

ПОЛИТИКИН

6
динара

БРОЈ

1355

ЗАБАВНИК

16.12.1977 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

ПОКЛОН!
ВЕЛИКИ ЗИДНИ
КАЛЕНДАР У БОЈИ

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ЛОВЦИ

Ripley

Веровати или не!

ГРЧКИ ВОЗНИЦИ

ОКО 1000. ГОДИНЕ ПРЕ НАШЕ ЕРЕ ЧЕСТО СУ ИМАЛИ ИЗНАД СТРУКА КОЖНЕ ОКЛОПЕ, САНДАЛЕ НА НОГАМА И ШТИТНИКЕ ЗА ЦЕВЕНИЦЕ. АЛИ, ИЗМЕЂУ СТРУКА И КОЛЕНА НИСУ НИШТА НОСИЛИ.

Зелена луталица

ОВО ДРВО У БАРУШТИНАМА ДИСМЕЛ (САД) ПОДСЕКА НА ЧОВЕКА КОЈИ ПАЗИ ПО ПЛИВАКУ.

ГРЕГОР ЈОХАН Мендел

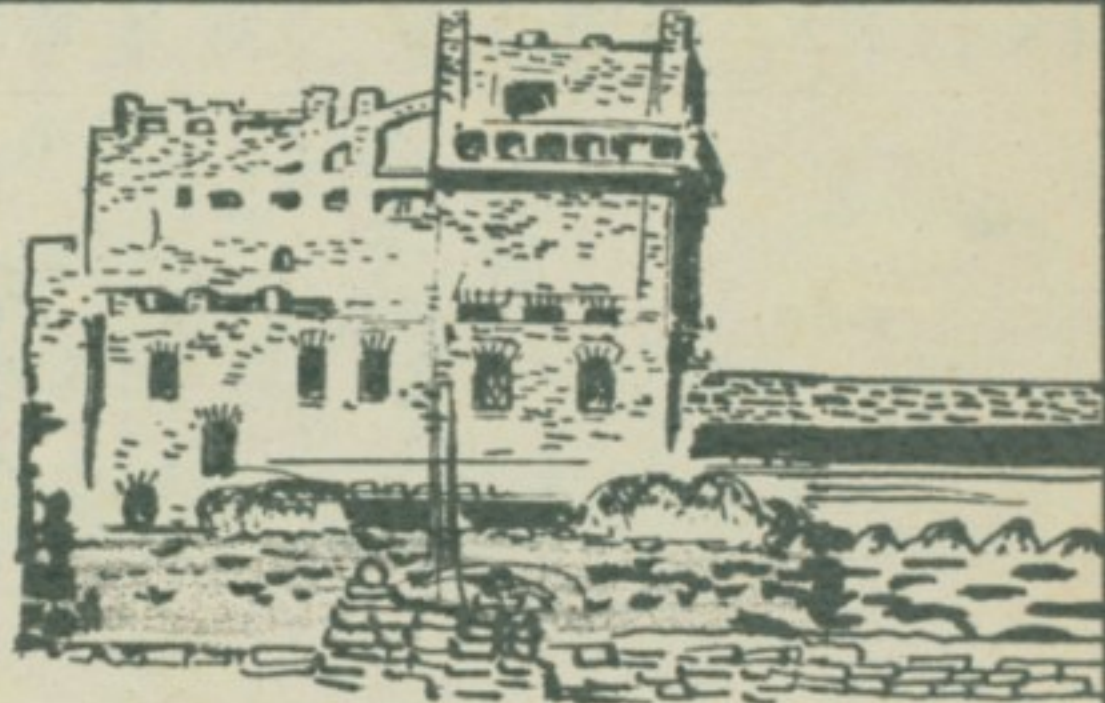
(1822-1884)

ЧУВЕНИ БОТАНИЧАР И ОСНИВАЧ ТЕОРИЈЕ О НАСЛЕЂУ, НИКАД НИЈЕ УСПЕО ДА ПОЛОЖИ ПРОФЕСОРСКИ ИСПИТ.

Ова риба из породице Lutianidae

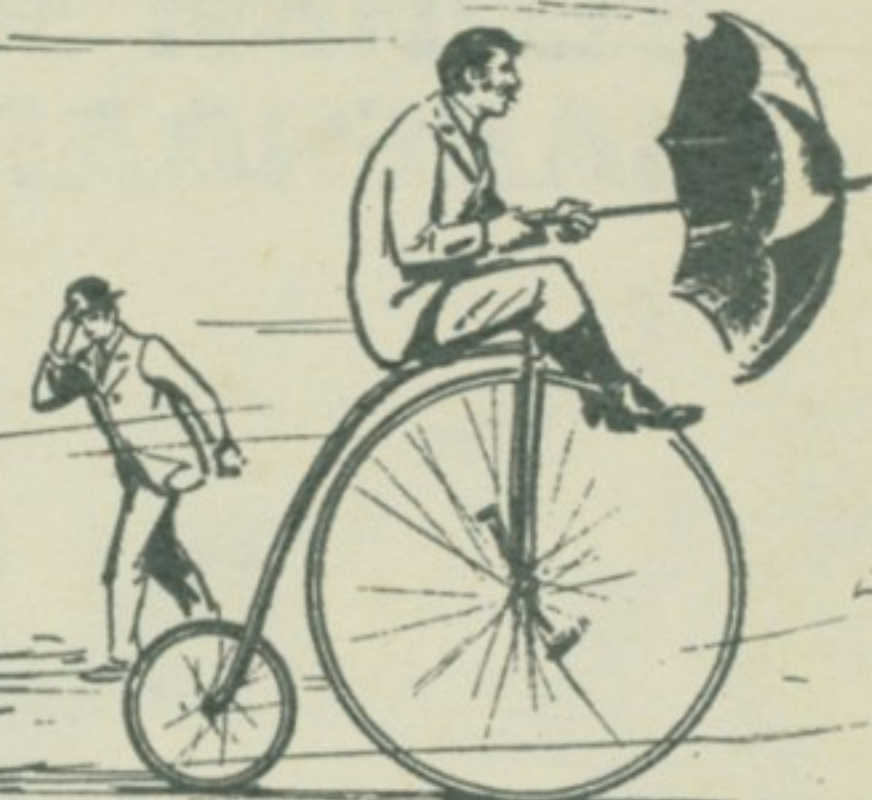
ДОШЛА ЈЕ НА СВЕТ БЕЗ РЕПА.

ЗАМАК ГИТИ

У ХЕДЛАЈМУ (САД)

КОЈИ МЕШТАНИ НАЗИВАЈУ „ЛУЦКАСТИМ ЗАМКОМ“ САЗИДАО ЈЕ ГЛУМАЦ ВИЛЕМ ГИЛЕТ ПО СОПСТВЕНИМ ПЛАНОВИМА.

БРИТАНСКИ БИЦИКЛИСТИ

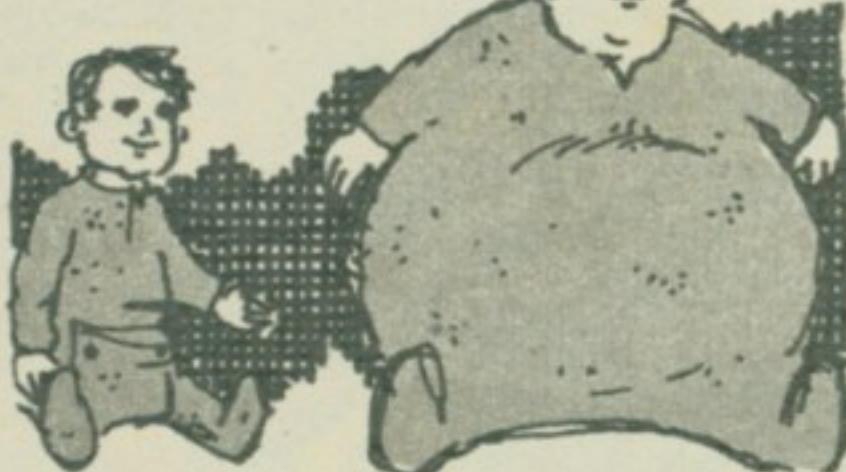
С КРАЈА 19. ВЕКА КОРИСТИЛИ СУ ЗА ВРЕМЕ ВЕТРОВИТИХ ДАНА ВЕЛИКЕ КИШОБРАНЕ ДА БИ ПОВЕЋАЛИ БРЗИНУ.

© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved. 9-25

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● ако би беба тешка при рођењу три килограма добијала толико килограма колико добија прве године, у десетој години би била тешка 177 тона.

3kg 177t

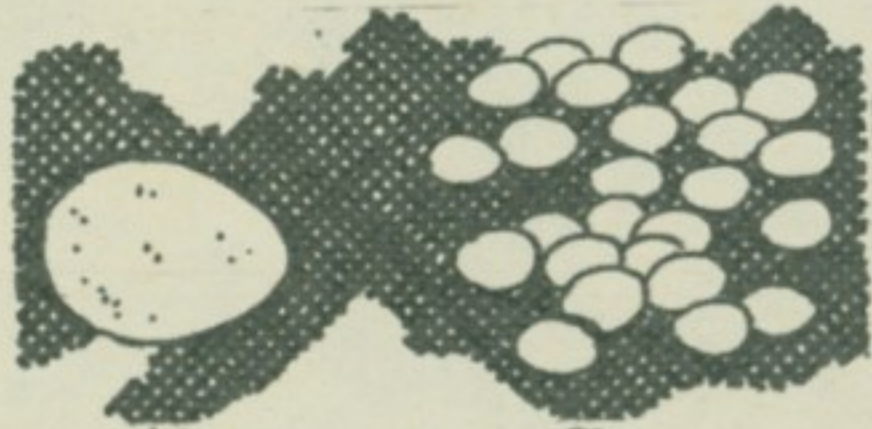
● позоришна глумица из Париза звана „Госпођица Жорж“ (1787-1867) увијала је сваке вечери своју косу папилотнама које је она правила од папирних новчаница од по 100 франака. После употребе ове

папилотне-новчанице стављала је у једну кутију која јој је украдена па је последњих 18 година живота провела у беди.

● око 12000 до 15000 литара ваздуха продре дневно кроз наша плућа, односно просечно десетак литара за један минут.

● обичај да се изобиље представља рогом пуним воћа такозваним „рогом изобиља“ настало је још у грчкој митологији. Према њима нимфа Амалтеја имала је козу с једним рогом насред чела који је увек био пун хране и пића.

● орнитолози тврде да би у једно нојево јаје могло да стане 25 кокошијих јаја.

● године 1915. у једној шуми у близини Кејповсина у савезној америчкој држави Вашингтону,

извесни Филип Грабински попео се на врх стабла једног дрвета високог педесет метара и спустио се са њега у рекордном времену: за минут и двадесет секунди.

● пре извесног времена конструисан је електронски апарат који омогућава непрекидну

контролу рада срчаног мишића. Апарат се прикопча на груди болесника, повеже жицом са неком врстом минијатурног пријемника и споји са микрофоном обичног телефона. У случају потребе, када се телефоном позове болница, дежурни кардиолог може на тај начин да на-

прави електрокардиограм болесника. То је недавно био случај с једним болесником са Нове Гвинеје чији је рад срца снимио лекар једне болнице у Мелбурну, у Аустралији, удаљене 3200 километара.

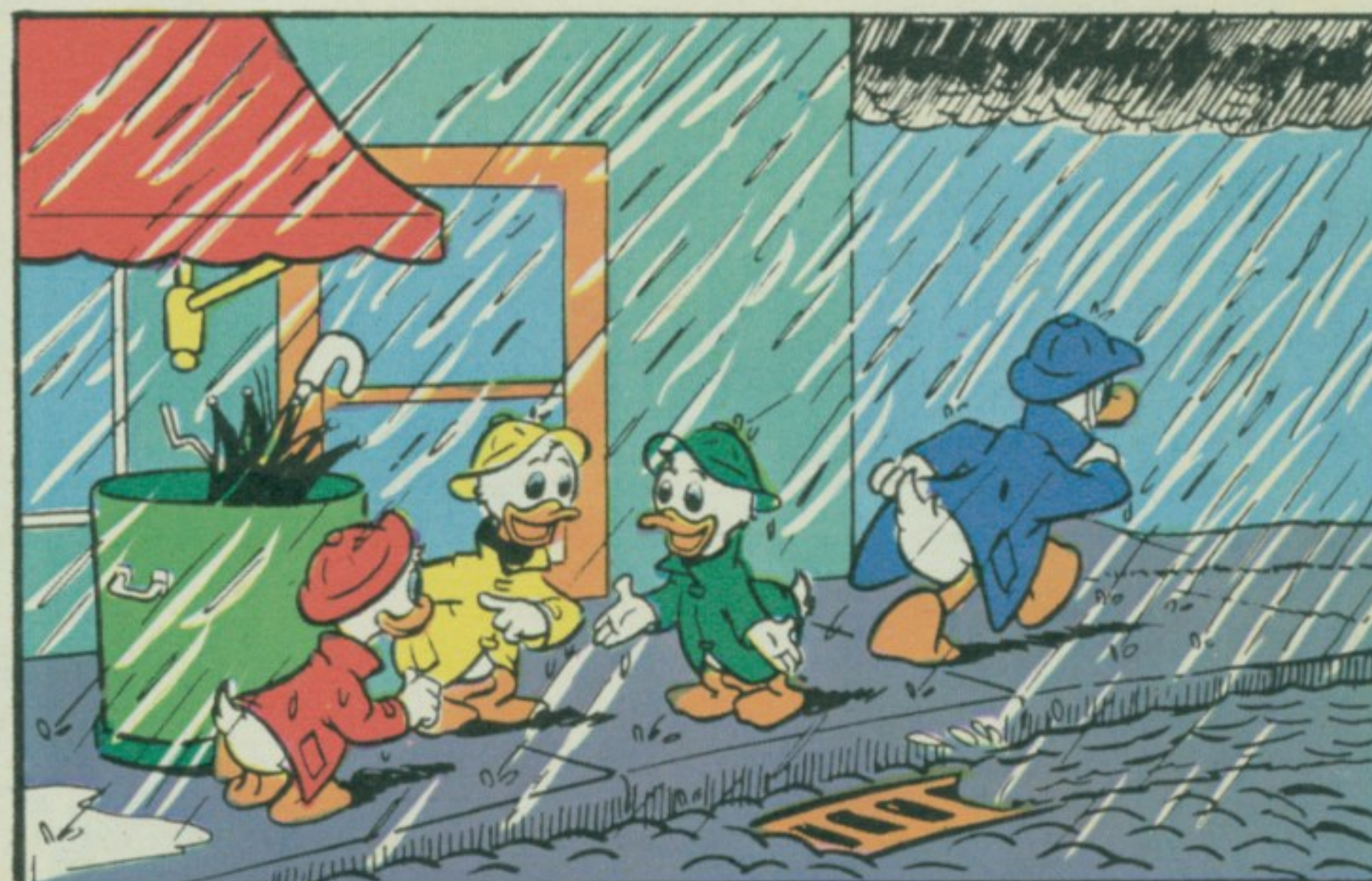
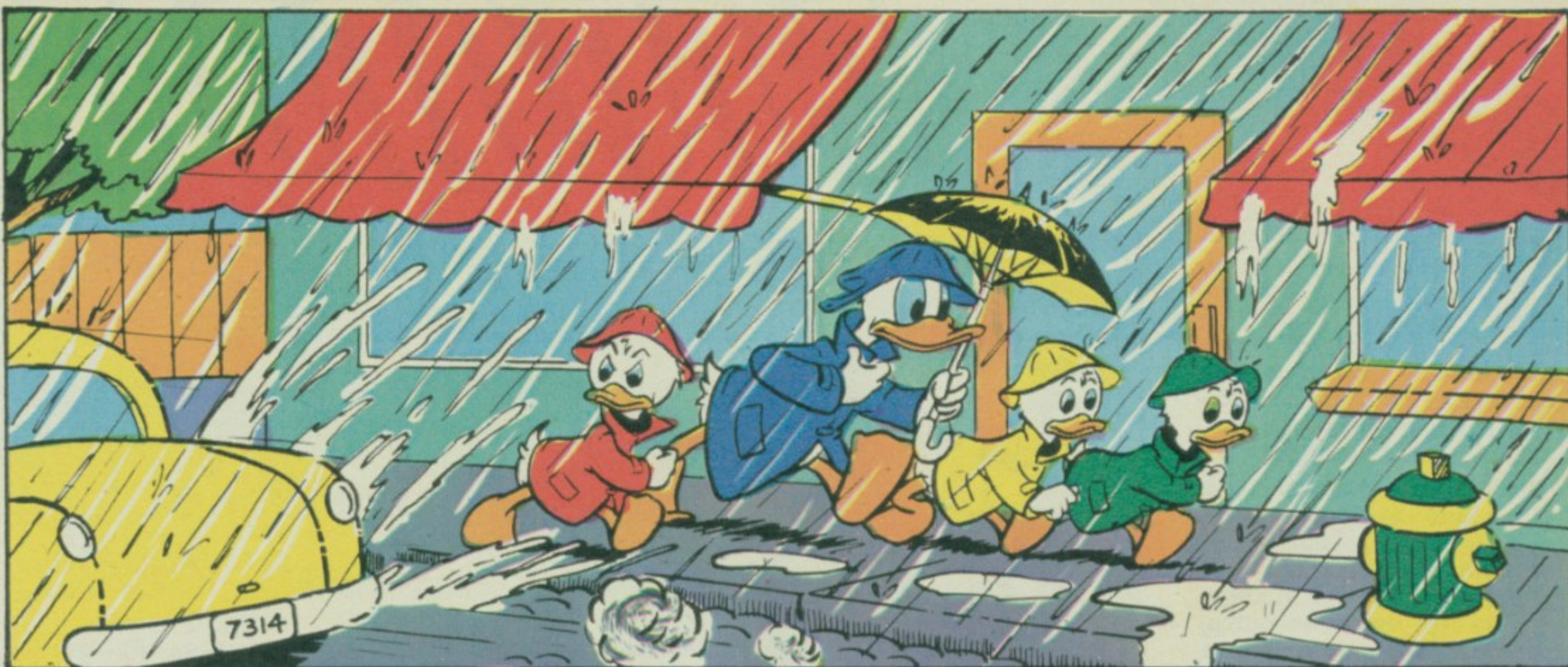
● површина читаве Земље износи 510 милиона квадратних километара од чега реке, мора и океани заузимају 361160000 километара квадратних а чврсте земље 148940000 километара квадратних.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Distributed by King Features Syndicate.

СЛУЧАЈ БЕЗ
ПРЕСЕДАНА

СТРОГО ОЗВАНИ

Око тридесет бораца Љубићке чете одмарало се на једном узвишењу, које је од пута делило стрм одсек висок неколико метара. Иза ливадице простирала се шума из које је пуцао видик на разбацане куће села Милићеваца.

Пут је водио од Горњег Милановца до Чачка. Према месту где су партизани потражили предак спуштао се низ благу косу. Избијајући на њу, чинио је оштру окуку. Са места где су били, борци су имали као на длану и кривину пута и његов продужетак низ падину. И поред тога, командант чете Миленко Никшић задржао је опрезност.

— Дмитре, узми четири човека и на косу! Осматрај те и јавите ако нешто приметите! Немци често пролазе овуда!... — обратио се једном борцу. Затим је потражио свог заменика Крупежа који је увелико дремао на топлем септембарском сунцу и рекао му:

— Славко, одохај у село да се обријам, ти преузми команду!

ОДМОР НА ПРОКОПУ

Крупез је климнуо главом. Кршњи Дмитар Николић већ је грабио крупним корацима уз косу. У стопу су га пратила четири борца.

Дмитар Николић

Учинио им се да је виноград удаљен око педесетак метара од бивака најбоља осматрачница, јер су их чокоти скривали. Сели су на земљу и притајили се.

Било је подне, 5. септембра 1941. године. Над сеоским атаром владао је неки чудан мир. Имао се утисак да у Милићевцима удаљеним око петнаестак километара од Чачка нема ни живе душе... Дмитар помисли — време је за јесење радове. Али, откако су Немци 17. априла ушли у Чачак, није могао дружитије него да одмах приступи Љубићкој чети, а чета је

ТРЕЋИ РАЈХ ЈЕ ПРОШИРИВАО ГРАНИЦЕ СУРОВОМ ОКУПАЦИЈОМ НИЗА ЗЕМАЉА. ГОТОВО НИЈЕДНОЈ ОД ЊИХ НИЈЕ ОБЈАВИО РАТ КАО — НЕКОЛИЦИНИ СЕЛА У ОКОЛИНИ ЧАЧКА.

кренула у акције. Тада је готово свако село у том крају имало статус општине, док је Љубић, на пример, био средиште среза. Разуме се, чета је оперисала највише на његовој територији, па се зато 5. септембра и нашла на периферији села Милићеваца, које је било у његовом саставу. Мада ју је пут водио даље, одмор јој је био неопходан. Одсек звани Прокоп са шумом у залеђу био је добро место за предак.

Дмитар је пажљиво осматрао. Овуда савршени мир; изгледало је да су и људи и животиње напустили крај.

— Колико остајемо овде? — упитао је друга до себе.

— Откуд знам! — одговори му је штуро човек. Заустио је да каже још нешто, али је нагло застао. Ослушкивао је.

Однекуд се зачуо звук авионског мотора. Постајао је све јачи. Дмитар је скочио на ноге и довикнуо пар

тизанима на одсеку да се склоне у шуму. Авион се појавио и одлетео према Чачку. Борци у винограду су одахнули. Закратко: није прошло ни пет минута, а тишину је пресекло ново брујање, овог пута од рада аутомобилског мотора.

ЗАУЗМИТЕ БУСИЈУ!

Осматрачи су напрегнуто гледали у завој пута на врху косе. Брујање је бивало све јаче и теже. Ускоро се појавио немачки отворени камион. Поред возача седили су подофицир и један цивил, а на клупама на камиону шест војника. Дмитар их је пребројао и закључио да би ваљало напасти камион. Бринуо га је највише Немац са тешким митраљезом на крову возачеве кабине. Полако се придигао и упозорио другове на одсеку.

Партизани су га чули. Његово обавештење било је сувишно, пошто је брујање већ било допрло и до њих. Повукли су се у шуму и полетали по земљи. Веровали су да наилази читав колони. Ствар се изменила кад су угледали један камион и избројали девет Немаца. Крупез се окренуо према својим људима.

— Нападамо! Заузмите бусију! — рекао је кратко. — Страине, ти имаш пушко-митраљез... Изненађење је најважније... распали што можеш жешће!

Нико није рачунао да ће се Дмитар огласити први. Али пуцњаву су прихватили и остали из винограда. У исто време умешао се и Страин Лагчевић са помоћником Радованом Довијанићем — Цулетом, да би на крају загрмели из пушака сви борци.

Камион се нашао у унакрсној ватри. Возач га је зауставио и то је било последње што је учинио у животу: метак га је приковао за седиште. Исто је прошао и подофицир. Партизанима је највећа опасност претила од митраљеза. На срећу, он је стигао да испали само један рафал а — неколико Страинових пресекло га је преко груди. Пресамитио се и пао на пут.

Запрепаћени Немци тражили су спас на поду возила, а затим почели полако да пузе и искачу напоље. Очајнички су прихватили борбу, заклоњени иза великих точкова. Било им је јасно да против себе имају јачег противника. Један се отиснуо преко ливада и стрњика и дао у бекство. Зрна су фијукала око њега. Ниједно га није погодило. Његовим примером пошли су и други. Били су лошије среће: пали су покошени после неколико метара.

ОДЛУКА НЕМАЧКЕ КОМАНДЕ

Страин се сјурио у близину пута, наместио пушко-митраљез на ограду од

ЧЕНА МРЖЊА

арљика и наставио да решета камион и простор око точкова. Пуле се није одмицао од њега. Најзад, акцију је бомбом докрајчио Славко Крупеж.

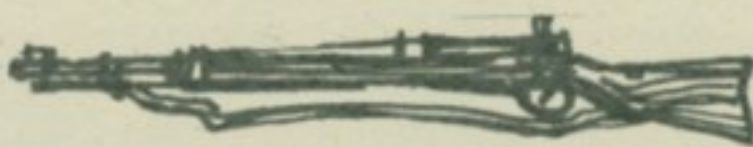
У то време командант чете Миленко Никшић бријао се код сеоског брице. Чим је чуо пушкарнање, скочио је као опарен и са половином необријаног лица и сапуницом на њој појурио на Прокоп. Када је стигао, све је већ било готово.

вади, запалили четири куће и неколико дана касније из авиона бомбардовали село.

Али, одмазда је тек уследила. Била је то права правца ата објава рата немачке оружане силе селима Љубићког среза! Наиме, 10. септембра те године, крајскоманда је доставила среском начелству акт следеће садржине:

„Од данас па до даље наредбе цео срез љубићки у односу према окупаторским

Љубићким селима рат је објављен на најзваничнији начин!

Од учесника акције на Прокопу живо је само неколико бораца, међу њима и Дмитар Николић. Станује у Чачку као пензионер. Носилац је „Споменице 1941“

Овде се збио окршај. Стрелицом је означено место на путу где је заустављен немачки камион.

Чувши за напад, немачка крајскоманда у Чачку послала је сутрадан на лице места две чете. Селани из Милићеваца знали су шта их чека и готово сви су се оклонили. Немци су разгледали трагове борбе, покупили мртве и у бесу поубијали стоку на оближњој ли-

властима налази се у изнимном — опсадном стању, а општине: љубићка, милићевачка, прелинска и миоковачка у ратном стању“.

Био је то случај без председана. Јер, Трећи Рајх је ширио границе најчешће без претходне објаве рата. На тај начин прегажене су многе европске земље...

и седам одликовања. Најдражи му је Орден за храброст. Командант Љубићке чете Миленко Никшић погинуо је у борбама неколико месеци после напада на немачки камион. Исту судбину и некако у исто време доживели су његов заменик Славко Крупеж и пушкомитраљезац Страин Лагчевић. Пуле је дочекао крај рата, али је умро после неколико година.

М. Тодоровић

УНИФОРМЕ

ЈНА

УВЕК ЛЕПИ И УБОЈИТИ

О ОДЕЋИ СВАКОГ НАШЕГ ВОЈНОГ ЛИЦА БРИНУ ТИМОВИ СТРУЧЊАКА — ОД МОДНИХ КРЕАТОРА ДО ВОЈНИХ СПЕЦИЈАЛИСТА И ТЕХНОЛОГА.

Да ли је активно војно лице у ЈНА или младич који се налази на одслужењу војног рока исто обучен кад је на улици, у строју или на занимању? Кад припадници наших оружаных снага носе опасач и чизме, а када кравату и ципеле? Ко брине о начину одевања старешина и војника у ЈНА?

Оваква питања често постављају не само они момци који још нису носили униформу, већ и сви грађани наше земље који на улицама, на вежбама или парадама са дивљењем гледају припаднике наших оружаных снага. Ретко ко зна да о одевању припадника ЈНА брине велика екипа стручњака, од модних цртача до технолога и војних експерата. Јер, једна модерна армија, као што је наша, мора бити и савремено одевена. Наравно, то не значи да наш војник или старешина треба да је обучен у складу са савременом „цивилном“ модом, јер је одевање војних лица у многоме другачије од облачења грађанских лица. Женама и мушкарцима који прате најновију моду може да изгледа необично кад сазнају да је свака врста униформе у ЈНА производ многоструке и нарочите — науке.

БЕЗ БРИГЕ У ВОЈСКУ

Основно правило на које је увек мисле стручњаци за одевање припадника ЈНА је да наше активно војно лице и војник мора да буде обучен и лепо и практично, али да та иста униформа мора такође бити прилагођена сваком времену. И не само то: свака од више врста униформи у ЈНА мора да буде прилагођена и ратним условима.

Једнообразност и прилагођеност свим условима, али истовремено по изгледу и нарочитим ознакама строга одређеност, јер се на униформи мора видети и вид и род оног ко је носи — основна је одлика сваке војне одеће и главна разлика од обичне, цивилне.

У ЈНА, као и у свим другим армијама, постоје три вида оружаных снага. То су копнена војска (ограђено КоВ), затим ратно ваздухопловство и

противваздушна одбрана (РВ и ПВО) и Југословенска ратна морнарица (ЈРМ). Униформе ова три вида разликују се и по кроју и по боји, сем копнене војске и ваздухопловца, које су различите са мо по боји и ознакама.

Основна боја наше копнене војске је сивомаслинаста, а ратног ваздухопловства оловноплава. Морнари и њихове старешине носе униформе у три боје, зависно од годишњег доба и задатка који обављају. Основна је тамноплава, али се користе и беле и светлодрап униформе.

Све врсте униформи наших активних војних лица и војника израђене су од квалитетног материјала, којем су увек основа вуна и памук. Нашем војнику није хладно, а кад се зноји на летњој жези његова одећа изврсно упија зној. А они младичи који могу да буду центри у кошаркашкој екипи или су готово двоструко нижи од њих немају разлога да брину да ли ће при доласку на одслужење војног рока наћи свој број ципела, чизама, шивела или капе. ЈНА је извршила потпуно антрополошко мерење мушког дела нашег становништва, које ће извесно време носити униформу, тако да се сваки део униформе и осталих делова војне одеће и опреме израђује у свим величинама.

Наравно, по доласку у ЈНА, нови војник ће убрзо из „Правила службе о одевању припадника ЈНА“ научити како се облачи за строј и вежбу, а како за излазак у град или параду. А ако добије значку „Примеран војник“ или неко од одликовања за храброст, мораће да научи и то како и где на својим грудима да стави знамење.

Међутим, униформа није само оно свима познато одело за припаднике ЈНА. Униформа је и летачки комбинезон за пилота суперсоничног авиона, ронилачко одело за рониоца у ЈРМ или специјални комбинезон за тенкисту. Ове врсте униформи називају се специјалном личном одећом, јер су намењене за извршавање нарочитих задатака у нарочитим условима, за које је обична униформа неприкладна.

И. Лончар

ТИТО У АНЕДОТАМА

ОЈ,
МОРАВО

Повлачећи се пред налетом надмоћних непријатељских снага из Ужича, новембра 1941, Тито се нашао одвојен од главнине партизанских снага готово сам, надомак немачких војника. Заостао је јер је хтео учинити све што се може да би се пребацили рањеници и извршила евакуација људи и средстава. Док је по мраку ишао ка Златибору, у једном моменту, с неке косе, до њега допре мелодија познате песме „Ој, Мораво, моје село равно“. Пева неки борац, помисли Тито, па позва певача:

— Дођи овамо, „Ој Мораво“!

Стварно — партизан. Позвао је и остале другове, који одмах препознаше Врховног команданта.

Тако је Тито, захваљујући песми „Ој, Мораво“, успоставио контакт са борцима, који су међу последњима напустили Ужичку Републику. Могло је сада много поузданије да крене према Чајетини и да нађе главнину својих јединица.

Тито на коси построји шездесетак „моравца“ и каже им:

— Иако сам Врховни командант, сада сам ваш непосредни старешина, командир чете... Хајд' кренемо!

(Из књиге Звонка Штаубрингера — Милоја Поповића „Тито у анедотама“)

УНИФОРМЕ ЈНА

1

ЗА СТРОЈ, П

ПРЕД СТРОЈЕМ, на задатку или на паради старешина у КоВ носи шапку, опасач, упртач и чизме. На вежби или неким другим задацима и старешине и војници носе исте униформе и на глави шлем. Ово је зимска униформа активних војних лица у КоВ.

ОВАКО ЈЕ ЗИМИ обучен војник копнене војске (КоВ) кад је у строју, на стражи или паради. Постоји и варијанта ове, зимске униформе, са шињелом. Кад војник излази у град, уместо чизама носи ципеле. Обавезан је да тад носи кравату и опасач без упртача. Летња униформа се састоји од кошуље и панталона. На појединим задацима или у рату дужан је да на глави има шлем.

ЛЕТЊА УНИФОРМА за старешине састоји се се од кошуље и панталона. Ако није пред стројем, наш официр у КоВ носи ципеле и шапку и униформу без опасача и упртача.

ЗИМСКА УНИФОРМА старешине копнене војске за строј или параду има и обу варијанту са шињелом.

ПАРАДУ И РАТОВАЊЕ

ПАРАДНА ЗИМСКА униформа за активна војна лица у ЈРМ је тамноплаве боје и састоји се од панталона, доламице, белих рукавица и беле шапке. Сви видови наше војске у таквим приликама носе опасач и упртач.

ВОЈНИК који војни рок служи у Југословенској ратној морнарици зими носи на стражи или у строју овакву тамноплаву униформу. Лети је одевен у светлодрап или белу униформу. Кад је на броду, ради у морнарској мајици и кратким панталонама.

СВАКОДНЕВНА ЛЕТЊА униформа за морнаричке старешине је светлодрап боје са кошуљом кратких рукава. У ЈРМ је уведена 1971. године.

МОРНАРИЦА је омиљена и због својих белих униформи. На овој, свечаној, коју старешине носе кад су празници, тамноплаве боје су само еполете, кравата и део шапке.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ЗАРОБЉЕН У ПУСТИЊИ

Мада сам више година радио у Арабији као стручњак УНЕСКО-а и знао да је опасно сам кренути у пустињу, ипак сам тог лепог јутра направио највећу глупост у свом животу.

Наша кћерка Лиза напунила је тог дана шест месеци. Био сам слободан, па сам одлучио да се мало с њом прошетам кроз пустињу колима и оставим жену да се одмори.

У почетку је наш „фолксваген“ лепо ишао и Лиза је на задњем седишту у својој носилци мирно спавала. Одједном, мотор је почео да крчка, стење, да би одједном стао. На командној табли све црвене лампице биле су упале. Узалуд сам покушавао да покренем мотор: песак нас је заробио.

Изишао сам из кола и упао у песак до чланака. Свуда унаоколо непрегледне сивкасте дуне и само су се на појединим местима иза нас видели бели трагови аутомобилских гума. Наша кућа налазила се удаљена тридесетак километара. Моја жена Кери вероватно је још спавала.

Обузео ме је страх: у близини није било ниједног возила, нити иког да ми помогне да гурнем или извучем кола из песка. Орећом пре поласка, Лизу сам добро нахранио.

Спустио сам се на колена и покушао да гурнем или бар помакнем ауто. Било је све узалуд. Помислио сам тада да се вратим пешице. Тридесет километара и није било много. Али, можда сам се варао, можда смо и више прешли... С друге стране, годинама сам слушао најважније правило за сличне случајеве: не напуштати возило, јер је залутале у пустињи тада најлакше

ПОД УБИЛАЧНИМ СУНЦЕМ, С ДЕТЕТОМ У РУКАМА, ИЗБЕЗУМЉЕН ОД ЖЕЋИ И ВРУЋИНЕ, МОРАО САМ ДА УПОТРЕБИМ СВУ СНАГУ ВОЉЕ ДА БИХ СЕ ОДРЖАО НА НОГАМА...

наћи. Али, како је јутрос кад смо кренули Кери још спавала и како никоме нисам рекао куда идем, где да нас траже?

Сетио сам се догађаја који се недавно збио: неки возач коме се камион такође заглавио у песку, напустио је возило, јер му се учинило да у даљини види неку светлост. Нашли су га мртвог, плавих усана и надувеног језика. На помисао да би и мала Лиза могла да доживи исту судбину дигла ми се коса на глави.

ЦРНЕ МУШИЦЕ

Поново сам ушао у кола и покушао да их покренем. Мотор је забрундао, закрчкао и стао. А тада је Лиза почела да плаче. Изнео сам је из кола и ставио у њихову сенку, на ћебенце које сам простро по песку. Одмах је заћутала. Вратио сам се опет мотору не бих ли га како покренуо. За све то време окретао сам се да бих видео шта мала ради. Наједном ми се учинило да је сувише мирна. Излетео сам из кола и окаменио се: око њених очију и уста летео је рој црних мушица. Она је, сиротица, узалуд

покушавала да их својим ручицама отера. Ухватила ме је права паника. Зграбио сам је у руке и као помажнутао стао да кружим око кола. Прошла су већ два часа како смо отишли и вероватно још дуго нико неће доћи, ако уопште спасиоци пођу у овом правцу. У пртљажнику сам имао канту воде од двадесет литара, али како из ње напојити бебу?

С Лизом у рукама пошао сам према првој дуну. Наоколо се видео само песак светлוצајући на сунцу које је већ почело да жари. Нигде ни шатора, ни кампеле, ни дрвета, чак ни бусења оптре траве, која се каткад у пустињи нађе. И када сам идући наоумице с дететом у рукама већ изгубио сваку наду, угледао сам на хоризонту нешто што је личило на омањи колац. Могао је то бити врх неке инсталације за бушење нафте, а то је значило — спас, јер уз инсталације се налазе људи, телефон, кола.

За тренутак сам помислио да се вратим и Лизу оставим у колима док не доведем помоћ. Али, у пустињи раздајине увек изгледају краће него што су у ствари, а песак не дозвољава да се брзо иде. С друге стране, затворена кола ће на јаком сунцу ускоро постати ужарена пећ, а ако отворим прозоре мушице ће угушити дете. Одлучио сам да је ипак понесем.

Из канте која је била сувише тешка оточио сам мало воде у чашу и покушао да њоме напојим бебу. Међутим, како је била сувише мала није ни из чаше умела да пије. Зато сам јој на силу усуо мало воде у уста, а затим добро навлажио њену пижаму. Пошто сам се и сам напио воде, црвеном оловком написао сам на папирној чаши следећу поруку: „Сад је једанаест часова и педесет минута. Пошао сам пешице у правцу буштине која се налази између овог места и Рас Танура. Лиза је са мном. Засад је добро“. Испод потписа ставио сам број под којим сам заведен у петролејској компанији и поруку закачио испод брисача на шофершајбни. Лизу сам ставио испод своје кошуље да бих је колико-толико заштитио од сунца.

ХОД ПО МУКАМА

У почетку сам брзо ходао. Већ је прошло шест часова како смо пошли од куће. Сигурно је Кери већ схватила да нам се нешто десило и да покушава уз помоћ пријатеља да нас пронађе.

Ветар је терао песак у таласима стварајући при том звуке суве и шкрипутаве; сунце је све јаче пржило. На мојим грудима Лизино мало срце мирно је куцало. Спавала је док сам с муком извлачио ноге из ужареног песка, на температури која је вероватно већ износила 40 степени. Надао сам се да она не трпи толико жеђ која је мене све више мучила.

Инсталације за бушење и даље су ми се чиниле бескрајно мале, али су ипак значиле да идем у добром правцу.

Лиза се с времена на време мешкољила у мојим рукама да би поново, омамљена великом врућином, заспала. Прошла су готово два часа како сам с Лизом у рукама ишао ужареном пустињом. С времена на време застајкивао сам да бих послушао да ли Лиза још дише.

Тап! Тап! одјекивао је бат мојих ногу по стврђнутом песку. Од пепчаних брежуљака у даљини чинило ми се, онако избезумљеном од жеђи и врућине, да су колибе. Назад сам с једног од тих брежуљака угледао пред собом инсталације за бушење. Да сам имао кола до њих бих стигао, вероватно, за пет минута. Али, овако измученом и с бебом у рукама ко зна колико ће ми времена бити потребно. Црне мушице и даље су облетале око мене и Лизе, чекајући само да отворим уста па да у њих улете.

Тап! Тап! Тап! Све теже сам подизао ноге, готово обнеледео од јаког сунца.

Последњих две стотине метара до платформе за бушење и две бедуинске колибе крај њих, једва сам превалио. Морао сам да напрегнем сву своју вољу да бих се одржао на ногама.

Из једне од колиба изишла је једна жена покривена велом и упитала нешто на арапском. Показав сам јој на Лизу у мојим рукама. Вероватно је све схватила, јер је покретима руку објаснила да хоће да је нађоји.

Даље се више ничег не сећам. Освестио сам се у неким колима, док је нечија рука покушавала да ми сила воду у уста. Умирио сам се тек кад сам видео да неко поред мене држи Лизу у рукама...

Френк Бојлен

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

...ТАМО НА ЛЕВОЈ СТРА-
НИ ЈЕ ЧУВЕНИ СТРАШНИ
ХОГАР!

ПРАВО ПРЕД НАМА ЈЕ
БРЕЖУЉАК НА КОМЕ СЕ
ОДИГРАЛА ЧУВЕНА
БИТКА ...

ТУРИСТИ!
ПИХ!

НАЗИВАЈУ МЕ СТРАШНИМ
ХОГАРОМ... А ЗАР ЈА НИСАМ К'О
И ОСТАЛИ ЉУДИ?

ЗАР ЈА НЕМАМ ОСЕКАЊА... ЗАР У
МОЈИМ ГРУДИМА НЕ КУЦА СРЦЕ
КОЈЕ МОЖЕ ДА ПАТИ
?

АЛИ... ШТА СВЕТО ЗА ТО МАРИ?
НЕ! ЗА ЊИХ САМ ЈА ХОГАР
СТРАШНИ... А ЈА ТЕ ПИТАМ
ЗАШТО?

ЗАШТО?

© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

ПА... ИМАШ ТА ДВА
РОГА И...

8-14 DIK BROWNE

УМУКНИ!! КО ЈЕ ТЕБЕ
ШТА ПИТАО
?!

ПРВИ ЛЕТ ПРЕКО СЕВЕРНОГ ПОЛА

Припреме за лет нису дуго трајале — свега неколико недеља. Командант посаде Валериј Чкалов, други пилот Георгиј Бајдуков и механичар-радиотелеграфиста Александар Бељаков добили су задатак да испитају најкраћи пут између Совјетског Савеза и Сједињених Америчких Држава, тачније од Москве до Сан Франциска. А то је значило да треба летети преко Северног пола.

На Северни пол се маја 1933. године авионом спустио Михаил Водопјанов, а експедиција Ивана Папанина 21. маја 1937. успоставила прву централну полярну метеоролошку станицу. Међутим, још ником није пошло за руком да прелети то огромно ледено пространство.

У освит 18. јуна 1937. године АНТ-25 зарулао је пистом московског аеродрома и винуо се у — неизвесност. Било је тачно 4 часа и 5 минута.

БЕЛА ГРОБНИЦА

Вечити лед Арктика био је већ сведок многих трагедија у ваздуху. У његовим недогледним белинама нестао је Андре који је покушао да до Северног пола стигне у балону „Егл“, своју авантуру главом је платила посада „Италије“, а и сам Амундсен, велики поларни истраживач, тамо је нашао смрт.

Арктик су први „начели“ Чухновски и Колвиц 1925. године, када су прелетели растојање од Лењинграда до Нове Земље. Следили су затим летови Бабушкина и, поново, Чухновског који је пошао у помоћ једној изгубљеној италијанској експедицији. Спасилачким летовима у арктичке области прославили су се совјетски авијатичари када су од 5. марта до 13. априла 1934. спасавали чланове посаде ледоломца „Чељускин“ из поларне експедиције професора Шмита.

Посада АНТ-25, двадесет и петог апарата који је конструисао професор Тјуљв, са Чкаловим, Бајдуковом и Бељаковом имала је искуства. Године 1936. на истом типу авиона непрекидно је летела од Москве, преко обала арктичких области Сибира, Далеког истока, полуострва Камчатке, све до близу Сахалина, великог источносијског острва између Јапанског и Охотског мора, где се принудно спустила на мало песковито и пусто острво Дуд. У току 56 часова и 20 минута непрекидног лета савладала је 9.734 километра. Била је то изванредна припрема и дра

ЧКАЛОВ ПРЕКОРАЧУЈЕ

Храбра посада совјетског авиона: Валериј Чкалов, Георгиј Бајдуков и Александар Бељанов.

гоцена проба за лет од Москве до Сан Франциска.

После неколико часова лета трочлана посада крилатог двомоторца осетила је да се приближава поларним пределима. Хладноћа се већ увлачила у малену кабину, да би ускоро ледена корица почела да шара стаклом кабине и крилима авиона. Како је авион преваљивао километре, лед је постајао све дебљи. Неочекивано, мотор се запресао. Његови обртаји нису били довољно снажни да елису очисте од опасног леденог терета. Међутим, посада је већ имала слична искуства па је упућен специјални антизамрзивач који је, помоћу посебног система, разливао по крилима и стаклима кабине шпиритусну течност.

ПОЛУГУ — НАНИЖЕ!

Тада је наишао циклон. Истина, најавили су га још у Москви пре полетања... Црни збијени облаци не само што су онемогућавали радио-везу са станицама на земљи, него нису дозвољавали ни лет по одређеној маршрути. А у кабини је, без обзира на укључено грејање, било све хладније. Мало је користи било и од дебелих бунди. А били су тек над Земљом Франје Јосифа!

Авион је поигравао ношеним јаким струјама и пилот није успео скретањем са курса да га извуче из таме. Облацима нигде краја. Куда сад? Готово безизлазну ситуацију решио је одлучан глас Валерија Чкалова:

— Летећемо насумце!

Наставили су лет кроз таму облака и ускоро се попели на висину од 6500 метара. Хладноћа је почела да леди и дах. Лед, налик на порцулан, покрио је већ цео авион.

— Полугу наниже — рекао је командант посаде. — То је једини спас! Превисоко смо се попели.

Али, у танку више није било воде. Доводна цев се смрзла! У резервном танку такође лед. Мотор је почео да губи на снази. Где

узети воду? Чланови посаде беспомоћно су се згледали. А онда је заискрила спасоносна идеја: вода за пиће!

Као један, посегли су за гуменом мешином. Међутим и вода за пиће била је залеђена! Сналажљиви Бајдуков је ипак успео да разбије дебелу кору леда. Авион је већ почео да пропада. Једва савлађујући дрхтање руку, Бајдуков је преосталу воду прелио у танк. Недовољно. И онда су се одлучили на очајнички корак — велики део ча-

ја који су понели са собом — иначе су били без хране — заједно са ликуном сасули су у танк.

ГОРИВО ЈЕ НА ИЗМАНУ!

Северни пол је за њима. Починје тежи део пута — лети се изнад потпуно неиститаних предела, изнад 2500 километара леда. Радио-веза се често губи, па

НОШЕНА ЈАКИМ СТРУЈАМА КРОЗ ТАМУ ОБЛАКА И ХЛАДНОЋУ КОЈА ЛЕДИ И ДАХ, ПОСАДА АНТ-А 25 ЛЕТЕЛА ЈЕ ПУНА 63 ЧАСА И 25 МИНУТА НА ПУТУ ЗА ИСТОРИЈУ.

је посада принуђена да се служи својим подацима. Лећећи 123. упоредником у суботу у 11,40 минута први пут су угледали америчко копно. Било је то у близини острва Патрик.

Чкалов све време пилотира. Бајдуков му помаже, док се Бељаков брине о одржавању радио-везе. Од полетања нико није ни ока склопио. Умор их је све више ломио.

Изненада, пред АНТ-ом 25 изникли су врхови планине Карибу. Чкалов је у последњем тренутку подигао кљун и летелица је избегла катастрофу. Међутим, осећа се недостатак ки сеоника: дисање је све теже, Бајдукову је пошла крв на нос... Ипак, они и даље грабе небом Америке ка Сан Франциску.

— Немогуће! — готово је узвикнуо. — Па то значи да нема довољно горива! Игла на гасомеру недвосмислено је показивала да је гориво на измаку. Кроз процеп облака успели су да угледају воде Тихог океана. А онда је киша почела да добује по авиону. Чкалов се спустио врло ниско покушавајући да нађе терен повољан за принудно спуштање. Горива практично није било — тако је бар изгледало.

РУЗВЕЛТОВ ТЕЛЕГРАМ

Посада АНТ-а 25 лутала је обалом Америке тражећи било какав аеродром. Најзад, указао се војни аеродром у близини Ванкувера,

у савезној држави Вашингтон. Међутим, није било никаквих знакова да је могуће атерирање. Писта је била врло уска, очигледно предвиђена за авионе мањег типа. А околу — узорана поља.

Последњом снагом Валериј Чкалов је упутио авион ка писти. Једва успевајући да одржи правац, ускоро је умирио велику летелицу, после пуна 63 часа и 25 минута лета.

10596

На аеродрому је било мирно. Огромни аероплан зауставио се на крају писте, а људи још нису излазили из пристанишне зграде. Зграду, посматрали су како се из чудне летелице извлаче још чуднији људи. Наиме, све тројица имала су на себи необично дебеле сибирске бунде и чупаве капуче тако да су остављали утисак као да су дошли са друге планете.

Мада нико на аеродрому није знао ни реч руског језика, а ни совјетски авијатичари енглески, убрзо су се споразумели.

Ипак, задовољство није било потпуно, јер се нису спустили онамо где су предвидели — у Сан Франциско. А када су сазнали да је у резервоару остало горива за још читавих десет часова лета и да их је тасомер обмануо, дуго нису могли да дођу себи. До Сан Франциска било је још непуну три часа лета

Ускоро су Сједињене Америчке Државе славиле подвиг храбре посаде. Председник Франклин Рузвелт је послао поздравни телеграм посади совјетског аероплана.

Чкалов, Бајдуков и Беляков још се нису честито ни одморили, а етером је прострујала сензационална вест: 14. јула у близини малог насељеног места Сан Дасет, јужно од Сан Франциска, спустила се још једна посада АНТ-а 25. Авијатичари Михаил Громков, Андреј Јумашев и Сергеј Данилин поставили су нови светски рекорд у дужини лета без спуштања.

П. М.

**Микијев
ЗАБАВНИК**

**ИЗЛАЗИ СВАКОГ
ПОНЕДЕЛЈКА**

САСТАНАК У АМСТЕРДАМУ

ИНСПЕКТОР ТОРЕНАР ЈЕ ИМАО У РУКАМА ЦЕЛУ БАНДУ КРИЈУМЧАРА ДИЈАМАНАТА, АЛИ НЕ И ОРГАНИЗАТОРА. УСКОРО МУ СЕ ПРУЖИЛА ПРИЛИКА ДА СЕ СРЕТНЕ С ЊИМ...

Тек је почело да свихне када се црни полицијски аутомобил зауставио испред малог амстердамског хотела. Инспектор Гијс Торенар и његов помоћник детектив Еверт Јагерман изашли су из кола и ушли у хол. Шкрипа улазних врата пробудила је уснулог портира који је упитно гледао двојицу посетилаца. Торенар је показао службену легитимацију и, наслонивши се на пулт портирнице, упитао:

— Да ли је код вас одсео један Енглец, Робинсон?

Портир је климнуо главом и пошао руком према телефону.

— Да га позovem?

— Нема потребе — рекао је Торенар. — Дајте ми само кључ његове собе.

Портир је само слегнуо раменима. Предао је кључ Торенару који се упутио уз стенице, док је Јагерман сео у фотељу близу улаза.

Торенар је дошао до врата собе, тихо их откључао и ушао унутра. Затворио је врата за собом и упалио светло. Енглец се тргао и жмиркајући због јаке светлости гледао детектива који је стајао поред његовог кревета.

— Мистер Робинсон? — упитао је Торенар.

— Да... — одговорио је млади човек, не успевајући још да се снађе. — Ко сте ви?

— Полиција. Требао би да пођете са мном у станицу...

Ове речи као да су потпуно разбудиле Робинсона. Скочио је из кревета, покушавајући да се домогне врата, али га је у тој намери спречила Торенова песница. Погочен у сам врх браде Робинсон се као врећа скљокао на под.

ЛАЖНИ ТЕЛЕГРАМ

Један од центара индустрије дијаманата, Амстердам је одувек привлачио криминалце, нарочито кријумчаре драгог камења. Ови су обично куповали дијаманте фалсификованим чековима, а затим их кријумчарили широм света.

Извесни Ричард Ноулс, „црна овца“ једне енглеске племићке породице, пронашао је начин како да дође до новца потребног за кријумчарење дијаманата из Европе у Хонгконг. Из неких тајних банкарских докумената успео је тајним каналима да дође до шифре ко

јом су се пословнице Америчке банке користиле у телеграфским налозима за пренос новца. Један Ноулсов човек послао је у име банке из Конгконга такав телеграфски налог амстердамској пословници Америчке банке. У њему је стајало да извесном господину Робинсону треба безусловно исплатити 150 хиљада америчких долара у готовом.

Банци у Амстердаму налог није изгледао сумњив, поготову што је Робинсон, који се представљао као трговац дијамантима, имао рачун у истој банци. Међутим, када је службеник банке лично ступио у везу са Робинсоном, зачудио се колико овај мало зна о драгом камењу.

— Пошто је у питању врло велика сума — рекао је Робинсону који је дошао да подигне готовину — требаће нам неколико дана док обавимо све формалности. Обавестићемо вас када да дођете по новац.

Чим је Робинсон отишао, службеник банке је телефоном позвао банку у Хонгконг и сазнао да ови не знају ништа о Робинсону и да нису послали никакав налог за исплату. Одмах је обавестила полицију и чувени инспектор амстердамске полиције Гијс Торенар је за почео истрагу. Робинсон, чије је право име било Конел, ухапшен је у хотелу, а у његовој соби пронађени су документи са тајним шифрама. Јагерман, Торенаров помоћник, иначе стручњак за шифре, успео је да дешифрира документ који су открила идентитет оста-

лих чланова банде који су се у том тренутку налазили у Швајцарској. Сви су похапшени, а Торенару је остало да ухвати „мозак“ банде — Ноулса...

КРАТАК СУСРЕТ

Ухапшени Конел је на саслушањима признао све што се од њега тражило, између осталог и то да одређеног дана у августу треба да се састане са Ноулсом у Амстердаму!

Конел је са Ноулсом требало да се нађе на тргу Рембрантсплајн у самом центру Амстердама. Уместо њега, на састанак су кренули Торенар и Јагерман.

Чим су стигли на трг, препознали су Ноулса на основу описа који им је дао Конел. Ноулс је нестрпљиво бацао поглед на оближњи часовник и нервозно се шеткао горе-доле по тргу. Када му се Јагерман приближио, млади човек га је погледао и у трнутку схватио да је упао у замку! Не оклевајући, одгурнуо је Јагермана и потчао у супротном правцу, али није далеко стигао. Улетео је право у наручје инспектора Торенара. Није се честито ни снашао, а већ је имао лисице на рукама. Ускоро се у затвору сreo са Конелом: ипак су успели да се састају, али у нешто промененим околностима и амбијенту.

Обојица су осуђени на вишегодишњу робију и послати на издржавање казне.

М. Ј.

Као свој допринос остварењу Женевске декларације о правима детета аустријско друштво »Спасите дете« основало је пре 19 година Минимундус (Свет у малом) посвећен незбринutoј деци. На сликовитој обали језера Вертерзе, у непосредној близини Клагенфурта, постављено је више од стотину модела значајних грађевина из целог света, најчешће у размери 1:25. Из године у годину Минимундус се допуњује и проширује, а његова изградња и даљи развој засновани су на добровољном раду младих којима овај мали свет највише и лежи на срцу, јер је то дело младих за младе.

МИНИ СВЕТ У

ЛУКА МИНИМУНДУС — У малој луци на језеру највећу пажњу посетилаца привлачи модел прекоокеанског брода „Квин Мери“ израђен у размери 1:100. Ту су, такође, модели холандског брода „Нови Амстердам“ од 30.000 тона носивости, речни пароброд „Град Беч“, као и један шлепер и пливајући багер.

ЗЛАТНА ТВРЂАВА ИЗ ОСАКЕ — Осака је током 7. и 8. века била главни град, културни и трговачки центар Јапана. Тврђава на слици представља један од опоменика славе и моћи овог града и јапанског владара Хиђејуши Тојотомија по чијем наређењу је и изграђена. Пуне три године (1583—86) три хиљаде радника подизале су овај монументални објекат. Двеста бродова свакодневно је допремало материјал. Опеке од којих је сазидана биле су позлаћене па је због тога и добила име „златна“. У једном пожару, 1615. године, прилично је страдала, али је пет година касније обновљена у потпуности.

МЕРМЕРНА ПАЛАТА У ТЕХЕРАНУ — Модел ове величанствене палате, сада музеја персијске династије Пахлави, направљен је од скупог мармара од којег је изграђена и оригинална грађевина по налогу Шаха Резе 1924. године. Као посебна занимљивост Мермерне палате сматра се соба у интарзији (прављена пуних осам година) и сала са отледалима у којој се налази тепих од 144 квадратна метра — а сваки квадрат се састоји од 1,6 милиона чворова.

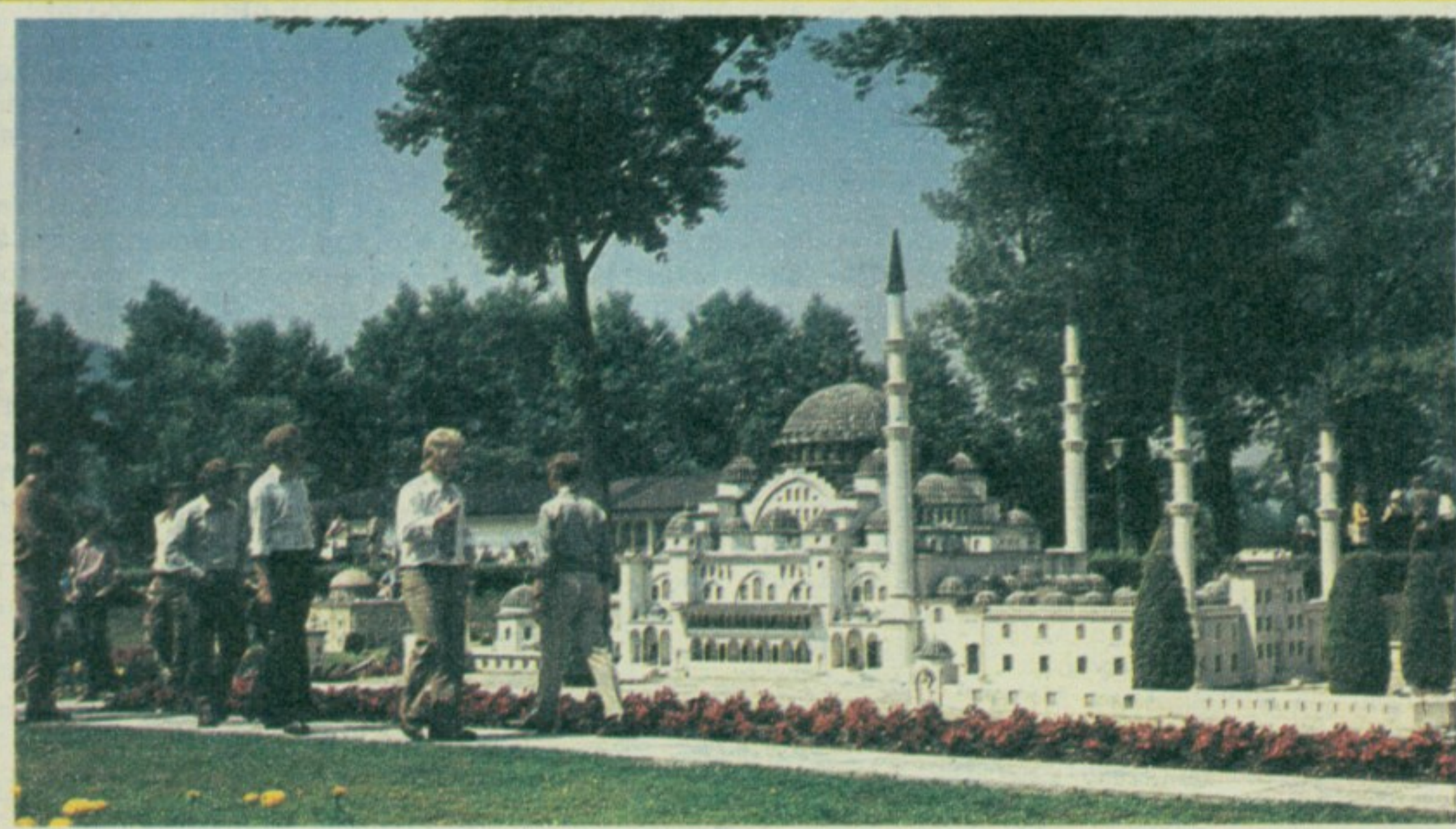

МИНИМУНДУС МАЛОМ

1

ЦАМИЈА СА 34 КУПОЛЕ — Једна од најлепших и најпознатијих грађевина из старог турског доба несумњиво је Сулејманова цамија. Изградио ју је 1550—56. године, по налогу султана Сулејмана Величанственог, најпознатији турски грађитељ Синан. У Минимундусу овај модел заузима простор од 56 квадратних метара и приказани су сви значајни детаљи, међу којима су 34 куполе, 138 китњастих прозора и два минарета висине по 3,20 м.

ПАЛАТА НЕЗАВИСНОСТИ У ФИЛАДЕЛФИЈИ — У овој чувеној америчкој грађевини у држави Пенсилванија, проглашена је 4. јула 1776. године независност америчких колонија, а две године касније стварање САД. Ту је и такозвано „Звоно слободе“ које је прво огласило успостављање независности.

Снимао: Д. Замуровић

ЗГРАДЕ ИЗ ТРСТА, ВЕРОНЕ И НАПУЉА — Карактеристичне зграде из ова три италијанска града чине у Минимундусу посебну целину. Ови објекти привлаче пажњу посетилаца својим љупким фасадама и разуђеним крововима.

МОНАСТИР СТУДЕНИЦА — У Минимундусу је нашао место један од најлепших и историјски највреднијих наших споменика раног средњег века, манастир Студеница. Основао га је Стефан Немања између 1183. и 1196. године. У овалном дворишту централно место заузима једнобродна црква са куполом на високом тамбуру. Споља је обложена белим мермером са богатом и изузетно елегантном пластичном декорацијом.

КЊИГА О ДАЛЕКИМ СВЕТОВИМА

Поморска битка у каналу испред острва Корчуле јуна 1298. из међу млетачких и ђеновских бродова донела је Млечанима пораз каквом се ни су надали и од кога се дуго после тога нису могли опоравити. Поред много бродова, изгубили су и велики број људи од којих су се неки утопили или изгинули, а неки допали сужањства. Међу њима се нашао и један човек средњег раста са густом брадом и изражајним цртама лица.

— Име? — отепнуто га је упитао разводник страже ђеновског затвора у који је оприведен са осталим млетачким заробљеницима.

— Марко Поло! — одговорио је човек мирно.

Заповедник се трже. Име му је било познато, чуо је за њега, али је заборавио када и којим поводом. После неколико тренутака премишљања најзад се сети. Па да, то је онај што је путовао по свету и причао праве бајке о тамо неким далеким земљама. Лудак, закључи у себи и нареди да затвореника одведу у хелију са извесним Рустицијаном.

ДЕЛО НАСТАЛО У ТАМНИЦИ

Четрдесет четворогодишњи Марко Поло стоички је подносио мемљиву хелију. Говорио му је друштво Рустицијана који је, иначе, важио за необично писмена човека. Часове је проводио причајући с њим, а онда једног дана предложи му необичну ствар.

— Слушај, пријатељу! — гледао га је продорно. — Живот сам од седамнаесте до четрдесет и прве године, провео путујући по далеком свету за који ми и не знамо да постоји. Видео сам и доживео свашта. Дуги су нам дани овде. Хајде да их прекинемо: ја ћу теби говорити шта сам видео на својим путовањима, а ти записуј.

Рустицијан је прихватио. Дан по дан диктирања и писања и после неколико месеци књига је била готова, управо у време када су ђеновљани ослободили Марка. Тако је настало значајно дело, не толико по књижевној вредности, колико по спознајама које је нудило тада крајње заостајој Европи.

Првобитни назив књиге „Књига о чудима света“ касније је промењен у „Милион“. У њој су описана Полова путовања по Далеком истоку за који Европа није знала да постоји и која би била брзо заборављена да Рустицијан није написао књигу. Јер, Млечани не само да нису много марили за Марков подвиг, него и њихови службени историчари, као на пример Бакомо Диедо, нису написали ни ретка о њему иако су пишући историју републике помињали све и свашта и готово сваку

ВЕЋ ГОДИНАМА ТРАЈЕ СПОР О ПОРЕКЛУ СЛАВНОГ ПУТОПИСЦА И ПРВОГ ИСТРАЖИВАЧА ДАЛЕКОГ ИСТОКА. ДОКАЗИ САНУПЉЕНИ У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ УТВРЂУЈУ ИСТИНУ КОЈА СЕ ТЕШНО МОЖЕ ОПОВРГНУТИ.

млетачку породицу. Млечани су чак ишли толико далеко да су приликом реституције цркве св. Ловре укључили гробницу Маркове породице и његове кости из бацили па су данас нема гроба, док су кућу коју су његов отац и стриц после повратка из Азије купили — порушили и на њеном месту подигли позориште Милибран!

Рустицијан је „Милион“ писао на провансалском (старофранцуском) језику. Дело је преписивано руком све до проналаска штампарије и то на више језика у више земаља. Оно је представило Марка Пола као зачетника великих географских открића, али је истовремено помогло и да се разреши загатка о његовом пореклу које је све до наших дана мучило светске историчаре, мада је и данас многим ближа теза да је Марко Поло Венецијанац. Међутим, докази да је славни путописац Корчуланин неопориви су.

НИГДЕ НИ СЛОВА

Отац Марка Пола је био трговац који је крчио своју робу између Цариграда.

Крима и Венеције. То каже и путописац у својој књизи. И не само то. У делу стоји да су његов отац и стриц 1250. године стигли бродом пуним робе из Млетака у Цариград, а затим на Крим и у Сирију где су 1269. сазнали да је умро папа Клемент и исте године се вратили у Цариград. Ту је Марков отац сазнао да му се, док је он био на путу, родио син коме је на дан његовог повратка с пута већ било 15 година, што значи да се Марко Поло родио 1254. Међутим, како је Марков отац кренуо на путовање 1250. из Венеције, а Марко се родио четири године касније, онда је јасно да није дошао на свет у Венецији, па према томе не може пореклом бити Млечанин!

Међу најстаријим сачуваним преписима Марковог „Милиона“ посебно место заузима примерак који се чува у Берну, у Швајцарској. Потиче из 1299, што значи да је настао годину дана после оригинала. На његовим страницама стоји белешка да је преписан из примерка који је поседовао сам Марко Поло... „грађанин и становник у граду Млечима“, а зна се да се у средњем веку становником

називао само онај човек који је рођен у неком другом граду. Да је Марко Поло рођен у Венецији био би именован као „da Venezia“ или краће „Veneziano“ што му се касније додавало.

Исто тако, немогуће је да у венецијанском архиву, који се сматра најбогатијим и најбогатијим у свету, нема ни једног јединог податка о породици Поло све до тренутка када је Марков отац у граду купио кућу по повратку из Азије, мада има података о потпуно безначајним личностима, односно о свим породицама које су живе у Венецији. Чак ни архитекта Еугенио Мисци, проучавајући старе млетачке зграде од прве до последње како су временом настајале, није наишао на било какав податак о породици Поло. Да је она ту живела у време кад се Марко родио, података би било макар у књизи рођених, као што има за остале тада рођене грађане.

ОВДЕ НЕМА ТАКВИХ

Одговор на питање о пореклу Марка Пола опет дају документи. Најстарији извор је рукописна хроника о млетачкој историји и од настанка града до 1446. године. У њој на једном месту стоји (попис млетачких племићких породица) да род Поло потиче из Далмације, па даље: ... и нема још ове фамилије у овом граду за вријеме господина Марка Пола... Још прецизнији податак даје та

које једна стара књига истакнутог млетачког историчара Марина Сануда који је живео у Венецији од 1464. до 1535. Наводећи у свом делу списак племићких породица које су припадале Великом већу, помиње и породицу Поло: „... из Далмације, постали су чланови племства 1381. а нестали су с Марком који је 1418. године био кастелан Вероне (не мисли се на Марка Пола)“.

Да је фамилија Поло потицала са Корчуле, доказа има напретек јер на острву и данас живе људи са овим презименом. У документу из 1400. године, који се чува у корчуланском архиву, помиње се извесни Богваз Поло и његово власништво неке зграде. Други, много важнији чува породица Капор. То је молба Матеа Пола из 1430. године. У њој он моли општину да му додели земљиште за подизање брдарске радионице и то близу места где су му прадедови градили бродове. А време његових прадедова је време кад су живели Марко Поло и његов отац!

Породица Капор располаже са још једним документом. У њему (ради се о наредби Доминика ди Пола и Марка Капора) пише да Поло даје Капору на име дуга од десет дуката земљу наслеђену од прадедова, што се, опет, односи на време када је живео Марко Поло.

Сви ови као и низ сличних података говоре, несумњиво, да је Марко Поло био Корчуланин.

М. Т.

TROCADERO

СЛАГАЛИЦЕ PUZZLE

Тронадеро — нова слагалица за децу и одрасле — из оквира игре залази у подручје образовања и развоја личности.

Мозаични систем слагања задатих слика — подстиче моћ запажања, стрпљење, поступност и уочавање односа детаља према целини. Уз своју танмичарску основу, ко ће пре сложити слику, и ликовно васпитање, тронадеро упознаје децу с низом географских, историјских, спортских, затим тема из природних наука, као и низ осталих.

Игра маште и спретности.

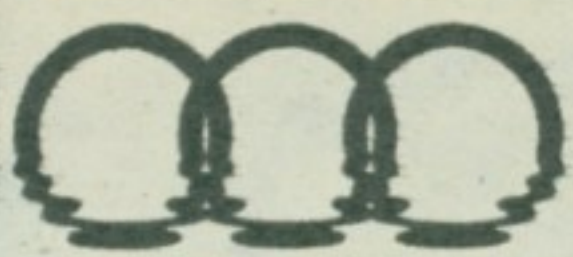
Развијте комбинаторске способности свога детета.
Обрадујте своје пријатеље васпитном играчком.

НОВО! НОВО! НОВО!
TROCADERO
У СВАКОЈ
ТРГОВИНИ
У ВАШЕМ
МЕСТУ

 Jugoplastika
TERMOPLASTIKA

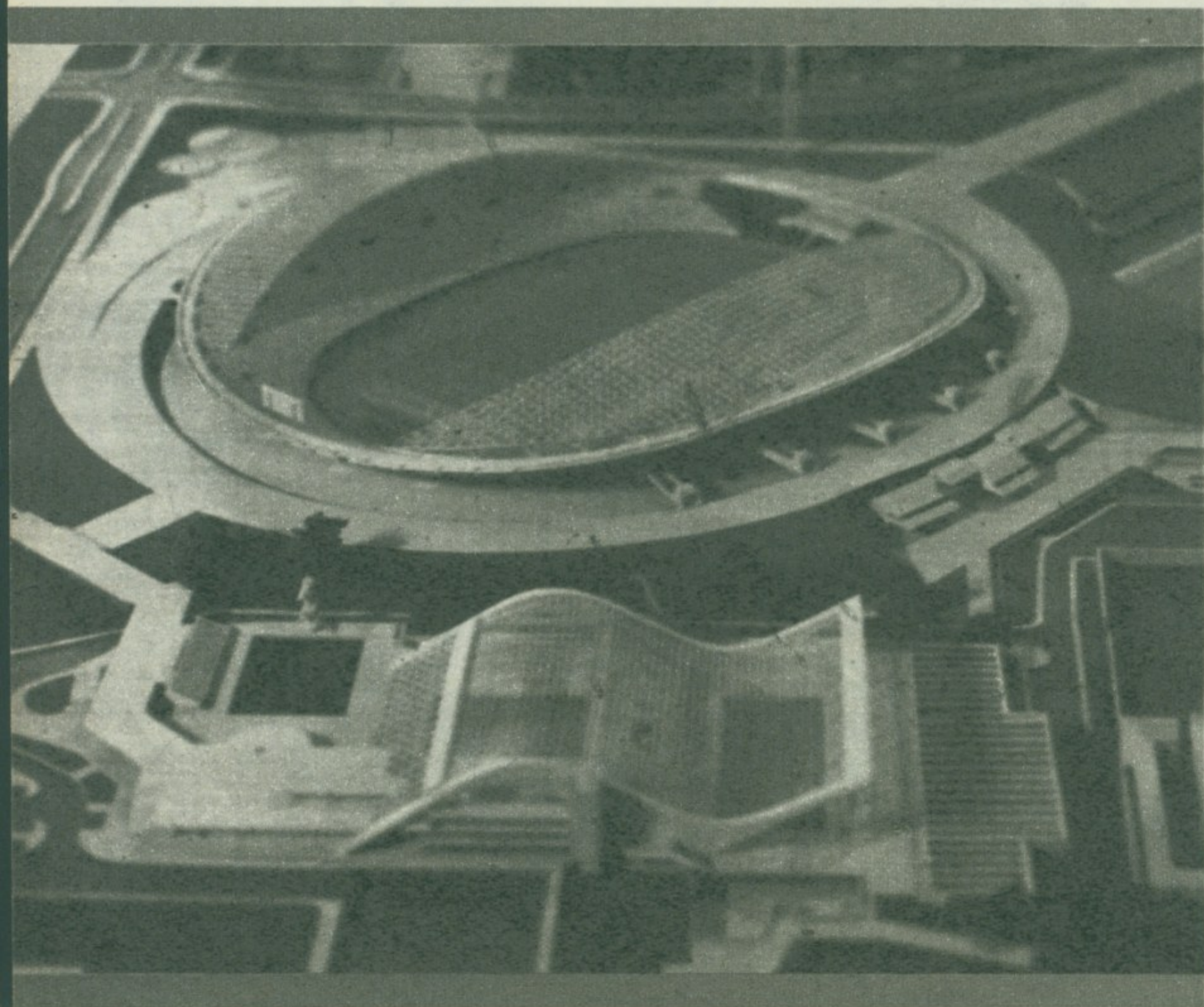

ОСМЕ МЕДИТЕРАНСКЕ ИГРЕ – СПЛИТ 1979.

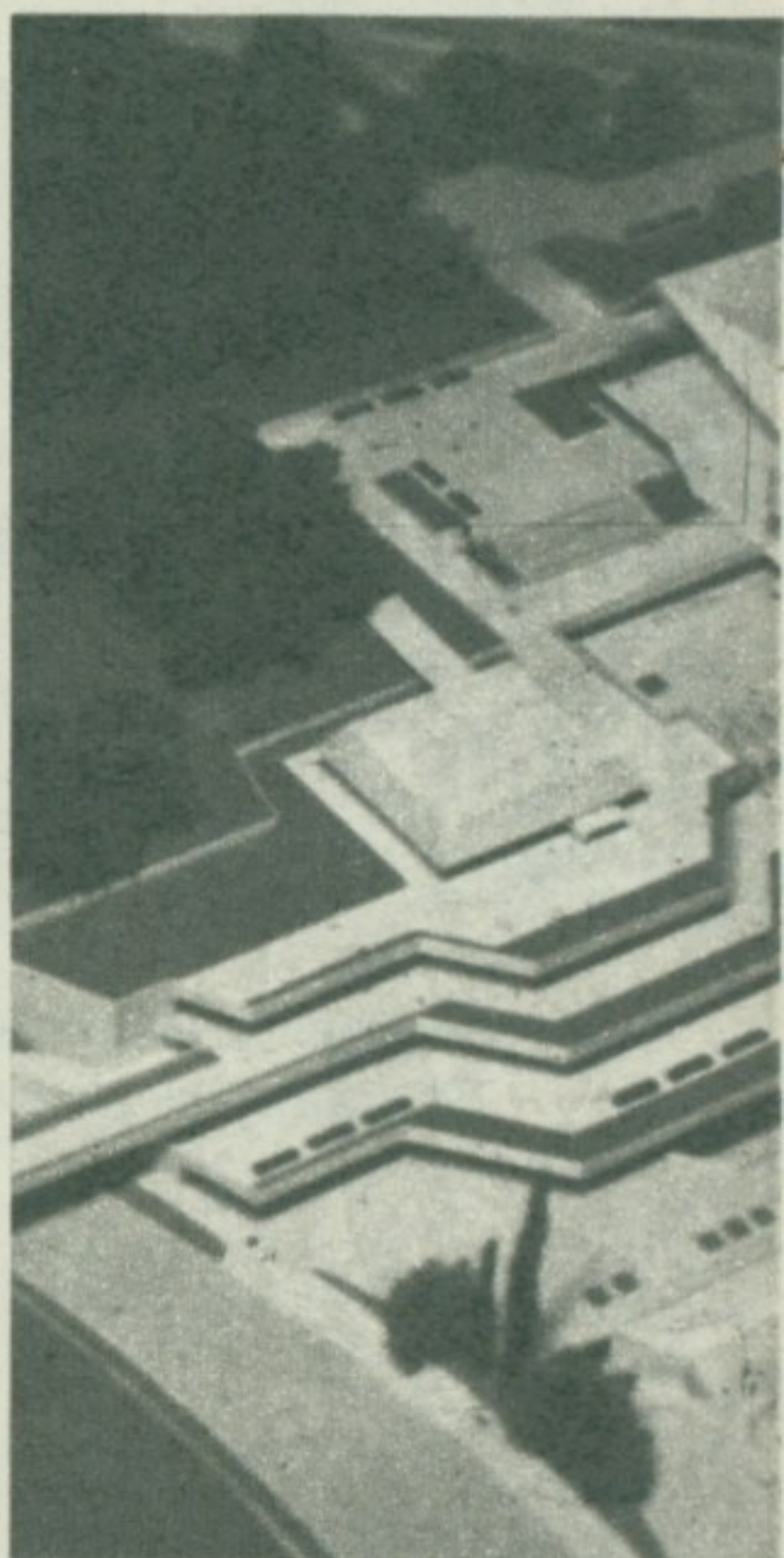

Манета стадиона у Спинуту, који ће моћи да прими 50 хиљада гедалаца

Н ије нам се још догодило да се на улазу у неки нови спортски објекат на великим такмичењима не мимоиђемо са радницима који су га управо завршили! — каже Рато Тврдић, бивши дугогодишњи репрезентативац у кошарци. Такав оптимизам растерује облаке сумње да грандиозни објекти које су Сплићани тек започели за предстојеће VIII медитеранске игре — неће бити довршени до њиховог отварања. Остало је још двадесетак месеци до тог после олимпијаде највећег „фестивала спорта“: МИС — што је скраћеница за Медитеранске игре Сплит — почиње 15. септембра 1979. године.

Церемонија отварања ове величанствене спортске приредбе обавиће се на великом стадиону на Спинуту. Батери ту већ, увелико брекћу и дању и ноћу, па се већ назире круг ове будуће елегантне грађевине. Стадион ће моћи да прими 50 хиљада гледалаца, а половина места биће наткривена маштовито решеним кровом од полупрозрачне бродске пластике. Он ће лежати на мрежи од челичних решетки, смелој замисли инжењера Боженка Јелића и Анте Михановића. Пројектант стадиона је ри-

јечки архитекта Борис Магаш.

Решетком — али друкчијом, мада не мање духовито решеном — наткривени су и базени које је пројектовао београдски архитекта Михајло Јанковић.

На Грипама, где се нала-

зи скромна „Југопластична“ дворана, нићи ће велики спортски центар, чија ће главна дворана за разне спортове моћи да прими 3 хиљаде љубитеља кошарке, одбојке или рукомета. Њу је пројектовао творац „Скендерије“, архитекта из Сарајева Живорад Јанковић, заједно са сплитским колегом Славеном Рожићем.

Брдо-симбол Сплита, Марјан, мораће до отварања МИС-а да претрпи велику операцију: кроз њега ће бити пробијен тунел дуг 700 метара и растеретиће саобраћајну гужву, када се у Сплит слегне 4 хиљаде спортиста из 14 земаља учесника Игара и бар — три до четири пута више посматрача!

Ово су само главни грађевински подухвати које немари, треба да обаве до краја лета 1979. године. Предстоје још реконструкције и дотеривања малобројних постојећих објеката. Израчунато је да ће све коштати близу 90 милијарди старих динара, а можда и више.

— То је разуман износ — каже потпредседник Извршног комитета МИС-а Артур Такач. — Монреалске олимпијске игре коштале су милијарду и 200 милиона долара, а то је огромна свота, од које је велики део отишао на претерано луксуз не објекте. Највећи део своте за МИС биће утрошен на изградњу стадиона, базена и дворана које ће остати као трајна вредност Сплита, регије, Хрватске и Југославије...

М. Крстуловић

Манета будућег спортског центра на Грипама, чија ће главна дворана моћи да прими 3 хиљаде гледалаца

АНЂЕЛИ НЕ ВОЛЕ ПАРФЕМЕ

Када је ексцентрична милионерка из Индијанополиса, шезде сет шестогодишња Марџори Џексон, подигла цело своје богатство из банке и пренела га кући, није ни слутила да ће је то коштати живота. Пошто је банка приликом прорачуна направила грешку на њену штету, Марџори је изгубила поверење у банку и решила да 6 200 000 фунти у готовини чува у кући и то на најчуднијим местима: у кантама за отпатке, кесама од усисивача, кутијама за алат...

После кратког времена, међутим, непознати лопови упали су у њену кућу, мало изван Индијанополиса, и опљачкали преко 3 000 000 фунти. Вероватно бесни што нису успели да пронађу остатак новца, убили су чудну стару удовицу.

Полиција је за време истраге успела да пронађе други део новца, опет сакривен на најнеобичнијим местима, а открила је и неке чудне појединости из живота ове милионерке.

ЗА ГОСТЕ

Њени суседи испричали су детективима да је стара дама већ неколико пута раније била жртва пљачки, углавном ситних, али да се због тога нимало

СВЕ РУЖНО ШТО БИ ЈОЈ СЕ У ЖИВОТУ ДОГОДИЛО СТАРА МИЛИОНЕРКА ОБЈАШЊАВАЛА ЈЕ „БОЖЈОМ ВОЉОМ“. ПОЛИЦИЈА СЕ ТРУДИЛА ДА НАЂЕ УВЕРЉИВИЈЕ ОБЈАШЊЕЊЕ ЗА ЊЕНО УБИСТВО...

није узбуђивала јер је сматрала да је то „божја воља“. Није се узбуђивала ни када су божје воље поприлично учестале, јер је веровала да је она једна од ретких особа која контактира са „свевишњим“.

Сто у њеној трпезарији био је сваког дана постављен за дванаест особа, у ствари за дванаест апостола, а на средини стола увек би се нашла велика торта на којој је китњастим словима било исписано: „Богу од Марџори“. На другом столу налазили су се поклони „за анђеле“, углавном скупи парфеми и скупocen накит. Испоставило се, међутим, да „свевишњи“ баш није неки сладокусац, а изгледа да ни анђели нису били расположени да се кицошки оките и напарфимишу.

Како је храна на столу морала сваког дана да буде свежа да се бог и апостоли не би наљутили, Марџори је трошила велике суме по самопослугама. Није било дана када не би потрошила бар 100 фунти за храну. Момци из самопослуге, који су јој с времена на време доносили робу до куће имали су

мукe да се пробију кроз траву у башти, која није уређивана више од седам година. И то је Марџори објашњавала „божјом вољом“, мада су суседи сумњали да „свевишњи“ може да буде тако неуредан.

СТРАХ

Суседи су сматрали да је чудна удовица намерно држала башту у нереду, да би евентуални пљачкаши мислили да је кућа напуштена.

— Али, сви су знали да је Марџори Џексон богата — испричао је полицији Мендел Ричардс, службеник самопослуге. — Била је то пријатна дама, само што се с времена на време чудно понашала.

Када се на њеном скупоченом кадилаку појавио мали квар, Марџори га је поклонила свом механичару и сместа отишла и купила два најновија модела од којих је сваки вредео 15 000 фунти! Уколико би се један покварио, други би увек чекао у резерви.

Марџорин механичар је тврдио да стара дама мења кола само због тога што је живела у сталном страху да је неко не убије, а правдала се да јој их је неко намерно покварио.

Изгледа да Марџорин страх од насилне смрти није био тако безразложан као што је то изгледало. У то се уверила и полиција. Неколико сати пре смрти стара удовица рекла је пекару да неко покушава да је убије, поверивши му чак и име човека у кога је сумњала. Када је после неколико сати чуо да је Марџори Џексон заиста убијена, пекар је све испричао полицији.

Полиција је одмах предузела истрагу и ухапсила човека кога је Марџори споменула и још тројицу сумњивих, који би могли да буду доведени у везу са њеном смрти. Петог сумњивог човека полиција је ухватила у једном бару, док је палио цигарету банкнотом од 100 долара!

И даље остаје тајна зашто су пљачкаши убили Марџори Џексон ни криву ни дужну, поготову што би сума коју су однели из куће задовољила и најпробирљивијег лопова. Полиција сматра да се решење ове мистерије крије негде између велике торте и поклоне за госте који никада нису дошли.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

BAVALU

СТРИП

ЛОВЦИ

ТОГ ЛЕТА ЕМИЛ ХАСМАН СЕ НАПАЗИО У ЕНГЛЕСКОЈ. ЈЕДНЕ ВЕЧЕРИ ДОК ЈЕ ШЕТАО ЗАЧУО ЈЕ КОРАКЕ ИЗА СЕБЕ. НЕКО ГА ЈЕ ПРАТИО...

ЗНАО ЈЕ КО БИ ТО МОГАО ДА БУДЕ...

ДОШЛИ СУ
ПО МЕНЕ...
КАО ШТО СУ
И КАЗАЛИ...

НИЈЕ НИ ПОМИШЉАО НА СМРТ ТОГ ДИВНОГ,
ТОПЛОГ ДАНА...

САМО ДА СТИГ-
НЕМ ДО КУКЕ?

ПОЧЕО ЈЕ ДА ТРЧИ...

ЈОШ САМО
МАЛО...

НА УПАЗУ У КУКУ...

ЗАКАСНИЛИ СУ?

ОДАХНУО ЈЕ КАД ЈЕ ЗА СОБОМ ЗАТВО-
РИО ВРАТА...

ДА УЗМЕМ
ПИШТОЉ... БО-
РИЋУ СЕ?

ЕМИЛ СЕ И РАНИЈЕ БОРИО. НИЈЕ БИО КУКА-
ВИЦА. ОДЈЕДНОМ...

ДОБРО ВЕ-
ЧЕ, ЕМИ-
ЛЕ?

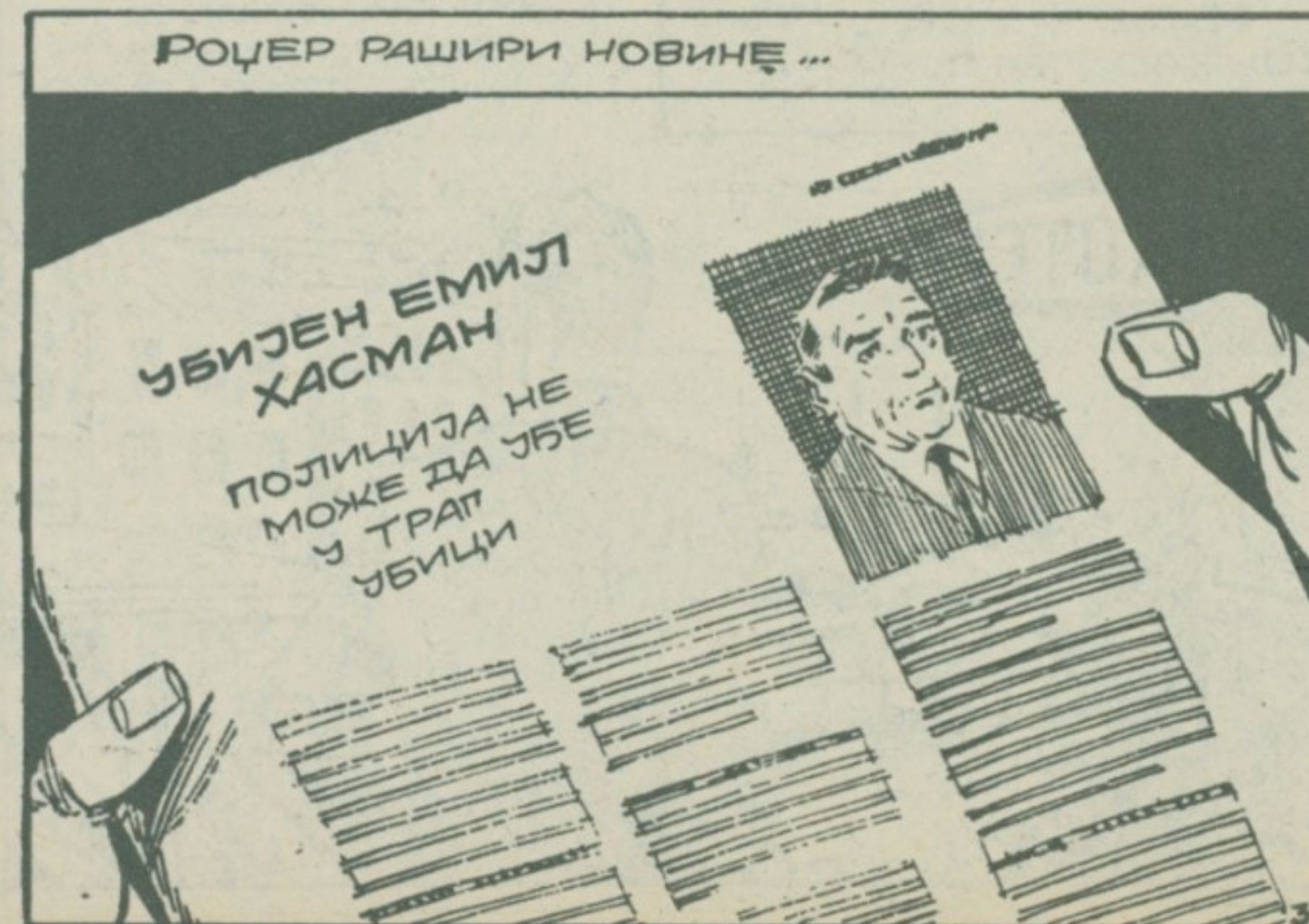
ШТА? КО...

КАДА СЕ НАШАО У ХОТЕЛСКОЈ СОБИ...

ДА ВИДИМ... КАРЛ
ДИТРИХ, РАДНИК,
УБИЈЕН ИСПРЕД
КРЧМЕ „ЈЕЛЕН“?

РОЏЕР НИЈЕ ГУБИО ВРЕМЕ...

ЕВО ТЕ
КРЧМЕ?

У ЊОЈ СУ СЕ ОКУПЉАЛИ НЕМЦИ КОЈИ СУ
ОДАВНО НАПУСТИЛИ СВОЈУ ЗЕМЉУ...

ДРУШТВО НЕ
ИЗГЛЕДА МНО-
ГО ВЕСЕЉО?

НИЈЕ ЧУДНО?
ИПАК СУ У
ТУЂОЈ ЗЕМ-
ЉИ?

ЉУДИ СУ ГА СУМЊИЧАВО ПОСМАТРАЛИ...

ВИСКИ?

НИ КЕЈТНЕР НИЈЕ БИО МНОГО ЉУБАЗАН...

ОВДЕ НЕ
ДОЛАЗЕ
ЕНГЛЕЗИ?

ВЕД САМ
ПРИМЕТИО?
ТРАЖИМ ЈЕД-
НОГ ПРИЈА-
ТЕЉА?

СВИ СУ ГА НАПЕТО СЛУШАЈЛИ...

ЗОВЕ
СЕ
ЕМИЛ
ХАСМАН
?

НИКАД НИСАМ
ЧУО ЗА ЊЕ-
ГА?

КЕЈТНЕР
ЈЕ
ПРЕБЛЕ-
ДЕО...

ХМ! А
РЕКАО
МИ ЈЕ ДА
ОВДЕ
НАВРА-
БА?

ОДВЕЛИ СУ ИХ ДО СЕКРЕТАРИЦЕ ПЕТЕРА МИЛЕРА...

ДИРЕКТОР ВАС ОЧЕКУЈЕ?

ХВАЛА!

МИЛЕР ЈЕ БИО ВИСОК, КРУПАН ЧОВЕК И ГОВОРИО ЈЕ ДОБРО ЕНГЛЕСКИ...

ХВАЛА ВАМ ШТО СТЕ ПРИСТАЛИ ДА ВАС ИНТЕРВЈУИШЕМ?

ЈА САМ ПРИЈАТЕЉ ШТАМ-ПЕ!

ПОШТО ЈЕ РОЏЕР ПОСТАВИО НЕКОЛИКО ПИТАЊА...

А ШТА МИ МОЖЕТЕ РЕЧИ О СВОЈИМ ЗЕМЉАЦИМА КОЈИ СУ НЕ-ДАВНО УБИ-ЈЕНИ?

ОНИ НИСУ МОЈИ ЗЕМЉАЦИ? ЈА САМ САДА ЕНГЛЕЗ, А И НЕ ЗНАМ МНОГО О ТИМ ЧВИС-ТВИМА?

ДА ЈИ СТЕ СЕ ВИЂАЛИ СА ЊИМА?

НЕ! КРЕТАЛИ СМО СЕ У РАЗ-ЛИЧИТИМ КРУГОВИМА?

АЈЛИ, АКО ЖЕЛИТЕ ДА САЗНАТЕ НЕШТО ВИШЕ О ТОМЕ, ЈАВИТЕ СЕ! ЕВО ВАМ МОЈЕ ПОСЕТ-НИЦЕ?

ХВАЛА!

КАДА СУ НАПУСТИЛИ ФАБРИКУ...

ШТА ЗНАТЕ О МИЛЕ-РУ?

НИСАМ ЧУЛА ДА НЕКО ПРИЧА ЛОШЕ О ЊЕМУ? БОГАТ ЈЕ И ПОМАЖЕ СВОЈЕ СИРОМАШНЕ ПРИ-ЈАТЕЉЕ?

СВРАТИЛИ СУ У ХОТЕЛ ДА НЕШТО ПОПИЈУ...

ХОТЕТЕ ЛИ БРЕН-ДИ?

САСВИМ МАЛО!

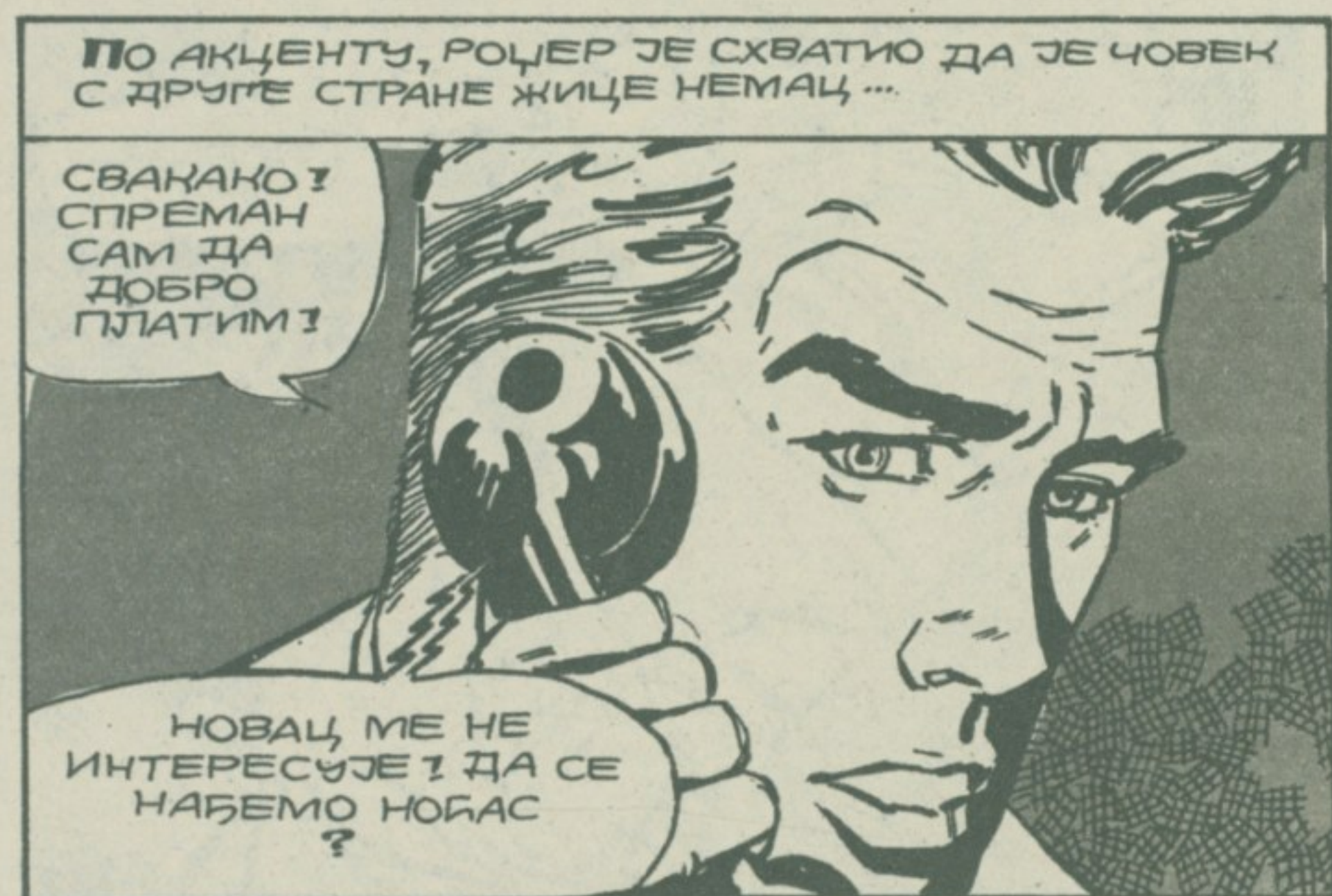
ДА ВЕЧЕРАМО ЗАЈЕДНО?

ЖАО МИ ЈЕ! ИМАМ ПУНО ПОСЛА!

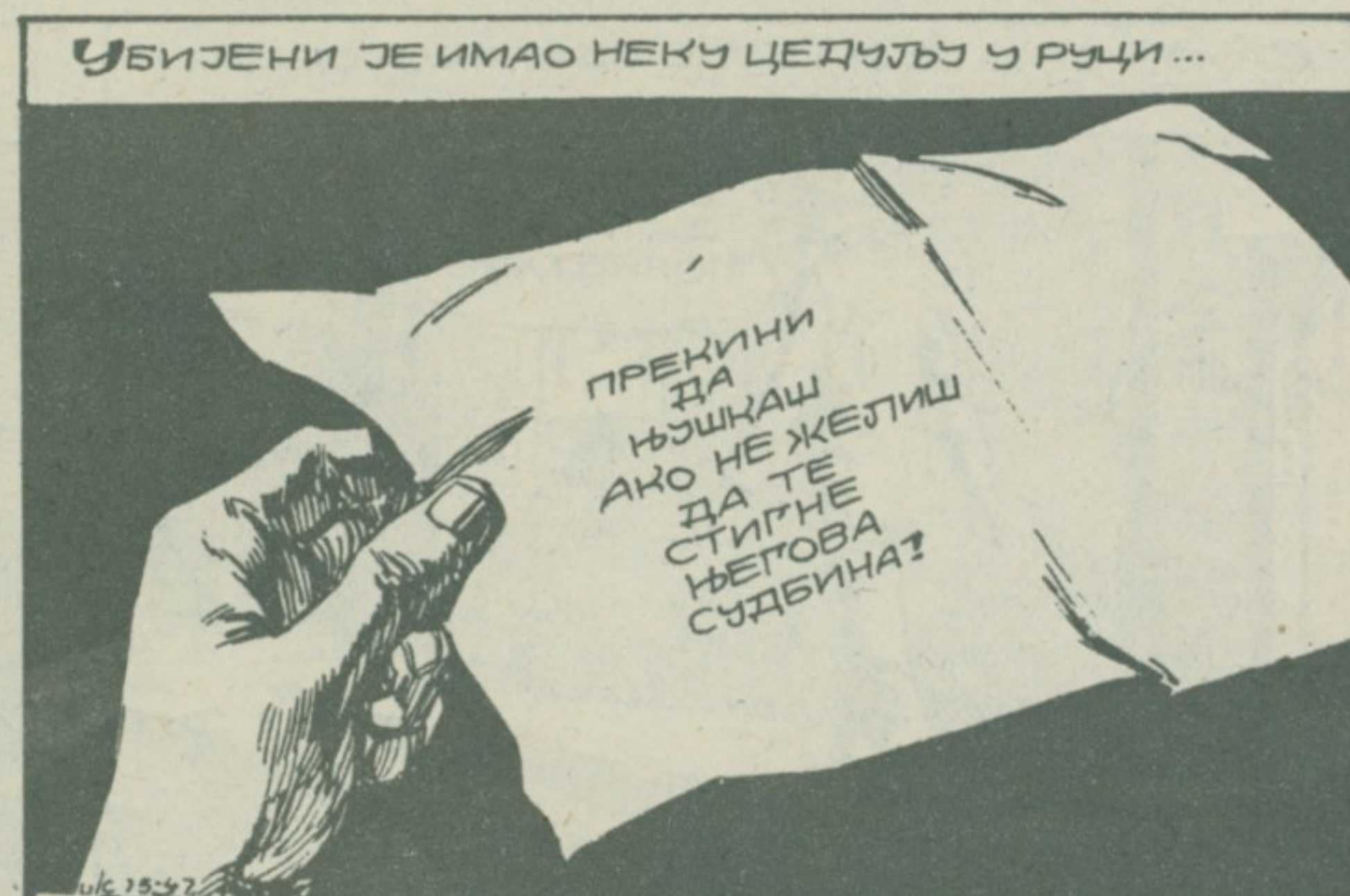

РОЏЕРУ НИЈЕ БИЛО ЈАСНО КАКВА ЈЕ
ЛИДИЈИНА УЛОГА У СВЕМУ ОВОМЕ...

КАКО СТЕ САЗНА-
ЛИ ЗА НЕСРЕ-
ЋУ?

ПРЕКО СОБАРИЦЕ
КОЈОЈ САМ РЕКЛА
ДА МОТРИ НА
ВАС!

ХАЈАН ЈЕ ИСПРИЧАО ДЕВОЈЦИ ШТА МУ СЕ
ДОГОДИЛО...

СТАВИЛИ СУ МИ
ЕКСПЛОЗИВ У ТАШНУ?!
ПА, ОНИ СУ ХТЕЛИ И
МЕНЕ ДА
УБИЈУ!

ПРЕДЛАЖЕМ ДА
ОБОЈЕ
КРЕНЕ-
МО ЗА
НЕМАЧ-
КУ!

ТРИ ЧАСА КАСНИЈЕ...

ШТА ЂЕМО ТАМО
НАБИ?

СВИ УБИЈЕНИ
СУ ДОШЛИ ИЗ
НЕМАЧКЕ! СВЕ
ЈЕ, ЗНАЧИ,
ПОЧЕЛО
ТАМО
?

НА МИНХЕНСКОМ АЕРОДРОМУ...

НИСИ ЛИ САЊАЛА
ДА БЕШ ДАНАС
БИТИ У СВОЈОЈ ДОМО-
ВИНИ? КАКО СЕ
ОСЕЂАШ?

БИЛО БИ ПРИЈАТНИ-
ЈЕ ДА НИСАМ
ДОШЛА СА
ЗАДАТКОМ!

ХАЈАН ЈЕ ВЕК ВИШЕ ПУТА БИО У НЕМАЧКОЈ
И УВЕК ЈЕ ОДСЕДАО У ИСТОМ ХОТЕЛУ...

ШТА ЂЕМО
САД?

ПРЕПУСТИ
СВЕ МЕНИ! ИДЕ-
МО У БАР!

ЈА ЂУ ВИСКИ,
А ТИ?

И ЈА ЂУ НЕ-
ШТО
ЖЕСТОКО
?

ИЗНЕНАДА, НЕКО ЈЕ ПРИВУКАО ХАЈАНОВУ
ПАЖЊУ...

ЗДРАВО,
ХЕРМАНЕ,
СТАРИ
МОЈ!

РОЏЕРЕ,
МИСЛИО САМ
ДА ВИШЕ НИСИ
МЕЂУ ЖИВИ-
МА!

ХЕРМАН ЈЕ БИО ЈЕДАН ОД НАЈПОЗНАТИЈИХ
ДЕТЕКТИВА У ЕВРОПИ...

ЈЕ ЛИ ТИ ПОТРЕБНА
МОЈА ПОМОЋ?

ЗНАШ ЛИ
КО СУ
ЛОВЦИ?

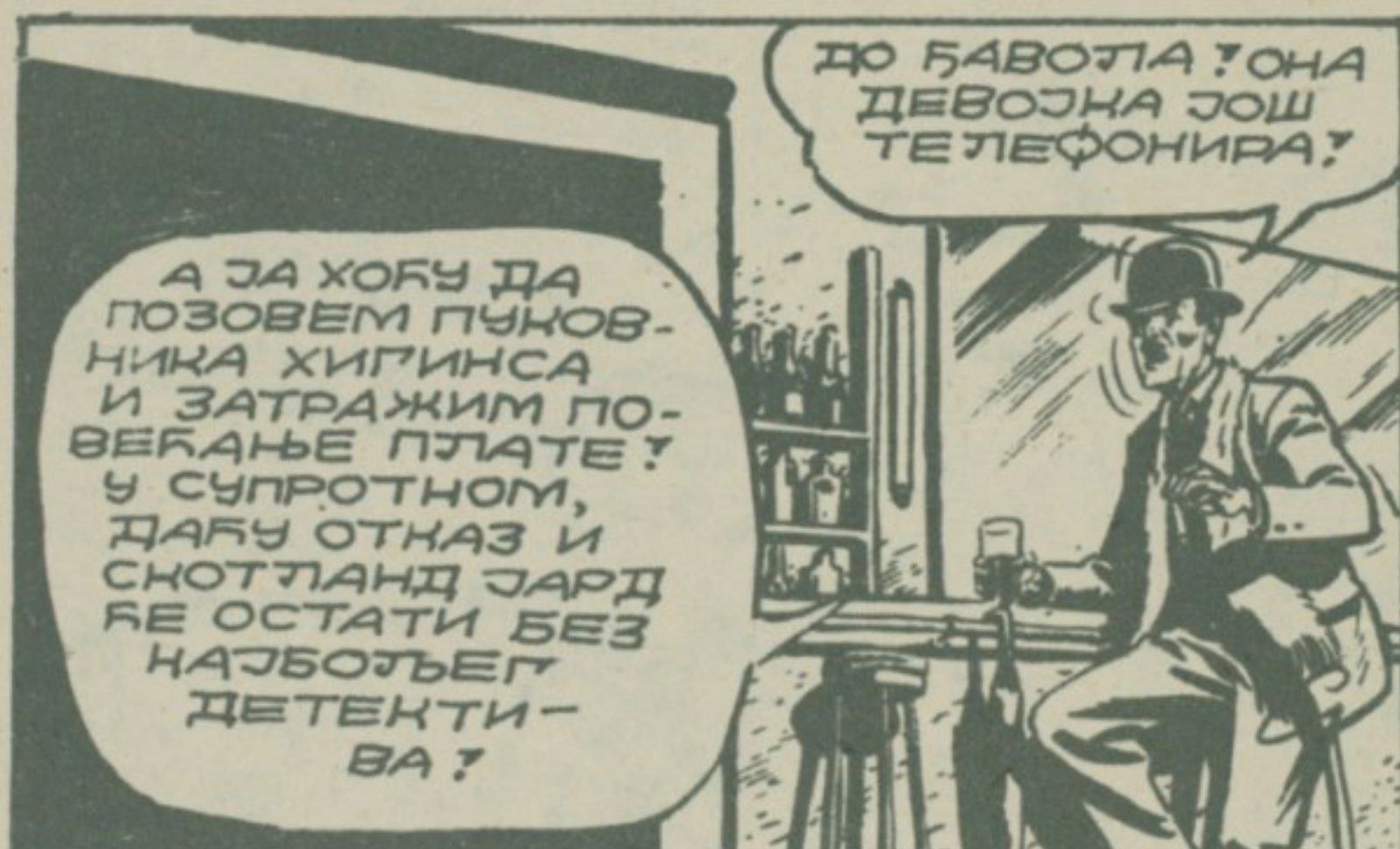

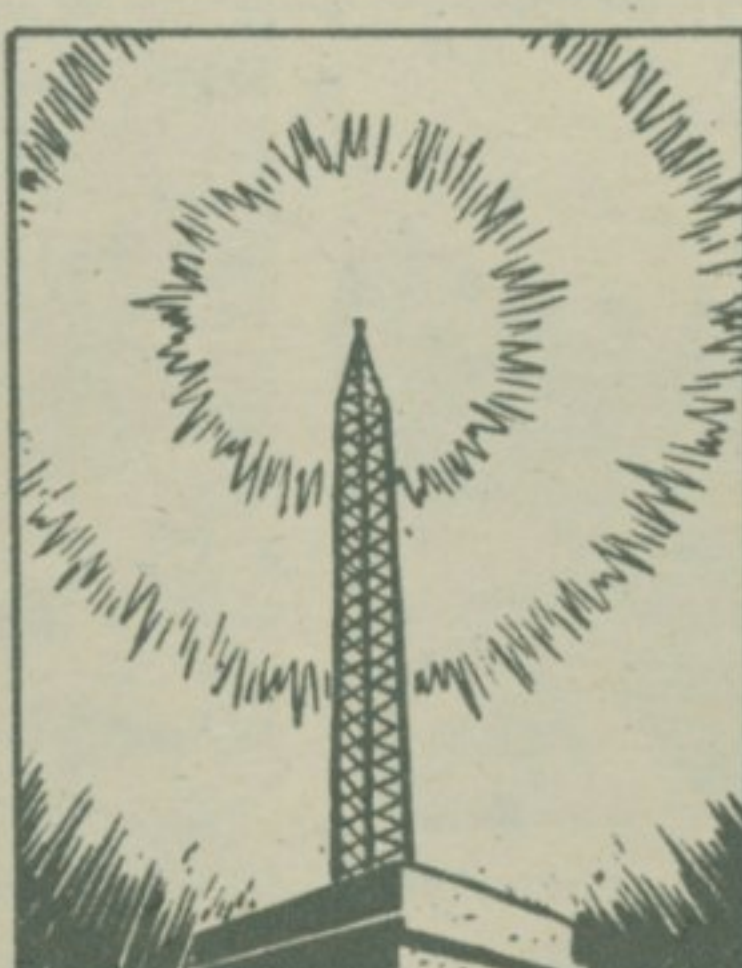

СИМОНС ЈЕ БРЗО ПОЗВАО ШКОТЛАНД ЈАРД

ИНСПЕКТОР ДЕН ЈЕ ОДМАХ ПОТРАЖИО СИМОНСА КОЈИ ЈЕ ОТКРИО ЕТОЧИН...

НЕКО СЕ ДОШУЊАО ДО ПОТЕРОВОГ ГРОБА...

УБРЗО...

СЛОБОДАН СИ, ПОТЕРУ? НАПО-
ЉУ ТЕ ЧЕКА АУТО?
ДОНЕО
САМ ТИ И
НОВО ОДЕЛО?

КО СИ
ТИ?

ШАЉЕ
МЕ ЛА-
БЕЛ?

ЗА НЕКОЛИКО
ЧАСОВА БИЋУ У
ЛАНГДОМПУ?
ТАМО ЖИВИ ЧО-
ВЕК КОЈИ МЕ ЈЕ
ИЗДАО? КАКВО
ЋУ МУ ИЗНЕНА-
ЂЕЊЕ ПРИРЕДИ-
ТИ? ХЕ, ХЕ!

ЗА ТО
ВРЕМЕ
ДЕН ЈЕ
УЗАЛУД
ПОКУ-
ШАВАО
ДА
УБЕ
У
ТРАГ
УБИЦИ
ДЕ-
ВОЈ-
КЕ...

СТЕЛА, ПРВИ
ПУТ ИМАМ СЛУ-
ЧАЈ ДА НЕ
ЗНАМ ОДАКЛЕ
ДА ПОЧНЕМ
ИСТРАГУ?

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ
УБИЈЕНА, ДЕВОЈКА
ЈЕ ПРОВЕЛА НОГ НА
ИМАЊУ СВОГ БРАТА?
ИДЕМ ТАМО
?

ХМ? КУД ЛИ ЈЕ
СТЕЛА КРЕНУЛА?
ИДЕМ ЗА ЊОМ?
МОЖДА ЈЕ
НЕШТО ОТКРИ-
ЛА?

А У
ЈЕД-
НОМ
СТА-
НУ
У
ЛОН-
ДОНУ

ХАРИ ПОРТЕР
ЈЕ УМРО? КАД СА-
МО ПОМИСЛИМ
ДА ЈЕ ТРЕБА-
ЛО ДА СЕ УДАМ
ЗА ЊЕГА?

ТИ ДАНИ ПРОВЕДЕНИ
СА ЊИМ ИЗГЛЕДАЈУ МИ
ТАКО ДАЛЕКО? ВИШЕ
ГА НЕБУ ВИДЕ-
ТИ...

ТАКО ЈЕ И БОЉЕ!
БИО ЈЕ
УБИЦА...

ШТАА?
ХАРИ?

ТИ? НЕ-
МОГУБЕ?

ЈЕНА, ВРА-
ТИО САМ СЕ?

АЛИ... ТЕЛЕФОНИ-
РАЛИ СУ МИ ДА СИ
УМРО?

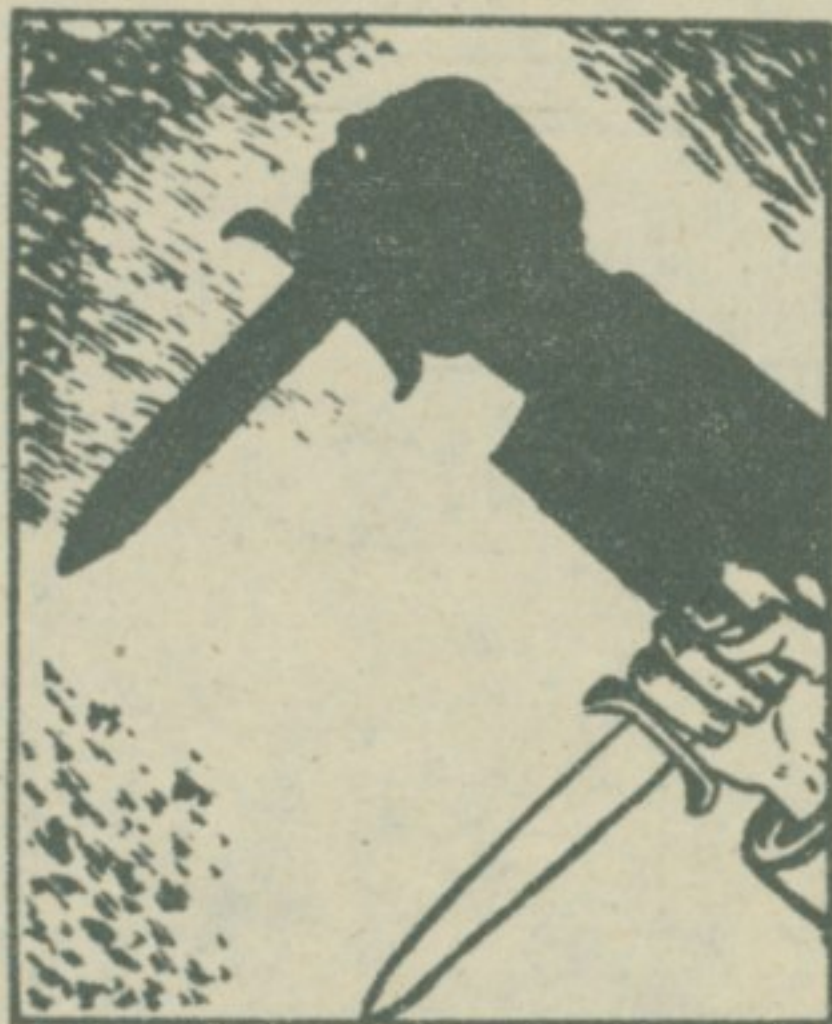

ХЕ, ХЕ?
ЖИВ
САМ
КАО
ШТО
ВИДИШ?
УСТАО
САМ
ИЗ
ГРО-
БА
?

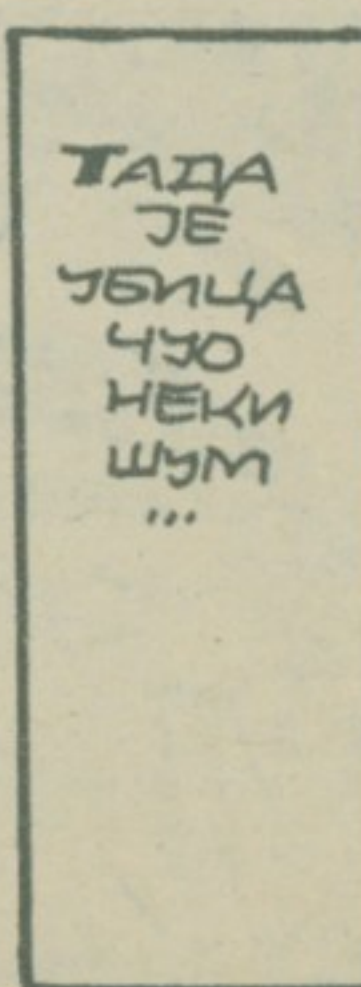

ПОЗНАЈЕШ ДОКТОРА
ЛАБЕЛА... РАДИ У ЗАТВО-
РУ? ПОНУДИО САМ МУ
ДЕВЕТ ХИЉАДА ФУН-
ТИ ДА МИ ПОМОГНЕ
ДА ПОВЕГНЕМ ИЗ ЗАТ-
ВОРА? ПРИСТАО ЈЕ?
ДАО МИ ЈЕ ИНЈЕК-
ЦИЈУ КОЈА САМО
ПАРАЛИШЕ

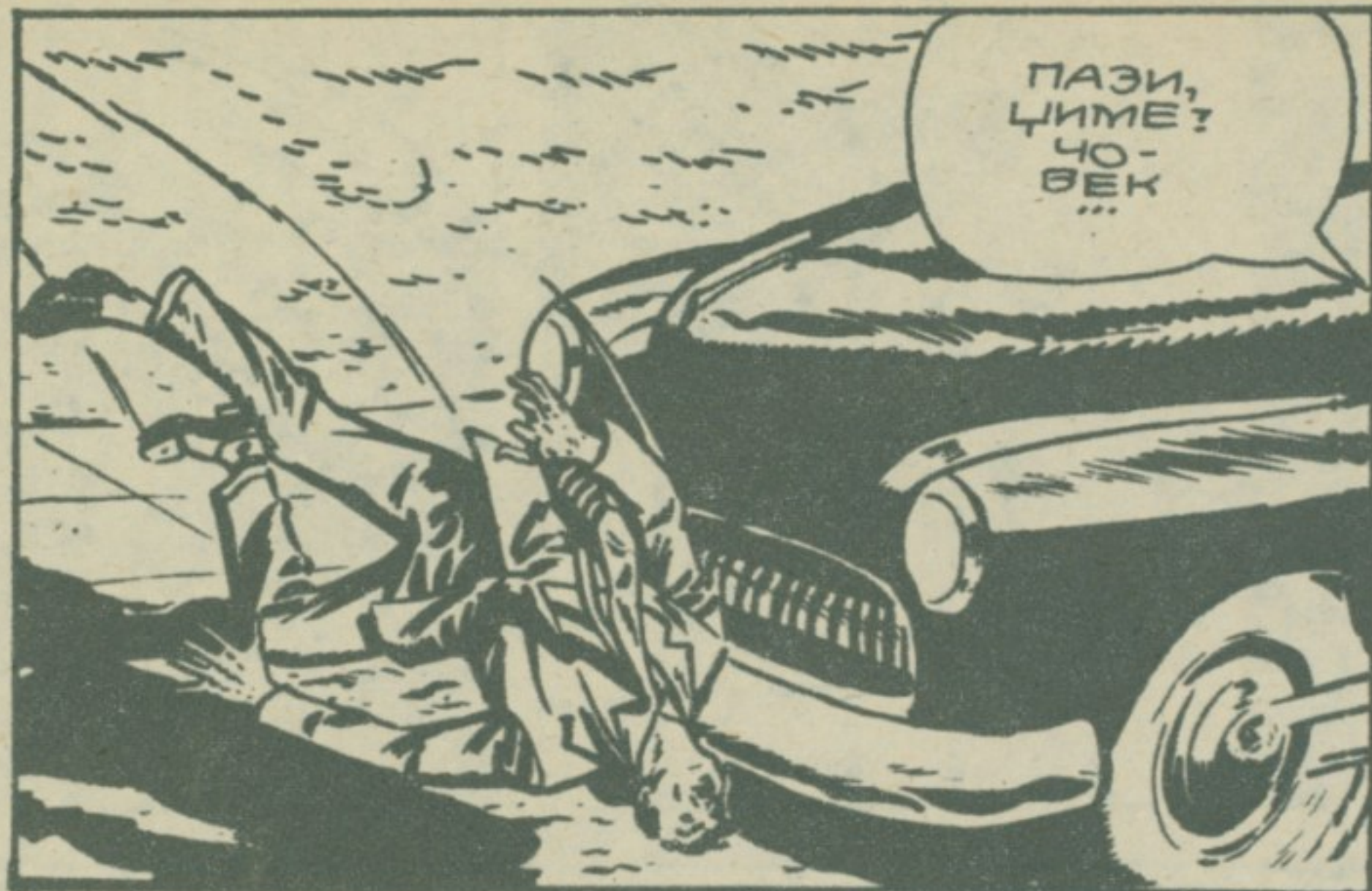

ОВО ЋЕ ТЕ МАЛО УС-
ПАВАТИ? НАД СЕ ПРО-
БУДИШ, БИГЕШ У
СКОТЛАНД ЈАР-
ДУ?

УУХ?

ПАЗИ,
ЏИМЕ?
ЧО-
ВЕК

МРТАВ ЈЕ? НИШТА
НЕ МОЖЕМО ДА
УЧИНИМО ЗА
ЊЕГА?

ХАРИ ПОР-
ТЕР ЈЕ САХ-
РАЊЕН. ОВОГ
ПУТА НЕБЕ
МОБИ ДА НА-
ПУСТИ СВОЈ
ПРОБ...

А КОД ПУКОВНИНА ХИГГИНСА У СКОТЛАНД ЈАРДУ...

СВЕ ЋУ ВАМ ОБЈАС-
НИТИ, ПУКОВНИЧЕ?
КЕРИ ЈЕ ОБАВЕСТИО
ПОЛИЦИЈУ О ПРВОМ
ПОРТЕРОВОМ УБИС-
ТВУ? ЗАТО МА ЈЕ
УБИО ЧИМ СЕ
ИЗВУКАО ИЗ
ЗАТВОРА?

КЕРИ ЈЕ ИМАО СЕСТРУ КОЈА
ЈЕ НА ДАН УБИСТВА БИЛА У КУ-
БИ СВОГ БРАТА? ТО ЈЕ ОНА ДЕ-
ВОЈКА КОЈУ СМО НАШЛИ У ТЕЛЕ-
ФОНСКОЈ КАБИНИ? ОНА ЈЕ ОДМАХ
СЕЛА У АУТО И КРЕНУЛА ЗА
ЉОНДОН ДА БИ ОБАВЕСТИЛА
СКОТЛАНД ЈАРД?

ХАРИ ЈЕ СТИГАО И УБИО У
МОМЕНТУ ДОК ЈЕ ТЕЛЕФО-
НИРАЛА? ОНДА ЈЕ НА РЕД
ДОШЛА ЊЕГОВА ВЕРЕ-
НИЦА? УБИЦА СЕ ВРА-
ТИО У ЛАНГДОМП ДА
БИ УКЛОНИО
ТРАГОВЕ, АЛИ
НАЈЕТЕО ЈЕ
НА СТЕЛУ

СТЕЛА, ОВО ЈЕ ЗА
СИМОНСА БИЛО ПРЕ-
ВИШЕ?

НАС ДВОЈЕ
БЕМО ГА ОДНЕ-
ТИ КУБИ?

ПУКОВНИЧЕ, ДА НИЈЕ
БИЛО МЕНЕ КО ЗНА ШТА
БИ СЕ ДОГОДИЛО СА
СТЕЛОМ
И...

ЗНАМ, ЗНАМ, СИМОНСЕ... ИМАМ
ЈЕДАН ЗАДАТАК ЗА
ТЕБЕ? ИЗГУБИ-
ЛА СЕ ЈЕДНА
СТАРИЦА ОД
ОСАМДЕСЕТ
ГОДИНА?
ТРЕБА ДА
ЈЕ ПРО-
НАБЕШ?

EUGENIO
GNER

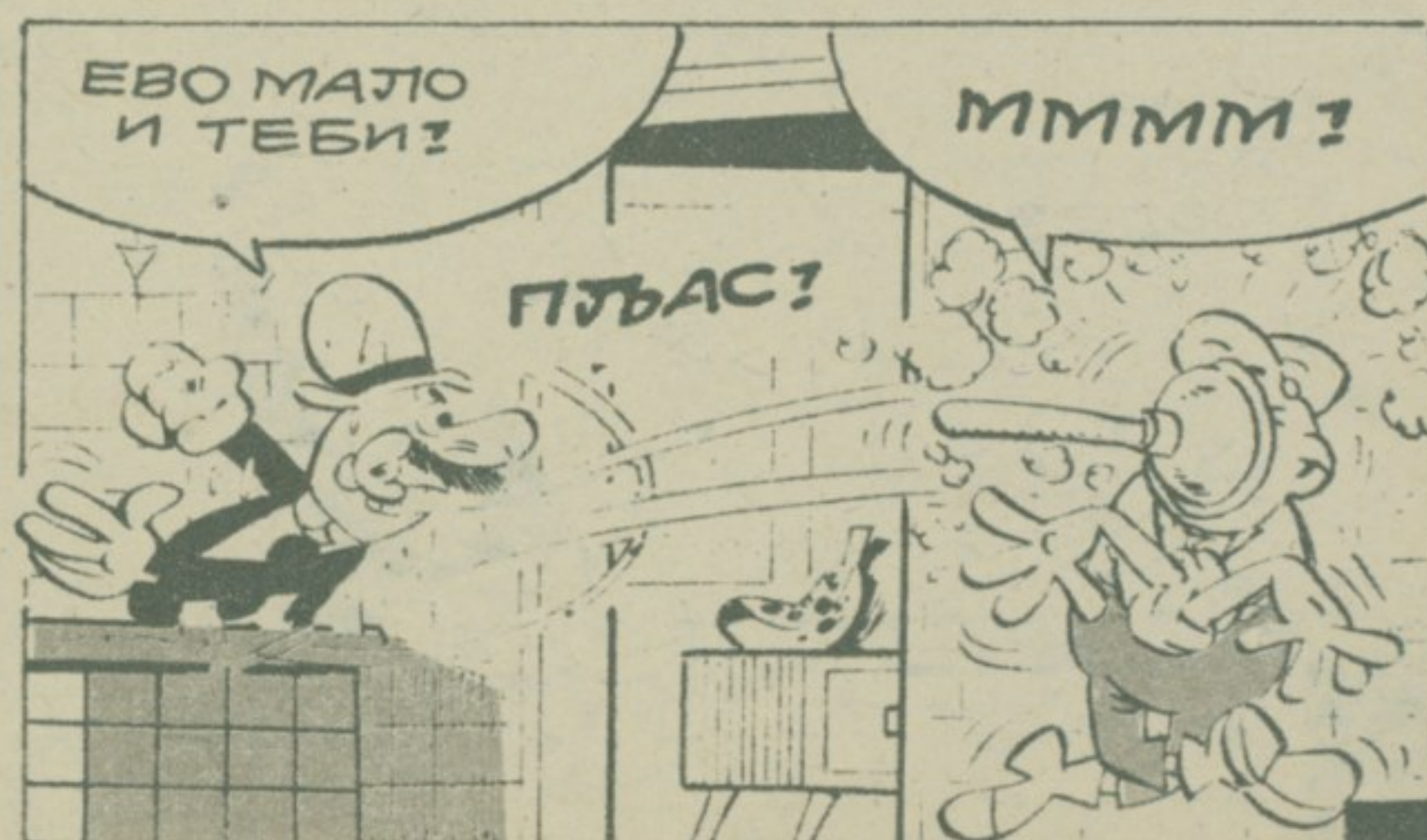
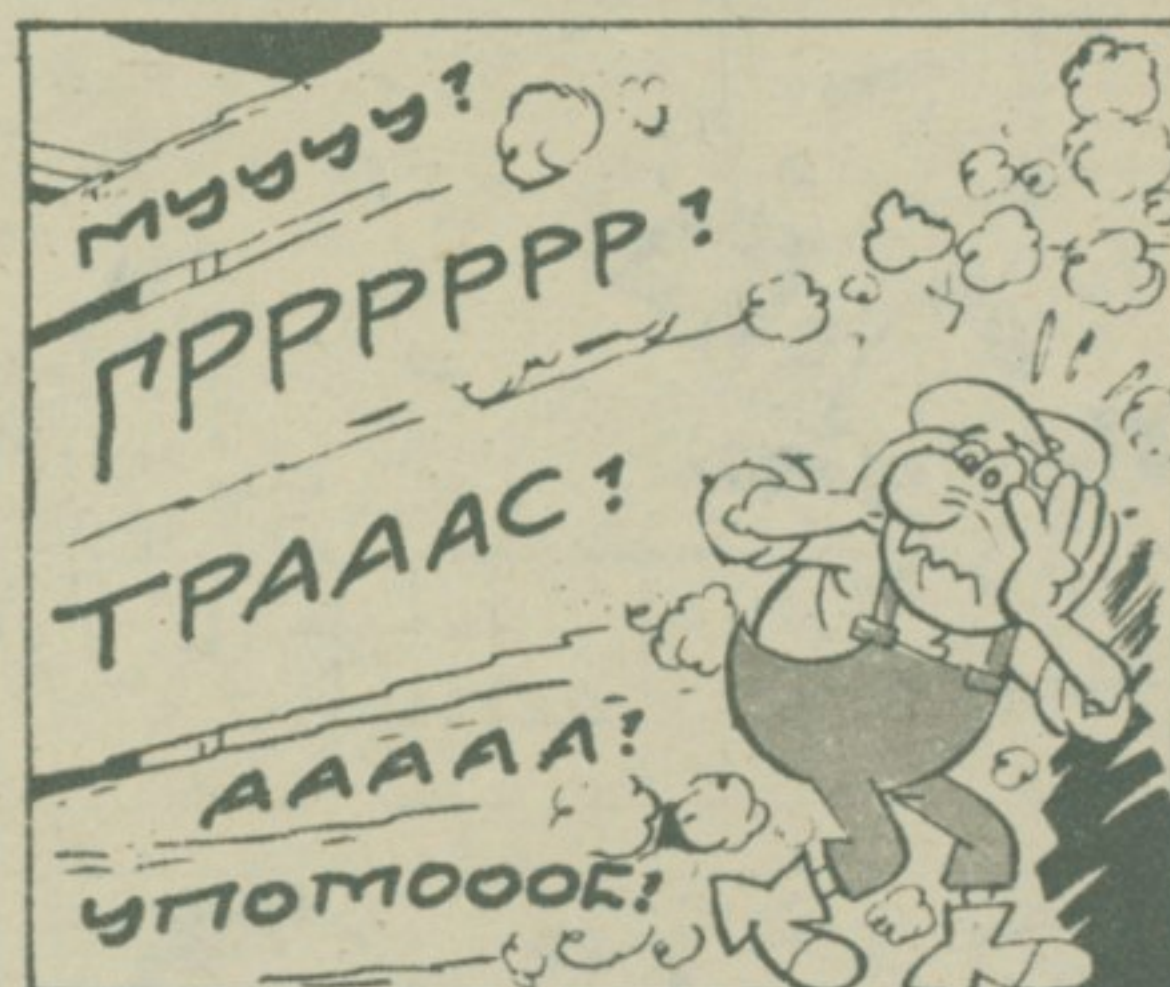
22

КРАЈ

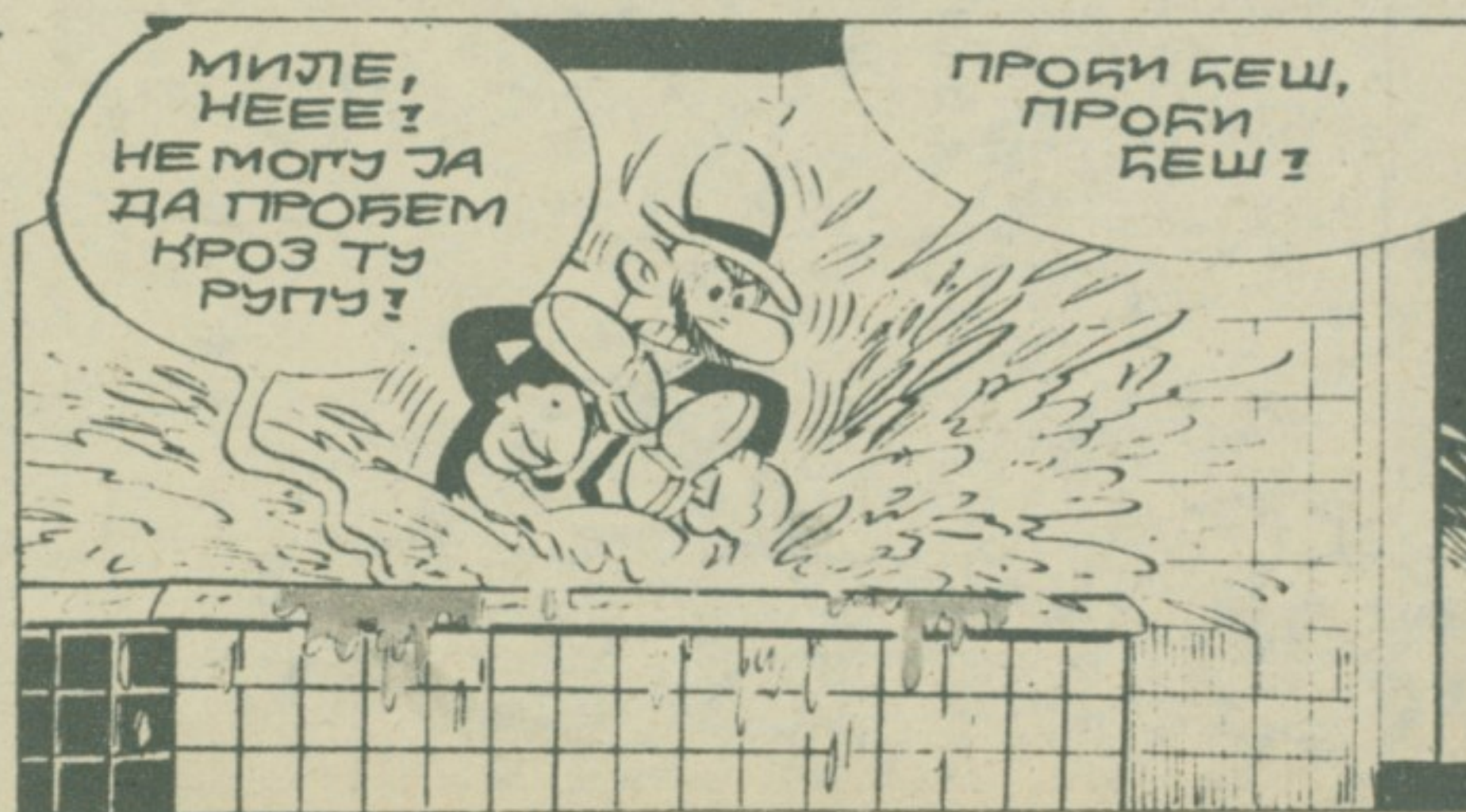
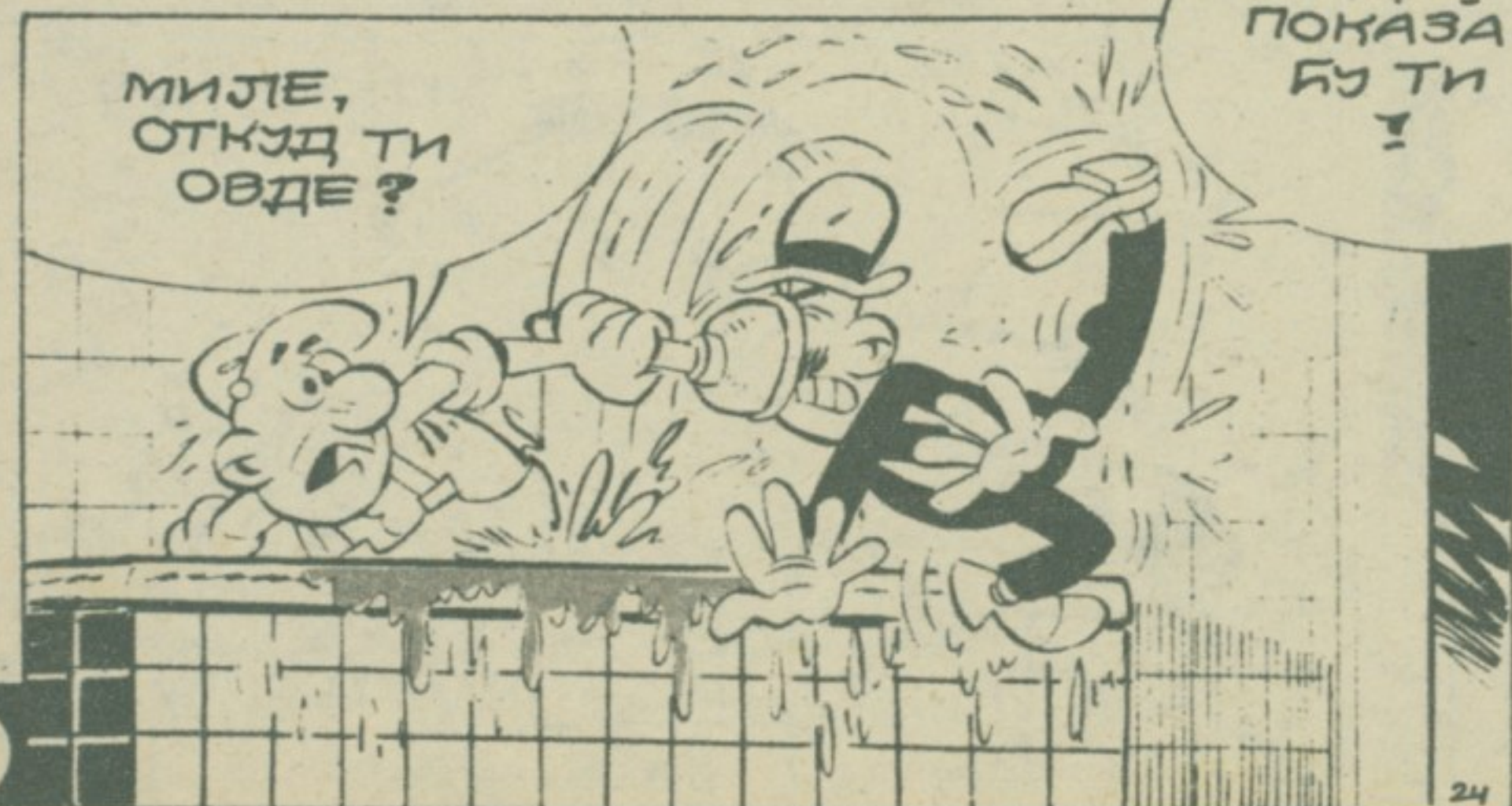
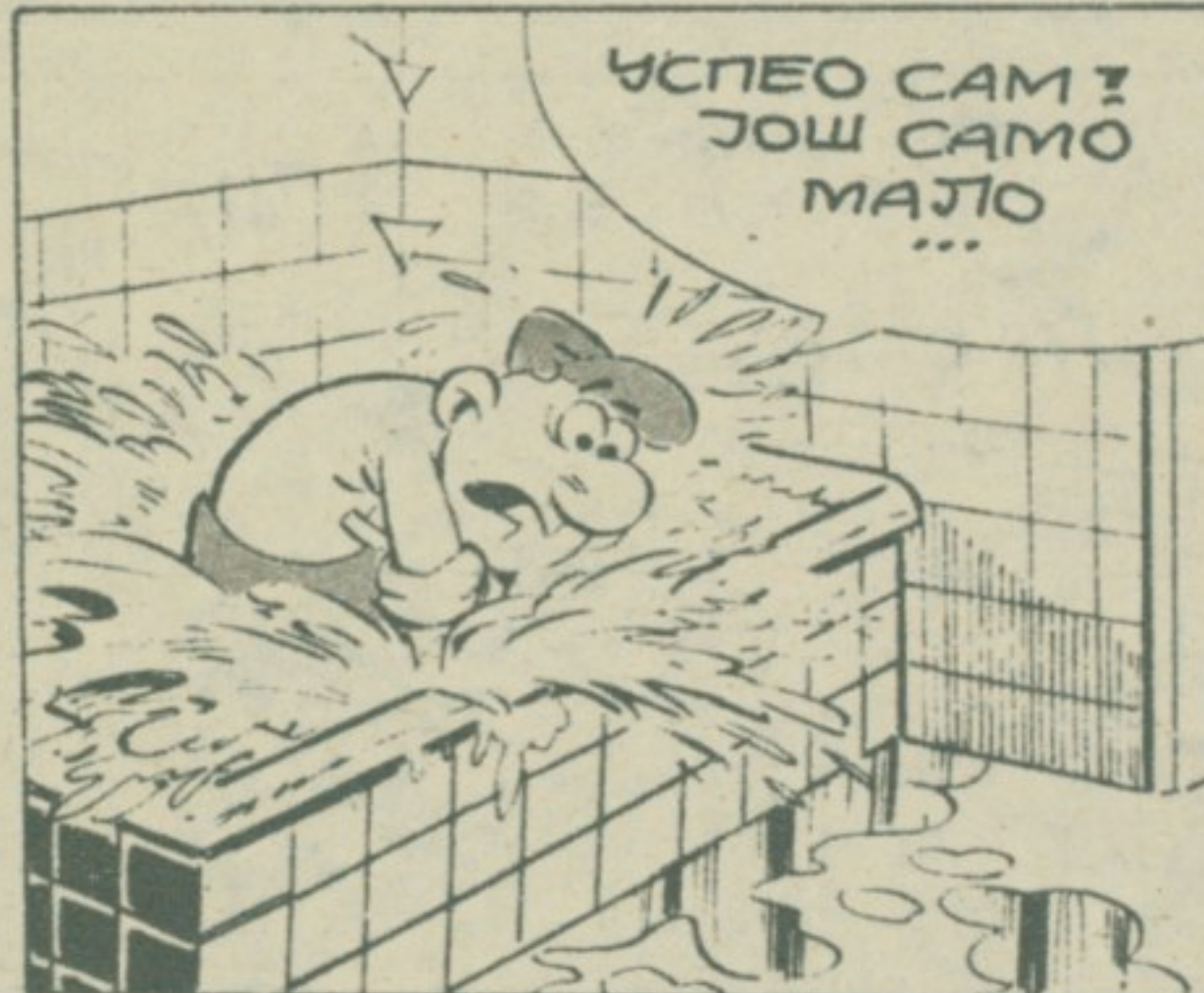
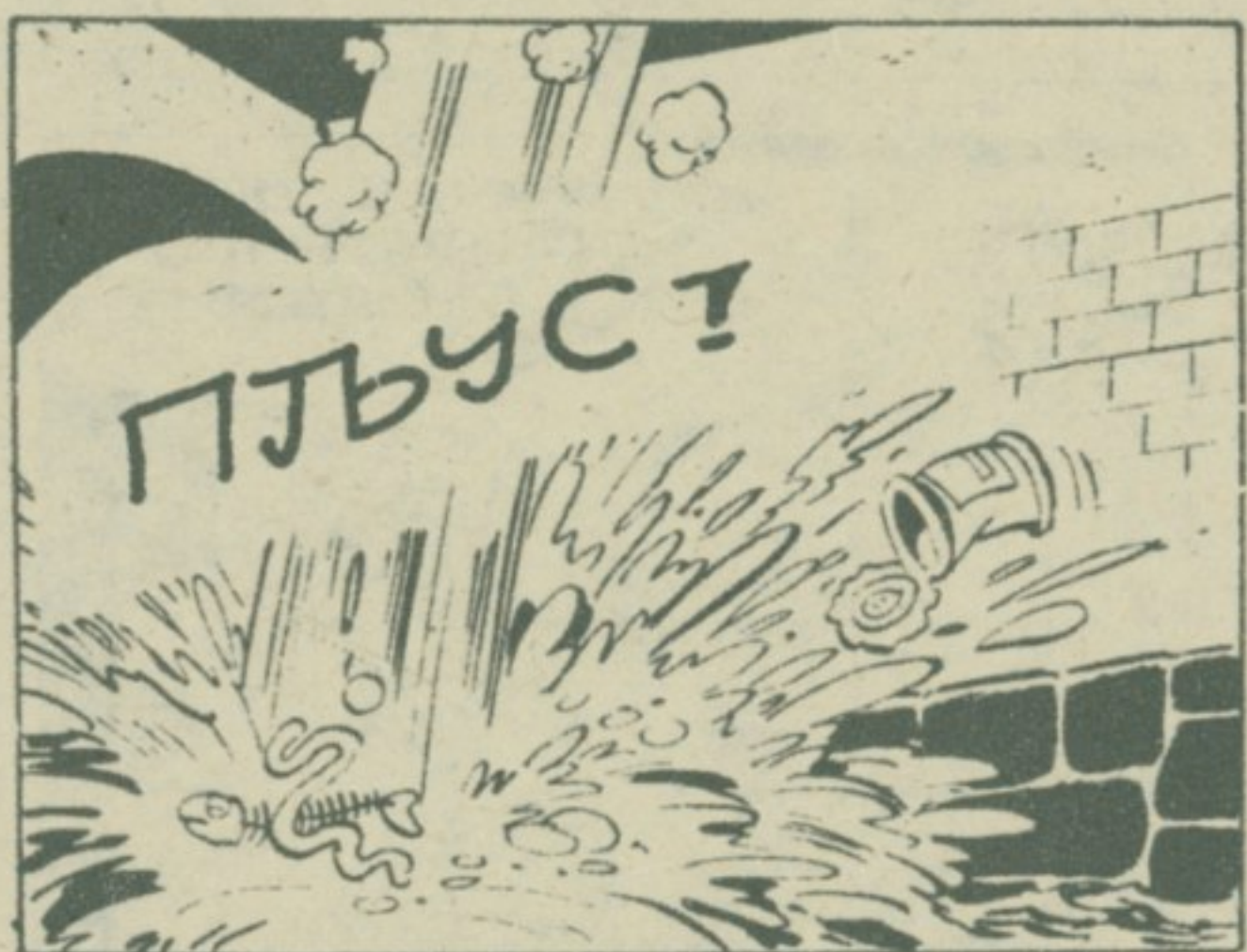
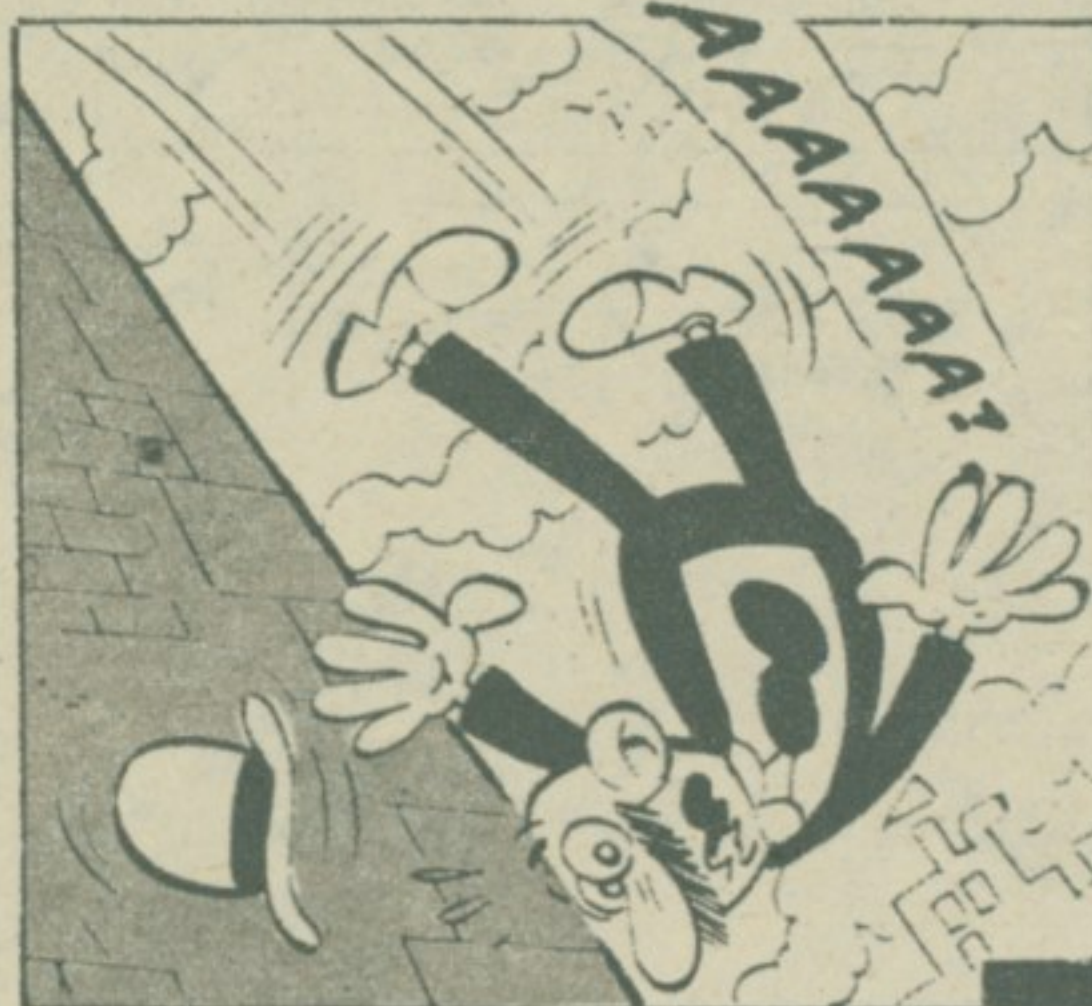
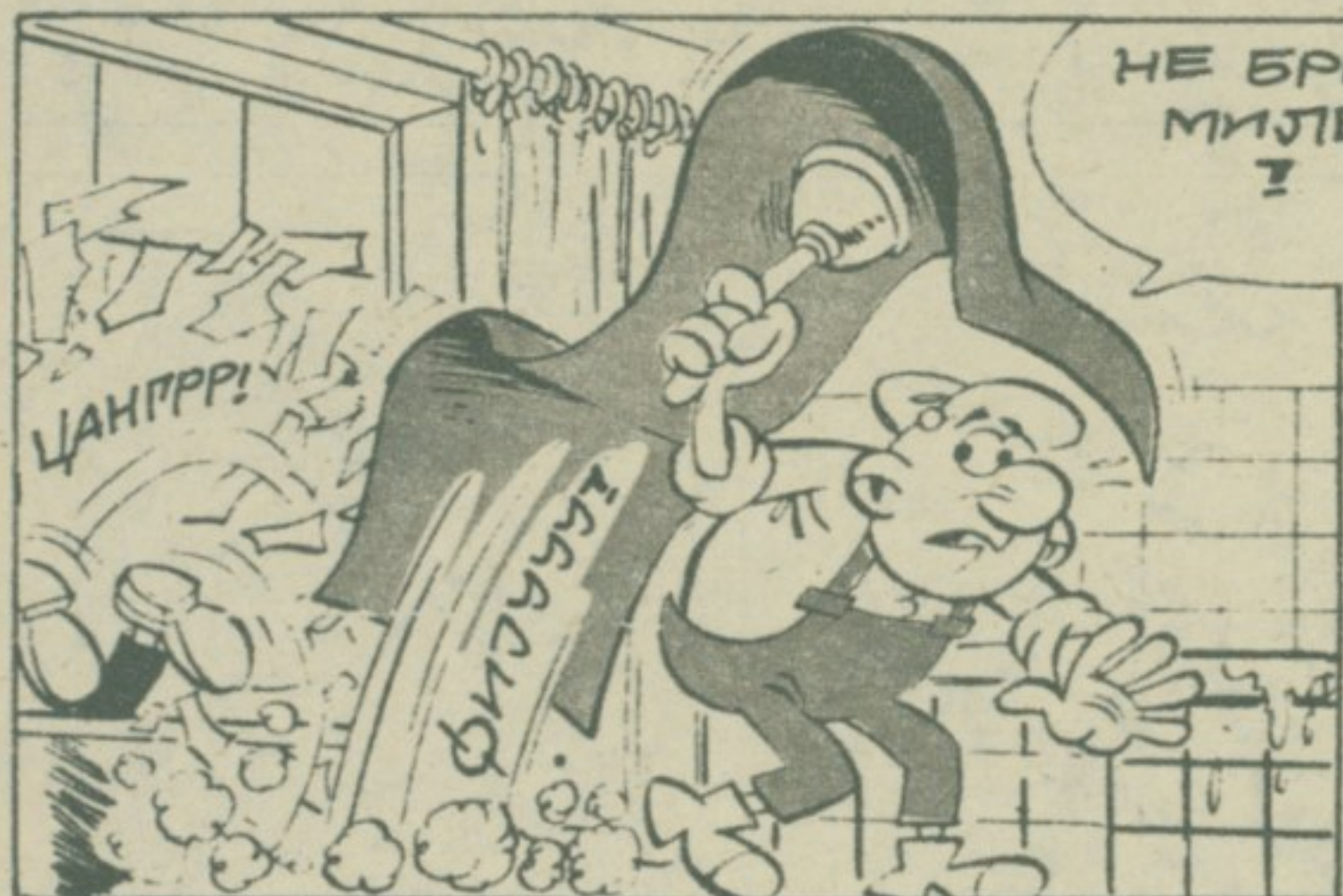

ОРТАЦИ :

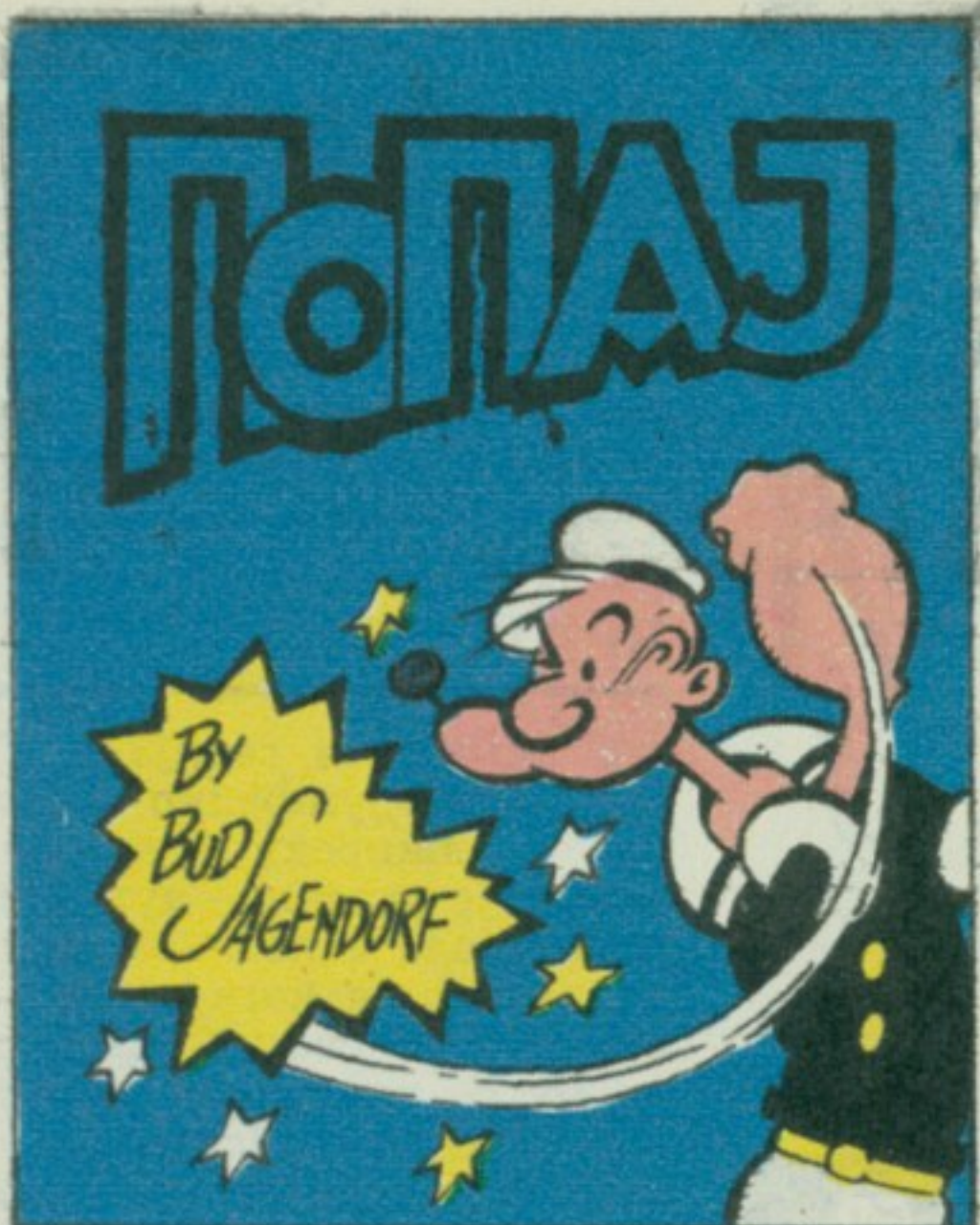
ПРОЊИ ЊЕ

Једног суначног пролећног јутра 1504. године две папске ратне лађе, удаљене једна од друге десетак миља, спокојно су пловиле према луци Чивитавекије. Штине су биле пуне скупоцене робе за папу Јулија II, вештог трговца и великог ратника.

Капетан прве лађе Паоло Виктори угледао је на хоризонту замагљену линију обале, па је пожурио у кабину да обуче свечану униформу и дотера дугачку коврцаву косу. Док се лицом пред венецијанским огледалом, зачуо је повик извидника с корпе на главном јарболу.

— Трирема!... Трирема пред прамцем!

Капетан се није ни најмање узнемирио. Наставио је да се дотерује. Средоземље је у то време било мирно јер су Ђеновљани сатрли банде морских разбојника.

Паоло Виктори се попео на капетанску кулу. Брод с три реда весала пловио је полако, полупуштена једра су немоћно ладдала, већина весала се није покретала.

— Мора да су у некој невољи — рече капетан заменику. — Пристани уз њих. Помоћи ћемо им!

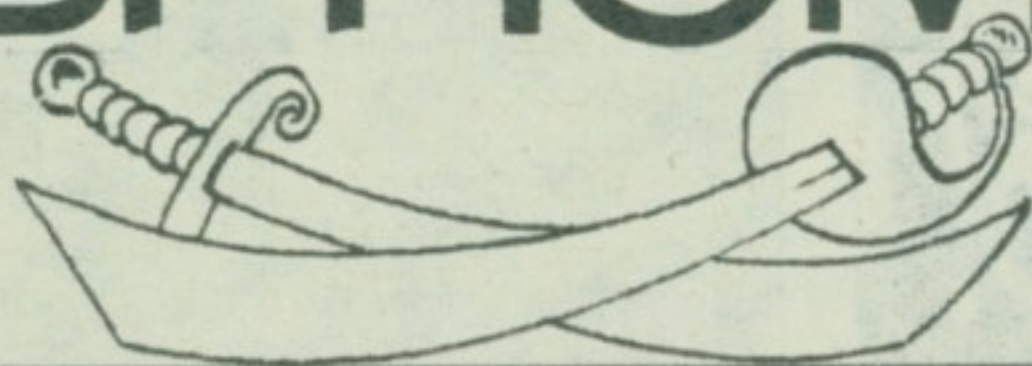
ОСВЕТИЋЕМО БРАЋУ

Моћна папска галија је боком пришла уз трирему. Из брода у невољи су тог часа као рисови почели да искачу људи наоружани кривим сабљама и ножевима. Паоло Виктори и његов брод били су у рукама пирата пре него што је капетан имао времена да се покаје због лаковерности.

Пиратски капетан, ситан, мршав човек пламено риђе брадице, одевен у берберску ношњу, са кривом сабљом танког сечива и балчаком украшеним смарагдима и рубинима, издао је грленим гласом кратку наредбу.

Несрећни Паоло Виктори је запањено посматрао како арапски пирати без речи, у савршеном реду извршавају његово наређење. Пирати су заробљенике по бацали у штиву. Њихов капетан је на палуби оставио само Паола Викторија. Готово сви пирати су прешли на папску лађу. Трирему на којој су остала само четири човека, узели су у

ПИРАТ СА СРЕБРНОМ РУКОМ

тегаљ пошто су на њему спустили сва једра.

Папином капетану је било јасно шта смера црвенобради пират: друга папска галија помислиће да је њена претходница заробила неки усамљени брод и пашће у замку.

Није се преварио. Два са та касније и друга галија је била у рукама берберских разбојника.

Црвенобради капетан је наредио да му доведу пет заробљеника.

— Велики Алах је милостив према вама! — рекао им је на добром италијанском језику. — Ви сте слободни. Идите у Рим и реците вашем неверничком господару Јулију да ово море и ове обале припадају синовима ислама. Реците му да ће синови праве вере осветити своју браћу Мавре, Бербере и Арапе. То му поручујем ја, Урућ!... А сада скачите у чамац и идите!

Тако је силни папа Јулије II сазнао да му неки муслимански пират објављује рат!

ПОСЛЕ ПАДА ГРАНАДЕ

Папу Јулија II опседаше су мрачне мисли. Средоземље којим су већ више од сто година суверено владале хришћанске државе одједном је постало несигурно, чак опасно. Шта је оживело исламске гусаре? Откуд им одједном храброст да нападну брод под заставом силног господара хришћанске цркве?

Јулије II је знао одговор на та питања. Хришћански владари Шпаније, фанатици Фердинанд и Изабела,

УРУЋ ЦРВЕНОБРАДИ НАПАДАО ЈЕ БРЗО И ИЗЕНАДА. ПРИ ПОМЕНУ ЊЕГОВОГ ИМЕНА ДРХТАЛИ СУ КАПЕТАНИ СВИХ ХРИШЋАНСКИХ БРОДОВА У СРЕДОЗЕМЉУ.

уништили су цветно гранадско краљевство, маварску државу у Андалузији. Католици су невернике који су били много цивилизованији од њих, који су грандиозним иригационим системом сурову Андалузију претворили у питоми врт, који су саградили фантастичне прозачне дворце убијали без икакве милости. Уништили су их. Преживели Маври побегли су преко Гибралтара. На сиромашним афричким обалама завладао је ужас: људи су умирали од глади и болести. У Маврима је кључала мржња против Шпанаца и свих каура.

У то време се и економика средоземних земаља почела из корена мењати. Сумрак феудализма ојачао је градове. Млада фирентинска, пизанска, ђеновска и венецијанска буржоазија тражила је зараде у трговини, јачајући везе с Оријентом. Медитеран је постао главни трговачки пут.

Тежак положај муслимана у Африци и трговачки процват у Средоземљу навели су Мавре и Бербере да обнове древни гусарски занат. Својим лађама на весла додали су једра. Обезбедили су десетину племена племенским поглавицама дуж обале, обезбедили су подршку моћног Отоманског Царства, па су кренули у поход против хришћанских бродова.

Први велики берберски гусар био је Урућ Црвенобради.

Пират који је хришћанима задао први велики ударак, није од рођења био поклоник Алаха. Он и његов млађи брат Кзир родили су се као Грци на Лезбосу, острву античке песникиње Сафо. Као младићи придружили су се турским пиратима који су пљачкали по грчком архипелагу, примали ислам и променили имена. Урућ се врло брзо прочуо као вешт поморац, храбар ратник и

мудар човек. Неко време је верно служио цариградског султана, а онда му пуче пред очима да Бербери и Маври имају довољно снаге да ратују за свој рачун. Одметнуо се од султана и са својим триремом заробио две галије папе Јулија II.

ЈЕ ЛИ ТО КРАЈ?

С освојеним галијама Урућ је тријумфално упловио у алжирску луку. Разаслао је гласнике дуж афричке обале с позивом свим муслиманима који желе да освете крв својих предака да му се придруже. Са острва Ђербе, „Острва Лотофага“ о којима пева Хомер у „Одисеји“, одазвали су се вешти маварски морепловци које су из Шпаније прогнали католички краљеви.

Урућ Црвенобради је једну заробљену папску гали-

ју поверио брату Кзиру, а другу турском пирату Драгугу.

Напади Урућа Црвенобрадог на хришћанске лађе, вучји лукави, брзи и изненадни потапали су или заробљавали много веће и боље наоружане каурске бродове: галије шебеке и бригантине. Ускоро су при помену његовог имена дрхтали капетани свих хришћанских бродова у Средоземљу.

Папа Јулије II позвао је хришћанске владаре у „свети рат“ против берберског пирата. Године 1510. шпански краљ Фердинанд је на челу моћне флоте заплочио према Алжиру. Урућ је у то време био негде далеко у Црном мору. Пред надмоћним Шпанцима један за другим предали су се Алжир, Оран и Буџи. Шпанци су острво Пенон пред алжирском луком претворили у снажно утврђење. Чинило се да је берберском пиратству дошао крај.

Тада се енергични Уруђ од пирата претворио у војсковођу. Вратио се на афричку обалу и подигао берберска племена и Мавре на устанак. Његове трупе опселе су Алжир с копна. Јуриши на шпански гарнизон смењивали су се један за другим. Мршави, на изглед слабаши Уруђ је у сваком јуришу био први. За време једног јуриша топовско ђуле му је откинуло леву руку.

Вешти арапски хирурзи и техничари направили су му вештачку руку од сребра чије је прсте покретао компликовани механизам. Иако инвалид, Уруђ је и даље предводио своје борце у свакодневним нападима. Бербери и Маври су пред бедима Алжира гинули као снопље. Већ су почели да негодују кад стиже вест да је Фердинанд умро. Шпански отпор је ослабио и после неког времена Алжир се предао.

Ако је веровати арапским хроничарима, Уруђ је за време опсаде вештачком сребрном руком удавио Селима, вођу једног берберског племена који му се супроставио.

После Алжира у муњевитом ратничком походу ослободио је од Шпанаца и Тунис и Салисман.

КРВОЛОЧНО ЛУКАВСТВО

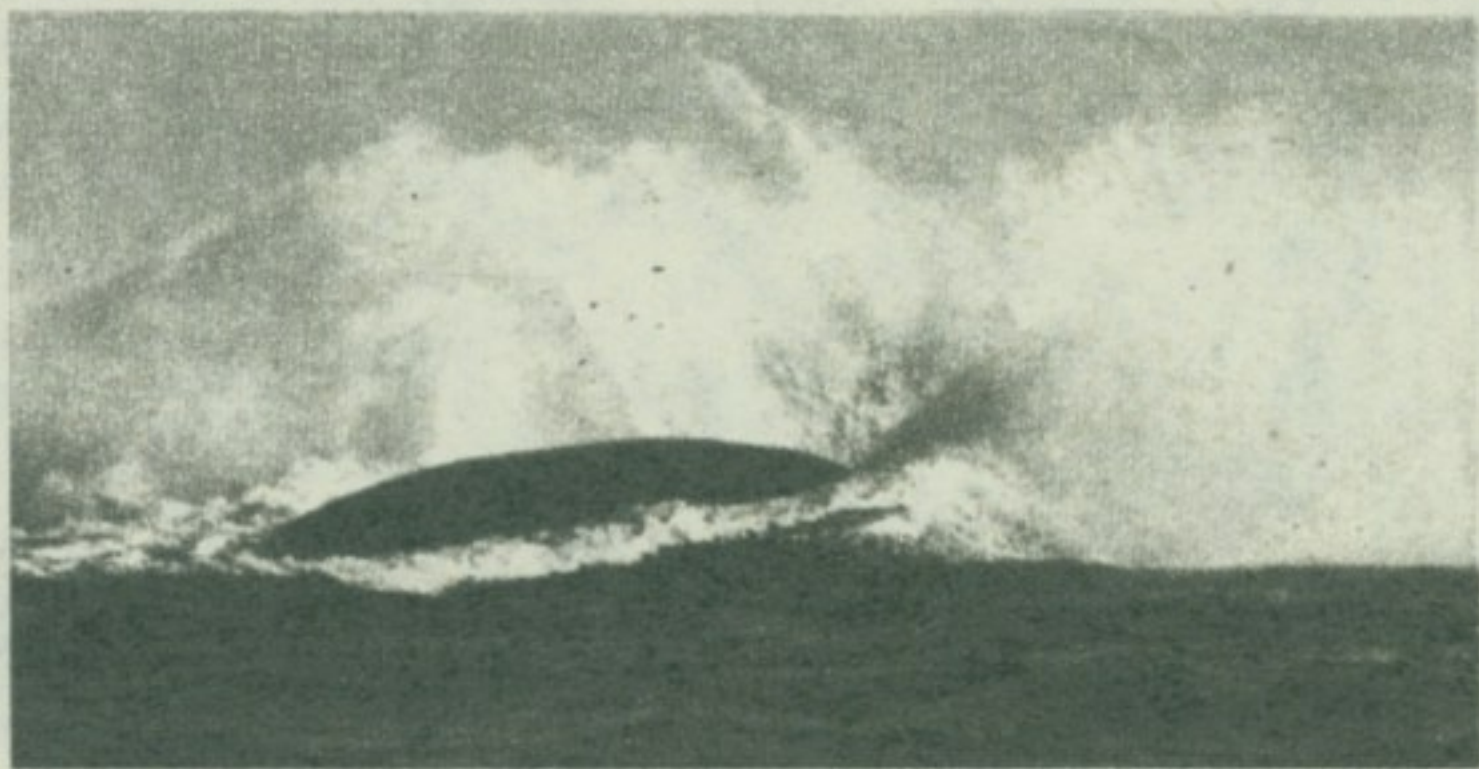
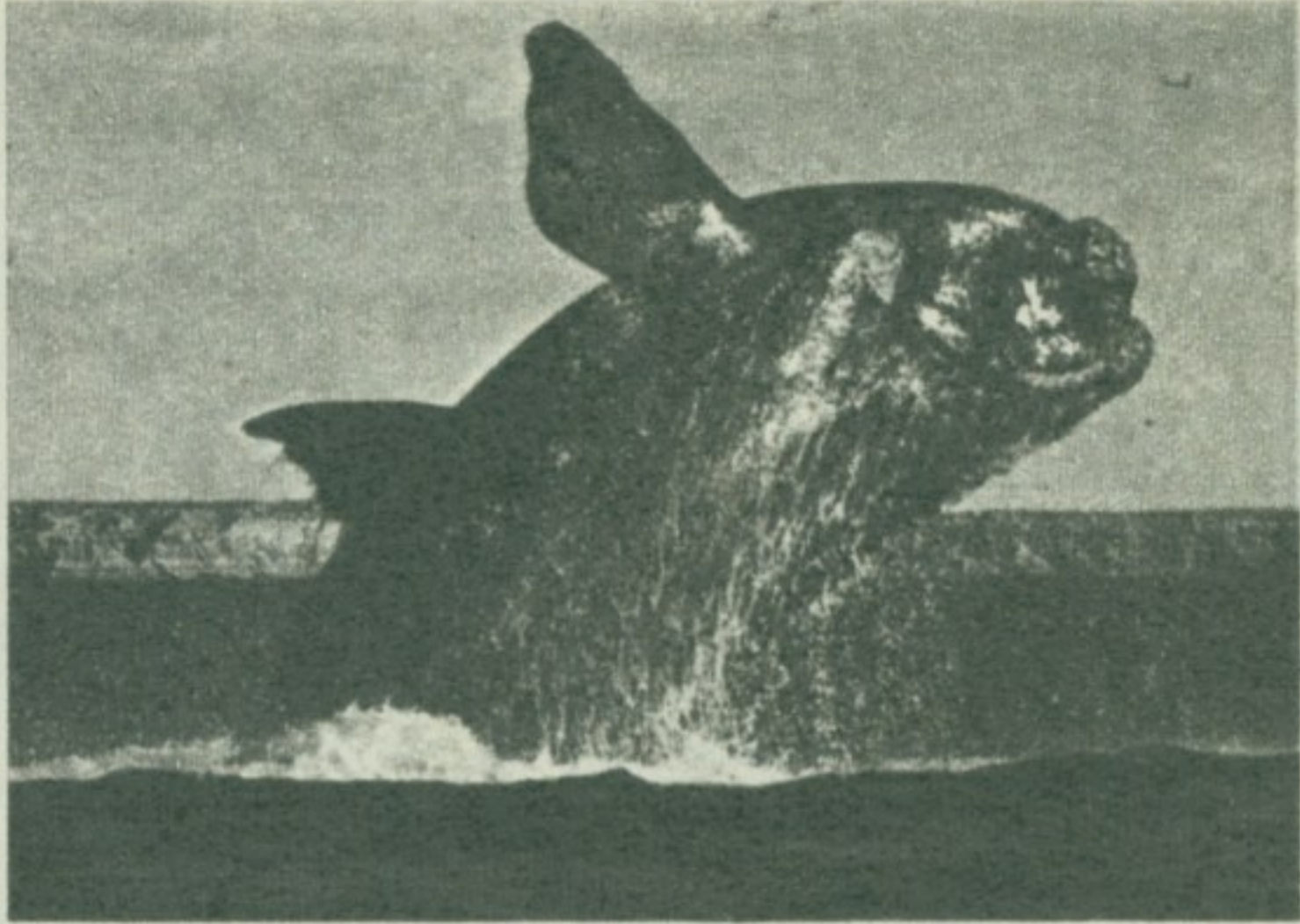
Уруђ Црвенобради више није био само пиратски капетан. Прогласио се владаром нове берберске краљевине.

Моћ му је ударила у главу. Хтео је да влада државом онако како је господарио пиратским бродом. Тражио је да га сви слушају без поговора и никога није питао ни за какав савет. Племенским поглавицама је одузео сву власт и они се почеше бунити. Краљ нове Берберије мислио је да ће суровошћу моћи да сачува престо. Сваког ко би изрекао реч незадовољства немилосредно је убијао.

Талас побуна бивао је све силнији. Бивши пират одлучио је да се свих непријатеља одједном реши крволочним лукавством. Издао је проглас да ће абдицирати у корист једног од шездесет достојанственика, у корист оног кога њихов савет буде изабрао. Скупно је племство у двор на договор, али уместо да неког одреди за наследника, он их је све побио.

Бербери и Маври се тада листом побунеше. Позваше у помоћ шпанског краља Карлоса који просто није могао веровати да ће поново моћи да учврсти хришћанску власт у Африци. Карлос, познатији у историји као Шарл Квинт, послао је побуњеницима у помоћ 1200 добро наоружаних војника. Уруђ коме је остало верно само хиљаду пирата, покушао је с њима да се докопа бродова. На ушћу Салад сударио се са Шпанцима и храбро се борио све док га нису сасекли мачевима.

А. Р.

Горостасни сисар изводи свој необични скок. Права ерупција милиона капљица и беличасте пене прати тренутан поновног спајања циновског тела и воде.

На крајњем југу Аргентине, у два велика, копном готово заворена залива које ствара полуострво Валдез, сваке године од јула до новембра окупља се све

је начин да каже — „Ево ме!“ Али, то обавештење могу да приме и ловци на китове.

Осим што воли да „поприча“ са својом сабраћом, гренландски кит

У ДРУШТВУ ГРЕНЛАНДСКИХ КИТОВА

не звуке управо на оним фреквенцијама на којима се и обавља „говор“ китова. Могуће је, стога, да скокови и ударање перајима дозвољавају китовима да се и даље споразумевају и одрже јато на окупу — упркос буци олује.

КО ЈЕ КО?

Гренландски кит, једини од свих врста китова, на свет долази са белегом која омогућава човеку, а врло вероватно и његовим воденим рођацима, да га разликују од других. Распоред, број, облик и величина ових белега — беличастих задебљања отворне коже — разликују се на сваком киту.

Њихова крапава површина прави је рај за сићушне организме, морске „ауто-стопере“, који их у огромним бројевима насељавају добијајући — бесплатну вођњу и бесплатне оброке. Јер, велики сисар је и велики мрљавко у јелу. Његова огромна безуба уста — зубе замењују паралелни редови рожнатих плоча које су са унутрашње стране расцепкане као чешаљ — неподесан су механизам за лепо понашање при јелу.

Највећа од ових израслина јавља се на врху китове главе и помало под-

удварача, али сваки од њих не мора и да се свиђа изборљивој дами. Да је то тако, сведочи и техника којом женка избегава наметљивце: изврне се, на пример, на леђа и онемогућава мужјаку да јој се приближи. Међутим, женка не може тако да дише и после извесног времена мораће поново да заузме нормалан положај. Зато се око ње могу видети стрпљиви удварачи који мирно пливају, све док на крају не изгуби ваздух. Тада настаје прилична гужва и гуркање.

Али, и међу мужјацима има лукавих: усамљени животљивци, уместо да пливају са осталима зароне под своју изабраницу. Држећи ваздух несхватљиво дуго, чекају да се она окрене на трбух да би удахнула. Најупорнији био је један огроман мужјак који је за љубав даме држао дах — читавих 25 минута!

НЕЖНЕ МАМЕ

Женка ће на крају ипак поклонити своје срце некоем, а годину дана касније на свет ће доћи још једно младунче ове све малобројније врсте.

За разлику од других животињских врста, чије женке, када се разљуте, умеју да ћушну, лупку и

СКАКАЧ ОД 200 ТОНА

малобројнија породица јужног гренландског кита. Од ове врсте, која је некада бројала на десетине хиљада чланова, остало је само око 1500 примерака. Децембра 1974. године аргентинска влада је донела закон којим је залив Сан Хозе, онај севернији, проглашен природним резерватом и последњим уточиштем врсте којој прети истребљење.

ГОВОР ПЕРАЈИМА

Подводни микрофони — један од многих начина којима се упорни истраживачи служе да боље упознају овог морског цина — забележили су низове чудних звукова, сложени „речник“ стењања и гроктаја којима се китови служе.

Када неки од ових водених сисара, који може да достигне дужину од 25 метара и тежину од 200 тона, зажели да обавести друге да је ту, почиње да изводи вратоломан скок од чије се силовитости плава површина мора претвара у ерупцију хиљада капљица и огромних таласа пене. По неким, то

НА ГЛАВИ ОВОГ ГОРОСТАСА МОРА, ТАЧНО И ЈЕДИНО НА МЕСТИМА НА КОЈИМА СЕ ЈАВЉАЈУ КОД ЧОВЕКА, РАСТУ РЕТКЕ ДЛАКЕ — ПОПУТ БРКОВА, ОБРВА, БРАДЕ, ПА ЧАК И ЗУЛУФА!

има и један помало необичан хоби: једрење. Колико је научницима, познато, изузимајући неке врсте медуза, то су једине морске животиње које користе снагу ветра за кретање. Истина, китови то раде — забаве ради.

За игру расположен сисар тада исправља своје репне пераје, постављајући га под одговарајући угао према ветру, који ће послужити као једро. Све што му је за такву разонду потребно је довољно јак ветар — задвојиће се јачином од пет до тридесет бофора — и једриће и по три-четири сата.

Необични скокови и ударање перајама нису само бучне игре на површини мора. Све ово је извесна врста комуницирања. Научници су приметили свако понашање огромног сисара нарочито онда када дувају јаки ветрови. Појачан ветар ојачаће и нискофреквентне подвод-

сећа на шешире из прошлог века. За китоловце ови „кицоши“ увек су били најпримамљивији плен јер су по правилу спорији, богатији костима и имају добру особину да настављају да плутају када их убију. Украс на глави може тако — и да стане главе!

Највише, ипак, изненађује чињеница да ретке длаке на глави кита расту тачно и једино на оним местима на којима се јављају и код човека, попут бркова, обрва, браде, а неки чак имају и зулуфе.

Отврдла кожа може да послужи и у борби за наклоност даме! Овај иначе изузетно мирољубиви сисар очешаће се главом о бркове или леђа супарника када осети да је угрожен. Како је кожа кита врло нежна, и најмање гуркање може да буде врло болно. Малобројније женке често око себе имају шест — седам упорних

ошамаре, мама-кит показује необично стрпљење у опхођењу са својим несташним потомком. Научници су често наилазили на женке које, док су покушавале да се одморе, сатима доброћудно подносе враголије своје деце, која им се пењу на леђа, скачу на њих или их главама ударају у слабине. Кад најзад изгуби стрпљење, окренуће се на леђа и перајама ухватити несташка у нежан заграј који траје све док се најзад не умири.

Ову нежну везу користили су вековима и китоловци: мајка ни у тренуцима опасности не напушта споро младунче, па су немилосрдни ловци убојитим харпунима гађали увек прво њега. Агонија погубљеног детета довлачила је и изbezумљену женку право у њихове руке.

● ● ●

С доласком новембра, јужни гренландски кит напушта сигурне воде залива и у потрази за храном одлази незнано куд. Да ли ће и тамо где га закон не штити успети да избегне човека и његов харпун?

М. И. 21

НАШЕМ
СЛАВЉУ
ПРИДРУЖИО
СЕ И
šlag

Шлаг је постао свакодневна потреба С њим су колачи бољи, а славља свечанија. Šlag С прија, задовољава сладокусце и не садржи много калорија. Користи се уз кафу, пудинг, тарту, воћни десерт... Припрема се са водом једноставно и брзо — (упутство за употребу се налази на сваком омоту производа). Ако остане нешто неутрошено — šlag С се данима одржава у свежем стању, у хладњаку. Šlag С — ДАЗАСЛАДИ! Šlag С — НЕ ГОЈИ! Кашичица šlaga С садржи свега 12 калорија. Šlag С у самопослугама „Центро-пром“ и трговинској мрежи. За квалитет гарантује

CENTRO *proizvod*

СПАСИЛАЦ ЈЕ НАСТРАДАО

На висини од око 5.000 метара спасилачка екипа узалуд је чекала помоћ хеликоптера. Вест о несрећи која га је задесила пренеразила је измучене људе.

Још само мало, Герд! — бодрио је Освалд Оелц свог пријатеља. — Још само неколико метара и Кенија је наша!

Планина Кенија која се диже над џунглом истоимене државе у источној Африци одавно је привлачила младе аустријске лекаре. Герда Јудмајера и Освалда Оелца. Висина од 5200 метара била је велики изазов не само за њих него и за многе планинаре света. И — успели су: врх Батијан је освојен!

— Ово је величанствено — одахнуо је Герд бришући рукавом знојаво чело.

— Успели смо! — глас исцрпљеног Освалда био је дрхтав. — Морам да ти кажем да сам у једном тренутку помислио да нећеш издржати...

— Али, издржао сам и заслужио да се сад добро одморим — насмејао се Герд.

Неколико сати касније почели су да се припремају за повратак. Време је повољно и проблема неће бити, бар су се надали.

Био је 5. септембар 1970. године.

Сам у снегу

Јудмајер се спуштао први, полако и опрезно.

А онда, код места званог Шиптонов усек, једна повећа стена померила се испод његових ногу и он је полетео у понор. Истог тренутка, реагујући брзином каквом то могу

само људи изложени великој опасности, Оелц је зграбио уже којим су били чврсто везани и покушао да задржи пријатеља. Стискао је зубе од бола који му је задавало уже секући његове дланове. Крајњим напором успео је да га притегне и веже уз једну избочину стрме стене. Полако је кренуо ка Јудмајеру не слутећи шта се догодило.

— Герд! — позвао га је мислећи како се овај сигурно грдно уплашио.

Јудмајер је, не померајући се и с болним изразом на лицу, лежао на једном усеку. Оелц га је опет позвао.

— Погледај моју ногу — простењао је Герд кад му је овај сасвим пришао. Десна ногавица његових панталона била је исцепана а испод ње је зјапила рана обилно крварећи. Оелц се, пренеражен, наднео над њом.

— Не брини, Герд! Могло је бити и горе.

Узео је широке завоје и пажљиво обмотао Гердову десну ногу, али знао је да је то слаба помоћ. Кроз мекане траке тканине пробијале су црвене мрље. Покупио је завоје које је Герд носио са собом и њима још неколико пута обмотао рану стежући добро ногу изнад ње.

У међувремену је почео да пада снег. Док је њебетом покривао друга, Оелц је размишљао шта да ради.

— Герд, ја морам по помоћ — рече на крају. — Само те спасилачка екипа може спустити доле... Вратићу се чим будем могао.

Он неће издржати!

После неколико часова напорног спуштања Освалд је, потпуно исцрпљен, стигао до прве колибе. Била је то колиба Ками, 762 метра испод врха планине. Ту је затекао групу од четири Замбијца и два Американца и испричао им шта се догодило.

Не оклевајући, један Замбијац је кренуо до колибе „Највише“ у којој су се налазили лекови и радио-станица. Већ се било смркло и он се, по стрмом и опасном путу, више од два сата пробијао до колибе. Упутио је позив полицијској станици смештеној у селу у самом подножју планине, а онда са лековима пошао ка колиби „Ками“ где га је Освалд нестрпљиво очекивао. Носио му је и радосну вест да ће се спасилачкој екипи придружити и један хеликоптер.

Освалд је намеравао да одмах са лековима крене натраг, у пратњи једног од Американца. Међутим, тек што су пошли, зауставила их је снежна мећава.

— Герд неће издржати — рекао је Оелц пратиоцу који га је једва убедио да сачекају јутро јер по мраку и вејавици неће успети да се пробију.

За то време вест о несрећи стигла је до Удружења планинара Кеније и одмах је организована спасилачка екипа, додуше необучена, без већег искуства, али једина на располагању. Добро опремљени

људи похитали су ка планини на којој је, ко зна у каквом стању, лежао унесрећени Герд. У зору су стигли до колибе „Ками“ и, пошто су предахнули, Освалд их је повео даље.

Беспомоћни

Герда су затекли у веома тешком стању. Дали су му одмах глукозу, плазму и лекове за смирење. Али, нису могли да га понесу доле, за то су била потребна специјална планинарска носила. Требао је да сачекају хеликоптер који ће донети ужад и носила. Пред само полетање хеликоптера успостављена је веза са пилотом Џимом Хејстингсом и изгледало је да је све у најбољем реду.

Чекање се отегло. Јудмајер је полако губио свест. Већ се и смркло а они никако нису успевали да успоставе везу са пилотом. Обузети злим слутњама људи су провели ноћ поред Јудмајера.

Једна група из спасилачке екипе кренула је ујутро према колибама да види шта се догодило и донесе још лекова. Вратили су се тек сутрадан доносећи поражавајућу вест: хеликоптер који је био кренуо у помоћ ударио је у стену. Пилот је мртав!

Изгледало је да ће ово ионако измученог Герда дотући.

— Човек је погинуо спасавајући мој живот — понављао је.

Спасилачка екипа била је потпуно немоћна. Нико није знао хоће ли и кад ће стићи помоћ на ово тешко приступачно место одсечено од света. Остало је да чекају и да одржавају Герда у животу колико буду могли.

Све сам учинио

Када је професор Фирд Јудмајер, Гердов отац, обавештен шта се догодило са његовим сином, ангажовао је групу професионалних спасилаца и одмах авионом кренуо пут далеке Африке. У петак ујутро 11. септембра стигли су на аеродром у Најробију, а у зору следећег дана били су у подножју планине Кеније.

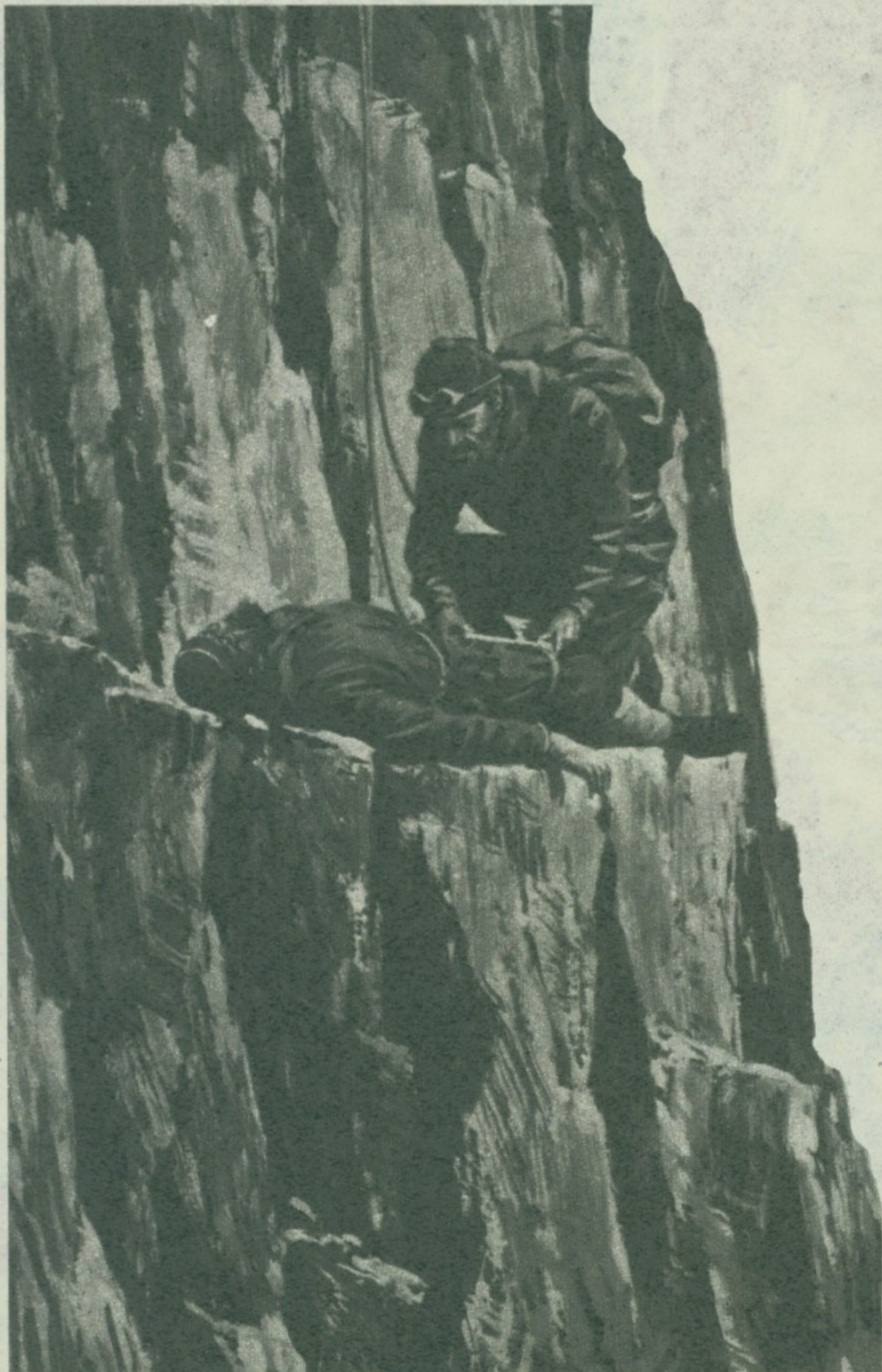
— Све сам учинио, Герд, веруј ми. Све што сам могао — шапутао је Освалд пријатељу који је већ био пао у кому. Тада је чуо звук којем се данима толико надао: један хеликоптер опрезно се приближавао месту на којем су се они налазили. — Ово је Гердова последња нада, рекао је с олакшањем.

Шесторица спасилаца од којих је један био лекар стигли су у последњем тренутку. Везали су Јудмајера за носила и помоћу специјалних конопа и котурова почели да га спуштају низ планину.

Прошли су сати док се унесрећени није нашао на сигурном, у болници. Али, борба за његов живот још није била завршена.

Неколико дана касније Освалд Оелц је примио радосну вест: Герд Јудмајер је спасен.

М. А.

БАН ТОМА ЕРДЕДИ

БИТКА

Када је Ферхад-паша Соколовић 1574. године именован босанским санџак-бегом, усмерио је своја освајања према Хрватској. Већ следеће године поразио је хрватске снаге у боју код Будачког, а онда почео све чешће пљачкашке упаде. У току 1576. године било их је, рачуна се, педесет до шездесет. Ускоро је освојио Бужим, Цазин, Кладушу, Острожац и Зрин. Од освојених подручја основао је нови санџак са седиштем у Острошцу. За војничке заслуге паша је добио назив гаси (победник) и постављен за првог босанског беглер-бега. Тада још силније наставља пустошење Хрватске и све чешће залеће се чак до Крањске.

Један од турских операцијских правца водио је преко Слунја који су Турци заузели 1578. године и држали га кратко време.

Ферхад-паша Соколовић враћао се 1584. године са око 8 — 10 000 својих људи, углавном

коњаника, у Босну преко Хрватске. Носили су богат плен и водили поворке робља из југоисточне Крањске коју су страховито опустошили. Међутим, чим су Турци провалили у Крањску и почели пустошења, вест је и те како узнемирила архивног капетана Хрватске крајине Јосипа Турна и бана Тому Ердедија. Убрзо су прикупили 1300 коњаника и 700 пешака и 26. октобра нашли се у непосредној близини Слунја. У долини Мочила сусрели су Ферхад-пашине групе. Напали су их изненада, са бока и из позадине. Покретљиви и тактички вешто вођени, мада малобројнији, разбили су их потпуно у кратком окршају. Одузели су Турцима сав плен и ослободили робље.

Била је то прва од значајнијих победа хрватских снага над Турцима, коју су извојевали захваљујући пре свега томе што су непријатеља затекли на свом терену, оптерећеног пленом и робљем.

А КОД СЛУЊА

МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ

Један од најпознатијих домаћих вокалних интерпретатора свакако је МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ који је ове године прославио петнаестогодишњицу успешног естрадног рада. Спада у категорију најквалитетнијих и најпопуларнијих певача домаће забавне музике. Његов глас, било да пева романсе, песме лаганијег ритма или пак оне брже и живље, постао је познат и цењен и ван граница наше земље.

Рођен је у Београду 1941. године. Гимназију је завршио у Ваљеву да би се поново вратио

у Београд на студије и апсолвировао на Машинском факултету. Први сусрети са музиком доносе му и прва признања и успехе. На такмичењу „Црвена мајица Југославије“, које је одржано 1962. године у конкуренцији младих музичара аматера, осваја као вокални солиста прву награду. Његове вокалне могућности нису остале незапажене, тако да Мики исте године снима и своју прву плочу која постаје златна, јер је сингл са композицијом „Мама и Самсон“ продат у 100 000 примерака. Оваквим успехом — прва плоча па злат-

на — данас се мало ко може похвалити. Врата успеха широм се отварају, што Мики користи на најбољи могући начин тако да се после 15 година бављења музиком може похвалити са више од 10 златних плоча и преко двадесет сребрних. Осим успеха на дискографском тржишту, Мики Јевремовић се истиче и као фестивалски извођач. Четири пута је побеђивао на фестивалу забавне музике „Песма лета“, затим на „Београдском пролећу“, а по једном је био најбољи на фестивалима у Скопљу и Приштини. Поред ових, домаћих, Мики је збирци освојених трофеја додао и признања која је освојио у Совјетском Савезу где је гостовао више од десет пута. Враћајући се из ове земље, доносио је кући златан, сребрн и бронзани микрофон. На овогодишњим фестивалима није добио ниједну прву награду али је зато на фестивалу у Сплиту композицијом „Мјесече, ти стари друже мој“ освојио треће место. у Загребу је композиција коју је интерпретирао добила награду за најбољи текст, а на недавно одржаном фестивалу у Скопљу био је други. Поред тога Мики је, желећи да обележи свој петнаестогодишњи јубилеј, одржао велик број концерата широм земље од којих је онај новембарски, одржан у нашем главном граду, био најспектакуларнији.

ХИТ-С

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ... ВЕСТИ ИЗ КУМАНОВА

Пре три године у нашем граду основана је рок-група НАЈ. Овај састав је веома популаран у Куманову и околним местима. НАЈ има неколико снимака на локалној радио-станици, а учествовао је и на неколико гитаријада и постигао запажен успех. Чланови групе су: Тоскић Антонио (бубњеви), Денковски Драган (бас-гитара и вокал) и Илиевски Слобо-

дан (соло-гитара). Њихова адреса је: група НАЈ, ул. Власто Радоњанин 27, 91300 Куманово.

Наковски Мирослав
III МУБ 67а/II
91300 Куманово
(хон. 100 дин.)

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЉУБАВИ, НОЋАС МАКОВИ ГИНУ

Музика: Стјепан Михаљинец
Текст: Драго Бритвић
Пева: Мики Јевремовић

Зелена блуза зрелих трава
Љепоту твога тијела скрива.
У долу врата мјесећ спава
на вреле груди ноћ се слива.

Тај мјесећ има девет мијена
да девет чуда у њих скрије.
И час је вампир, час је жена
што крв из дивљег мака пије.

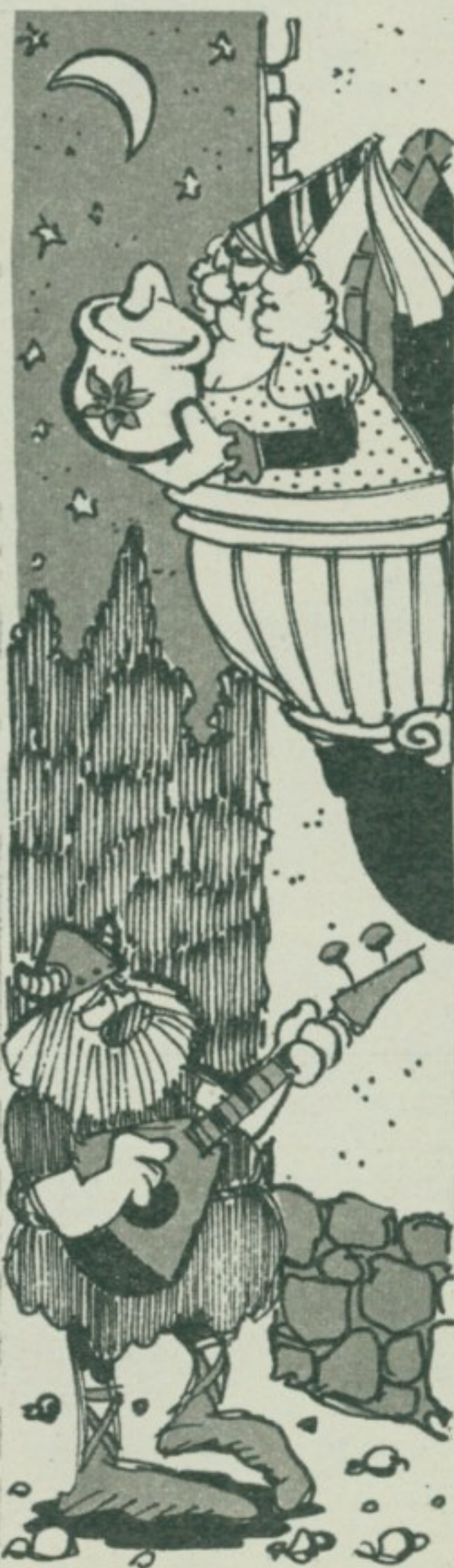
Љубави, ноћас макове косе,
умире цвијеће, небо се клати,
кад год задрхтиш наниј се росе
док се не сруше посљедње влати.

Љубави, ноћас умире цвијеће,
а мени жао да те будим.

На росном одру дивљег мака
још само један цвртчак гуди.
У раном јутру звиждук влака
а мени жао да те будим.

Љубави, гледај, макови гину,
то су и наши посљедњи сати,
трави остави своју топлину,
ако се икада пољима вратим.

Љубави, ноћас умире цвијеће,
а мени жао да те будим.

МЕРИ И ДОНИ ОЗМОНД

(MARIE I DONNY
OSMOND)

О музичкој породици Озмонд до сада се много писало и говорило. После заједничких наступа Озмонди су одлучили да се окушају и као солисти, што је неким од њих и пошло за руком. Највише среће имао је дует Мери и Дони. После великих заједничких успеха (у међувремену су снимили и солистичке плоче) Мери и Дони се ове године повлаче са поп-сцене. Додуше, Мериња LP плоча „Marie“ се још добро продаје, али то није оно што би они желели.

Што се осталих Озмонда тиче, они су тренутно заузети радом на филму „Велики ум“ („The Great Brain“) за који пишу музику и у којем се и сами појављују у епизодним улогама. Међутим, најмлађи Озмонд, Цими, има у овом филму главну улогу.

СТРЕНГЛЕРС (STARANGLERS)

У мноштву панк-рок-група које су се појавиле ове године једна се издваја од себи сличних. То је састав СТРЕНГЛЕРС коме чак и музички стручњаци признају изузетну музикалност и обдареност, што иначе није случај са осталим „панкерским“ групама. На позорици чланови ове четворочлане групе изгледају као пластичне лутке. Такав утисак се стиче зато што су обасјани са осам плавих и белых флуоресцентних лампи које дају хладну светлост. Када се томе додају и њихови покрети руку у стилу робота, без иједне гримасе на лицу, онда није ни чудо што их многи називају марионетама. Али, њихова веома зрела музика разлог је што се о СТРЕНГЛЕРСИМА говори и пише као о водећој панк-рок-групи. Два хита ове групе готово су се истовремено нашла на светским топ-листама.

О толиком успеху чланови СТРЕНГЛЕРСА пре пола године нису још ни сањали. Буб-

њар Џет Блек (27 година) био је продавац сладоледа, а онда је упознао Хју Корнвела (26 год), гитаристу и вођу састава са којим је заједно отишао у Гилдфорд, мало место недалеко од Лондона. Преко дана су радили најразличитије послове да би увече свирали по клубовима за неку малу надницу. Тада су се звали ГИЛДФОРД СТРЕНГЛЕРС и још су били далеко од успеха мада су у свом градићу били „први“.

Пре годину дана добили су посао у једном брајтонском клубу. Враћајући се из Брајтона са собом су повели двадесет трогодишњег басисту, Француза Жан Жак Бурнела који је проводио одмор у овом познатом летовалишту, а нешто касније ангажовали су и органисту Дејва Гринфилда. У новом саставу наступили су први пут почетком ове године. Захваљујући најмлађем по стажу, органисти Дејву, група је добила боју којом се разликује од других „панкерских“ састава чија популарност далеко заостаје за СТРЕНГЛЕРСИМА.

ГРАНА

ГАРИ ГЛИТЕР

(GARY GLITTER)

Познати певач ГАРИ ГЛИТЕР, сада већ у годинама, поново је изазвао сензацију својом сценском гардеробом. На концерту одржаном недавно у Лондону појавио се у веома упадљивом светлуцавом оделу које је коштало 80 милиона старих динара. Међутим, та инвестиција није му се исплатила. Гари Глитер не само да није успео да поврати стару славу већ су се за време концерта могли чути и звиждуци незадовољне публике. Новинари су Глитеров концерт прокоментарисали следећим речима: „Нова сребрна одећа није успела да поврати сјај некадашње славе данас већ истрошене певачке звезде“.

ХАРТ (HEART)

Једну музичку нумеру слушали смо ове јесени много чешће него остале. То је композиција „Баракуда“ која се нашла у програмима свих радио-станица као и на листама популарности слушаца. Аранжмански изванредно сачињена „Баракуда“ је с правом стекла епитет једне од најбољих композиција у овој години. Група Харт, која изводи ову песму, веома је тражена, тако да су им сви термини за гостовање у следећој години попуњени. Заслуга за овако изненадан, за многе и неочекиван, успех ове канадске групе највише припада шармантним солистима, сестрама Ен и Ненси Вилсон, које поред физичке привлачности имају и онај други, много важнији, квалитет — глас. Први вокал је Ен, док је Ненси прати и одлично свира гитару.

ИГЛС

(EAGLES)

Групу ИГЛС, која је ове године постигла изванредан успех плочом „Хотел Калифорнија“, недавно је напустио басиста Ренди Мајснер. Да би заказани концерти и турнеје ипак могли да се одрже, Иглси су одмах нашли замену.

То је Тим Шмит који је „орловима“ приступио из састава ПОКО (POCO). Занимљиво је да је Мајснер, пре доласка у Иглсе, био члан групе ПОКО и да га је, пошто је напустио и овај састав, такође заменио Тим Шмит.

ДЕЈВИД БОУВИ (David Bowie)

А су многе приче о нетрпељивости и неслози певачких величина измишљене, могли смо се уверити и ових дана после једне акције која је спонтано потекла од ДЕЈВИДА БОУВИЈА. Дејвид је, на име, иницијатор за оснивање фонда за помоћ сину недавно настрадалог Марк Болана у ко-

ји су део своје зараде већ уплатили најпознатији поп-музичари као на пример Род Стјуарт, Ринго Стар и други. Марков син, мали Ролан, који има само две године, моћи ће да подигне ову позамашну суму новца тек кроз 16 година, када постане пунолетан.

Берза плоча

Желио бих продати добро очуване ЛП плоче: SPARKS — „Propaganda“ (50 дин), JETHRO TULL — „Warchild“ (60 дин), NEIL DIAMOND — „Jonathan Livingston Seagull“ (55 дин), ATOMIC ROOSTER — „Assortment“ (55 дин) ... Продајем и сингл-плоче чији ћу попис послати свим заинтересованим.

Гласер Жељко
Гајева 64/1
41430 Самобор

Продао бих потпуно нове и добро очуване албуме стране производње: CREAM, JIMMY REED, HUMBLE PIE, COLOSSEUM, SPIRIT OF ROCK, EARTH BAND, PAUL JONES, SLY AND THE FAMILY STONE, JAMES BROWN, IRON BUTTERFLY, PROCOL HARUM, RAY CHARLES, E. L. O. Продајем и плоче домаће продукције: DR. JOHN, MANASSAS, PINK FLOYD, IKE & TINA TURNER, и друге. Плоче шаљем поштом.

Димитријевић Предраг
Милосава Здравковића 13
35230 Ђуприја

НАША КАРИКАТУРА

ТОП 3Х

1. ДОМАЋА ЛИСТА

1. ЕКСКУРЗИЈА — Cod — ЈУГОТОН
2. СВЕ СЕ ВРАЋА, СВЕ СЕ ПЛАЋА — Тереза Несовија — ЈУГОТОН
3. ЖИВИШ У ОБЛАЦИМА — Здравко Чолић — ЈУГОТОН
4. ПУТ ПУТУЈЕ НАРАВАН — С времена на време — ПГП РТБ
5. 'ОЋУ ДА СЕ ЖЕНИМ — Парни ваљак — ЈУГОТОН
6. ЋАО И ПИШИ МИ — Златко Пејаковић — ПГП РТБ

7. ЦРНИ КОФЕР И ГИТАРА — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
8. НИШТА НЕМА МЕЋУ НАМА — Про арте — ЈУГОТОН
9. МАМА, НИСАМ ВИШЕ МАЛИ — Борис Бизетић — БЕОГРАД ДИСК
10. ОГЛЕДАЛЦЕ, ОГЛЕДАЛЦЕ — Сузана Манчић — ПГП РТБ

2. СТРАНА ЛИСТА у домаћој продукцији

1. HOTEL CALIFORNIA — Eagles — SUZY
2. THE NAME OF THE GAME — Abba — ПГП РТБ

3. LUCILLE — Kenny Rogers — РТВ ЉУБЉАНА
4. OH, LORI — Alessi Brothers — ПГП РТБ
5. WHITE RIOT — Clash — SUZY
6. I'M IN YOU — Peter Frampton — ПГП РТБ
7. PEARL'S A SINGER — Elkie Brooks — ПГП РТБ
8. YES, SIR I CAN BOOGIE — Bacara — ЈУГОТОН
9. LIVING NEXT DOOR TO ALICE — Smokie — ЈУГОТОН
10. QUEEN'S FIRST E. P. — Queen — ЈУГОТОН

3. ЕНГЛЕСКА

1. YOU'RE IN MY HEART — Rod Stewart
2. YES SIR, I CAN BOOGIE — Bacara
3. BLACK IS BLACK — La Belle Epoque
4. STAR WARS THEME — Meco
5. SILVER LADY — David Soul
6. BLACK BETTY — RAM JAM
7. ROCKIN' ALL OVER — Status Quo
8. I REMEMBER ELVIS PRESLEY — DANNY MIRROR
9. NO MORE HEROES — Stranglers
10. HEROES — David Bowie

КУТАК ЗА ДЕВОЈЦИЦЕ

ДРЖАЧИ ЗА САЛВЕТЕ

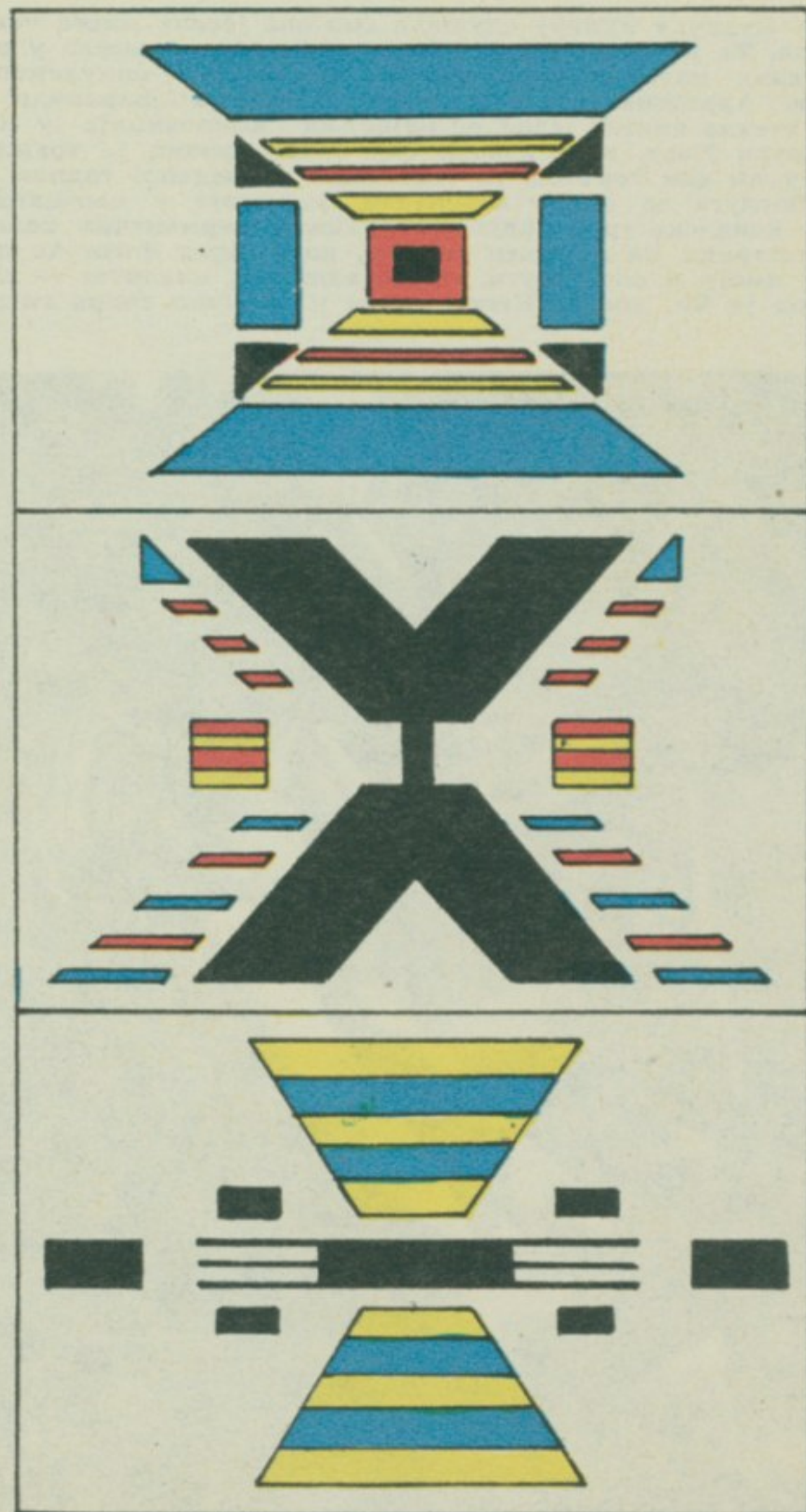
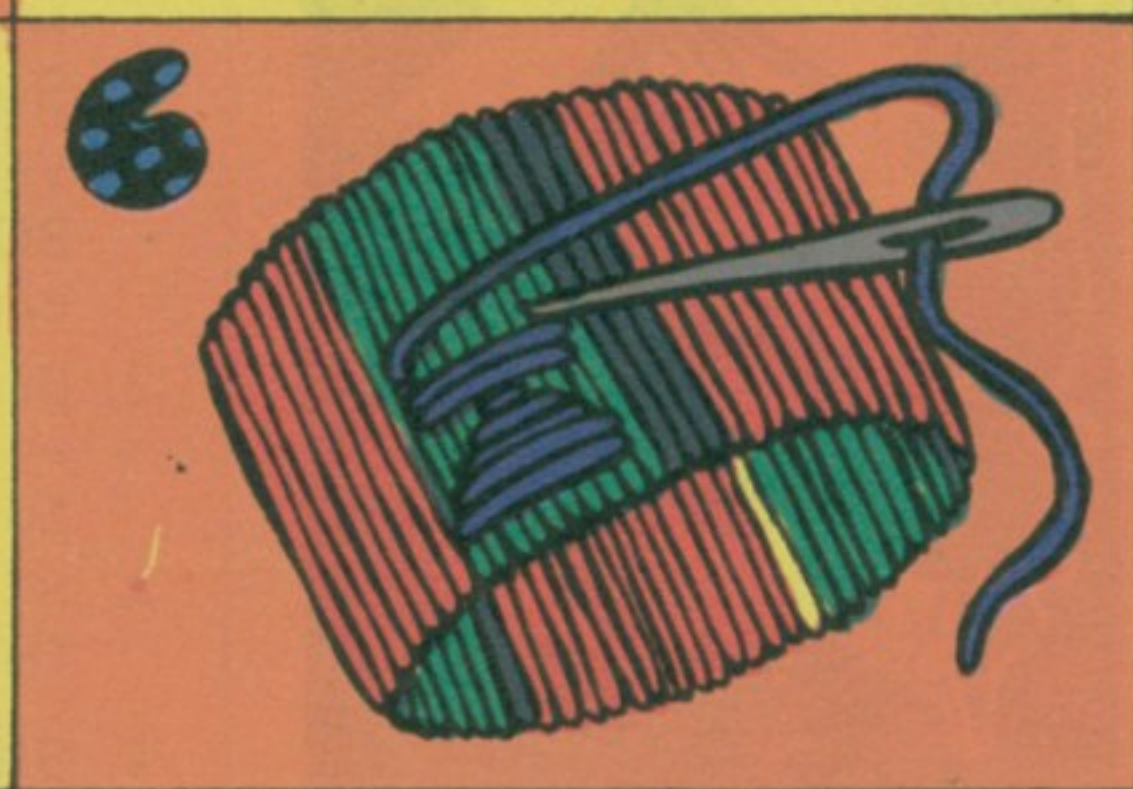
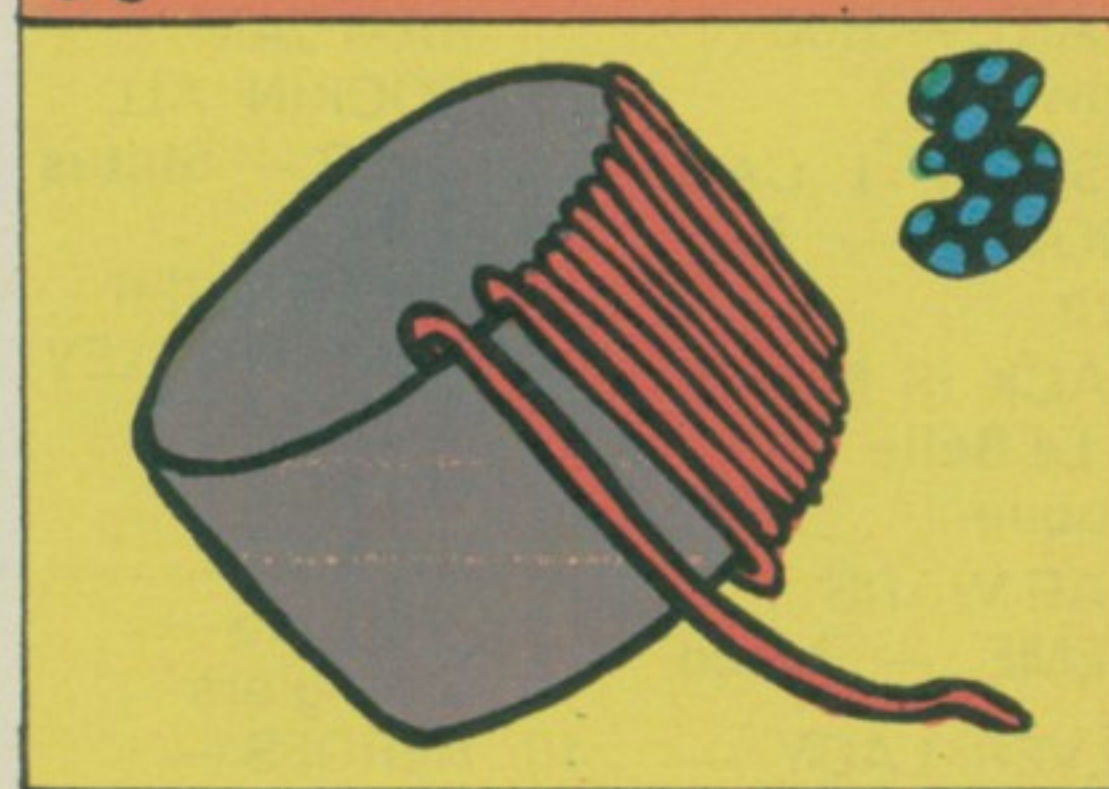
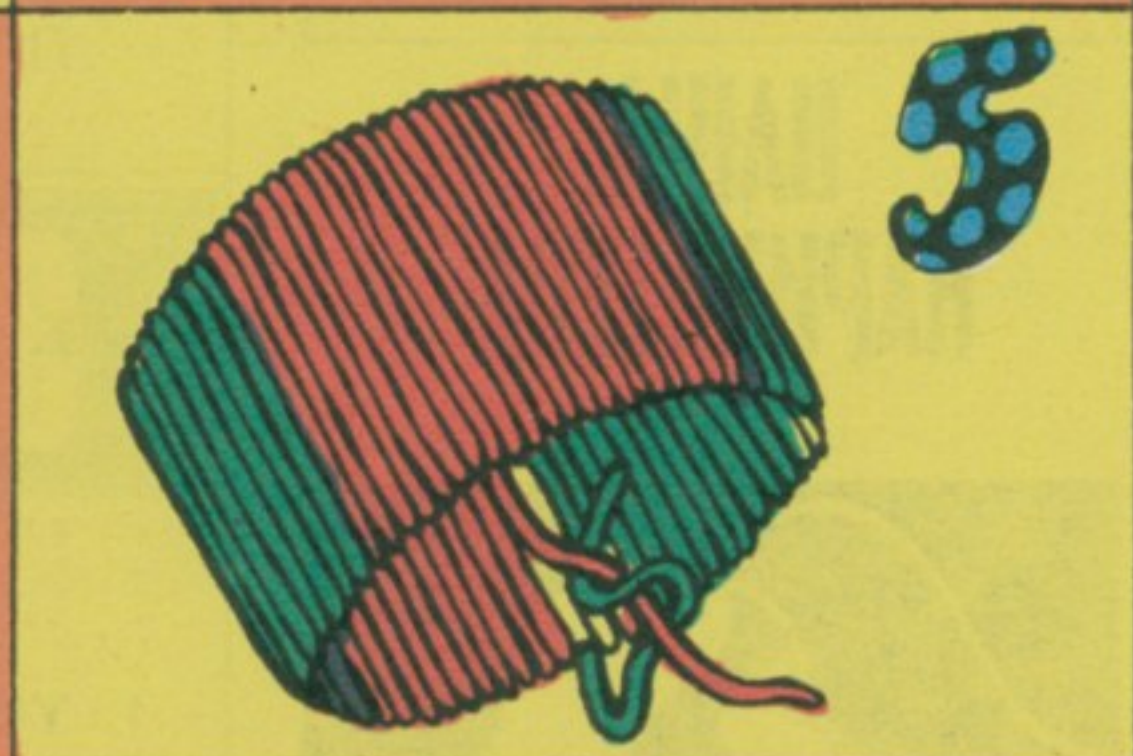
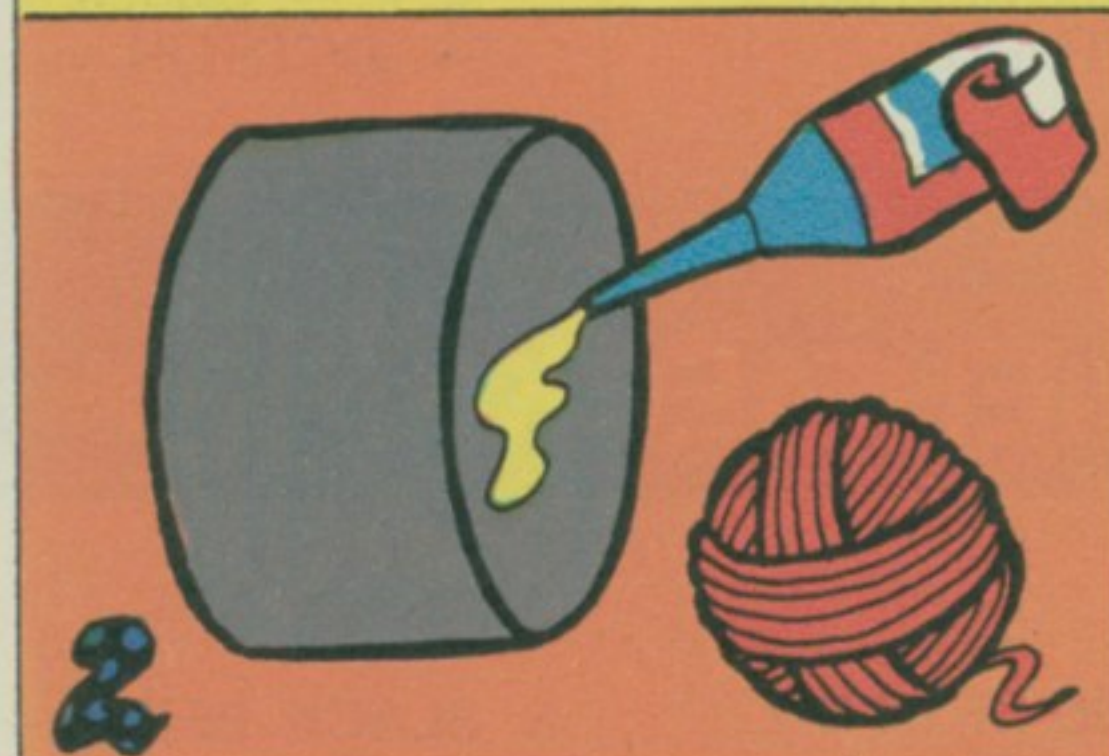
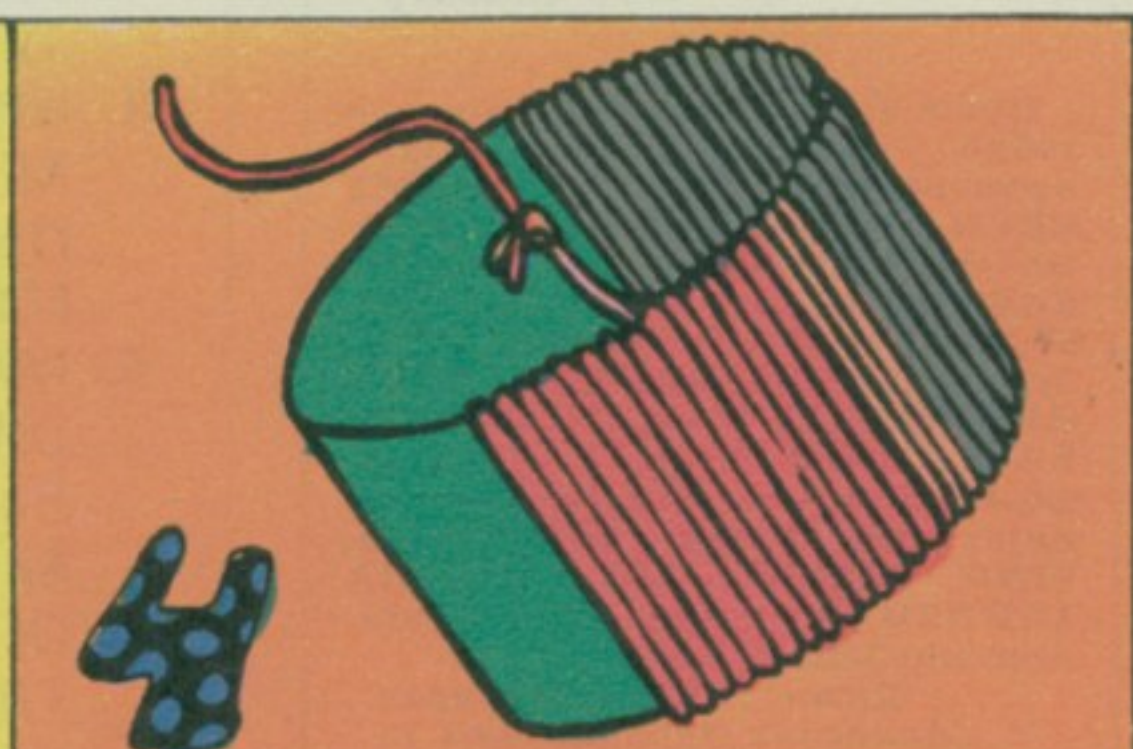
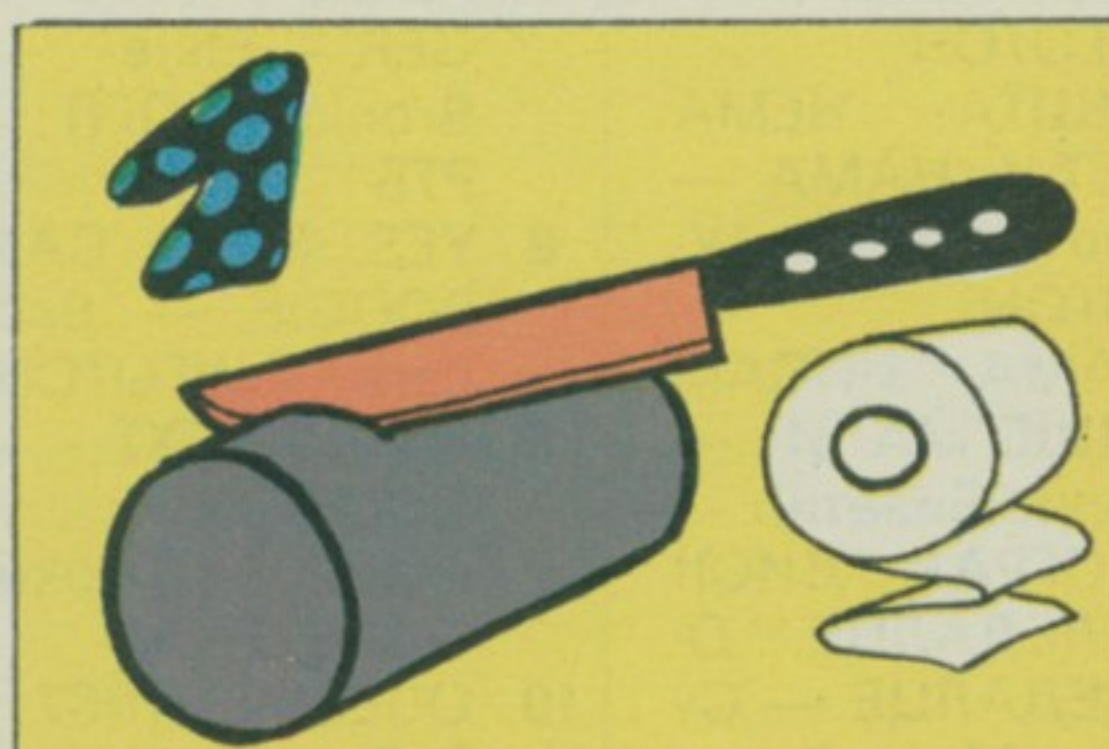
Да би укућани знали чија је која салвета потребно је да свако има свој држач. Потребно је да имате »прстенове« од картона на које је намотан тоалет-папир или папирнати пешкир, мало шарене вунице и лепна.

Најпре картонске цилиндре исеците оштрим, танким ножем тако да буду широки око 4 сантиметра (црт. 1), затим са унутрашње стране цилиндра намажите добро лепком (црт. 2), а онда око цилиндра обмотајте вуницу (црт. 3). Ако вам се лепак брзо суши или нисте довољно вични у намотавању, немојте одједном намазати унутрашњи део лепком, већ мањи-

те део по део. Ако желите да вам држач буде шарен настављајте вунице различите боје али пазите да чворићи буду са унутрашње стране држача (црт. 4). Када завршите с обмотавањем вунице завежите са унутрашње стране почетни и крајњи крај вунице (црт. 5). На крају за сваког од укућана са спољне стране држача извезите неки мотив разнобојном танком вуницом или изрежите од папира у боји и залепите почетно слово имена.

Ми вам предлагемо три мотива из Лапоније који су по свом облику погодни за ову врсту веза (црт. 6).

НАШИ УМЕТНИЦИ И ЊИХОВА ДЕЛА

Четрдесет и три године провео сам на Ликовној академији у Загребу, био професор предавач и педагог, извео на десетине генерација студената... а нисам направио ни једну слику. Јер, једноставно — немам осећај за боје: не могу да осетим њихову топлину, не узбуђују ме.

Зато су све моје скулптуре беле. Ниједну нисам исклесао у ружичастом камену или оном који има примесу плаве или зелене боје. Готово све су од белог мрамора, баш као што је и камен са Корчуле, тамо у Лумбарди, где сам направио своју прву бисту.

Недалеко од тог места мој отац је изнајмио мали каменолом. Још их памтим: отац и браћа погурени ваде камен, а бела прашина им падала по коси, већама, по оделу... Руке су им ис-

морно хладно. Нисам хтео ништа четвртасто!

Данима сам је клесао, уобличавао, брисао прашину са лица, гладно јој камену косу. Успео сам да је оживим, не знам тачно после колико дана или месеци. А имао сам само једанаест година.

ПОСТАЋУ ЗИДАР

Тако је почело. Још тада сам знао да ћу постати скулптор, мада тај осећај нисам умео да објасним.

Отац је желео да се шкољујем, хтео је да постанем квалификовани каменорезац. Неко мора да настави мојим стопама, говорио је. А ти си снажан и стрпљив.

на десетине килограма камена.

— Добро! Постаћу зидар — решио сам. Отац је старио, ја ћу издржавати породицу.

Али, тада, у клесарској школи на Корчули, у мени се нешто пробудило. Знат ми је ишао од руке, па ја бих могао да рељефом украсим фасаде у свом родном месту, прозоре, врата — маштао сам — направићу и споменике који ће стајати на трговима... Бићу скулптор, чврсто сам решио.

Желео сам да се упишем у Кипарску школу у Загребу, али сам закаснио са подношењем пријаве. Онда сам одлучио да се отиснем у свет и — стигао до Чешке. Ту је, у Хоржицама, постојала веома позната Кипарско — каменарска школа: у њу сам се уписао 1913. године. Пошто нисам

Франо Кршинић у свом атељеу

шених предавања клесао бисте и скулптуре за своје колеге, већ афирмисане вајаре. Тешко сам зарађивао тај новац, опет би се бела прашина понекад зацрвенила.

страху да не погрешим. Зато, када клешем, за мене нико други не постоји у атељеу, сем камена испред мене. И није ми жао што ми је одузео, можда, многа вредна дела која сам лако и

ТОПЛА МРАМОРНА ОБЛИНА

пуцале, камен пребе кожу — понекад се та бела прашина зацрвени...

Било је лето. Сунце се преламало и умножавало у блештавом камену који ме је окружавао у каменолому — од целог свог детињства њега сам највише запамтио. Једног дана дошао сам на идеју: направићу главу неке девојке. Хтео сам нешто топло и обло у том простору где је све било иглично и на зубљено, мраморно.

Буђење — једна од скулптура познатог вајара, изложена у Народном музеју у Београду

ФРАНО КРШЕНИЋ

Франо Кршинић се родио 1897. године, у Лумбарди, на Корчули. Завршио је Каменарску школу у Хоржицама (1913—17), а у Прагу Уметничку академију (1917—1921. године).

На Ликовној академији у Загребу, где је од 1924. године, био је професор многим сада афирмисаним вајарима — Бакићу, Цамоњи, браћи Калини... — и као изванредан педагог умео да им пренесе своје искуство и огромно знање.

Својим бројним делима Кршинић је успео да да обележје сопственог и специфичног стила, без наглих скокова, изненадних обрта и патетике, који су страни његовој лирској природи.

Његова појава у нашем вајарству значи и прекид са натурализмом, што доказују споменици Франу Булићу, Евгенију Кумичићу, Жртвама фашизма у Загребу, Борцима у Дубровнику, Сиску, Бакру... и онај монументални маршала Тита у Титовом Ужичу... који су само делић његовог стваралаштва. Ипак, врхунац креативности постигао је у јединственим женским актима од камена и бронзе: Буђење, Одмор, Мајчина игра, Мајка и дете, После купања... где у мирном току линије бележи лепоту младости, а у јединственој чистоти облика и њеној јасноћи — стапа лирско и суптилно са реалним. Сви ти радови доприносе да дела Фране Кршинића имају непоновљиву вредност и да су управо због тога јединствена у историји модерне југословенске скулптуре.

Јер, да би се добила само једна мала коцка мермера, било је потребно ископати

имао никакву стипендију, морао сам некако да се сналазим, па сам после завр-

— Данима сам је уобличавао, брисао прашину са лица, гладно јој камену косу — прича вајар Франо Кршинић — а онда сам успео да је оживим...

Ипак, један човек ми је ту много помогао. Био је то наглуви стари професор Коцијан, изванредан педагог, стрпљив учитељ. Колико пута је дуго остајао после завршених предавања и натанане ми објашњавао шта значи форма, како због једног погрешног покрета длетом сав труд може да буде узалудан или, напротив, да оживи скулптуру.

— Завршио сам Академију — поносно сам рекао оцу када сам се вратио у Лумбарду.

— А ко ће сада да ми помаже? — рекао је држећи испуцале руке на коленима

брзо могао да направим у неком другом материјалу.

Једно је сигурно: да сам своје скулптуре правио у дрвету или глини, далеко бих их више урадио. Овако, успео сам да отелотворим само две трећине својих замишљених дела. Можда је и Тома Росандић био у праву када је говорио:

— Клесање у камену за мене је губљење времена.

Често су ме питали:

— Како то да Мештровић није на тебе утицао? Били сте добри пријатељи, толике године провели сте заједно на Академији...

Једноставно: увек сам тражио себе и покушавао да у камен удахнем своју душу. Обично сам прво клесао читав замишљени положај тела, покрет руку, ногу, облик главе. Тек тада сам узимао модел: на већ направљеној форми рапчлањивао сам оне ситне покрете који оживљавају скулптуру. Јер ако бих од почетка радио са моделом, онда бих њега копирао — а то није добро.

Све то мора да се уради у једном залету, мада понекад може да траје више месеци, па чак и година. А тек када успем да, одмакнут од скулптуре, на њој спазим ону линију која спаја живот и покрет — знам да сам је завршио.

НЕ КОПИРАМ МОДЕЛЕ

Током свих ових година, колико другујем са каменом, стално сам живео у

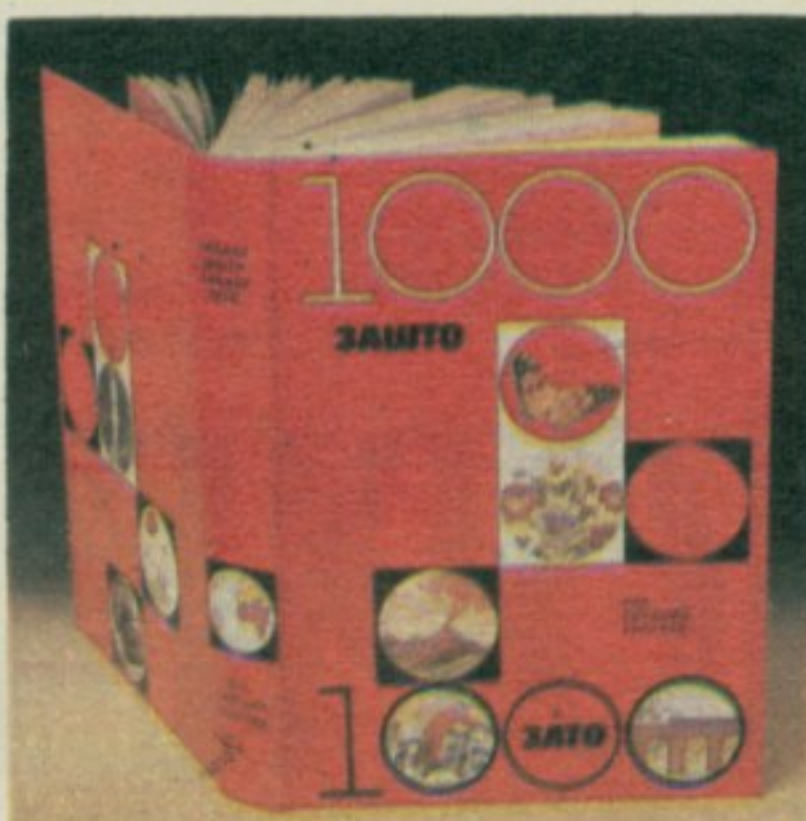
Користан и трајан поклон

1. ПРИРОДА ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

Јединствен водич кроз живописан и шаролик живот у природи у различитим његовим облицима и у његовом неизмерном богатству. Књига има 480 страна, енциклопедијског је формата, богато технички опремљена са 600 илустрација у боји, у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом.

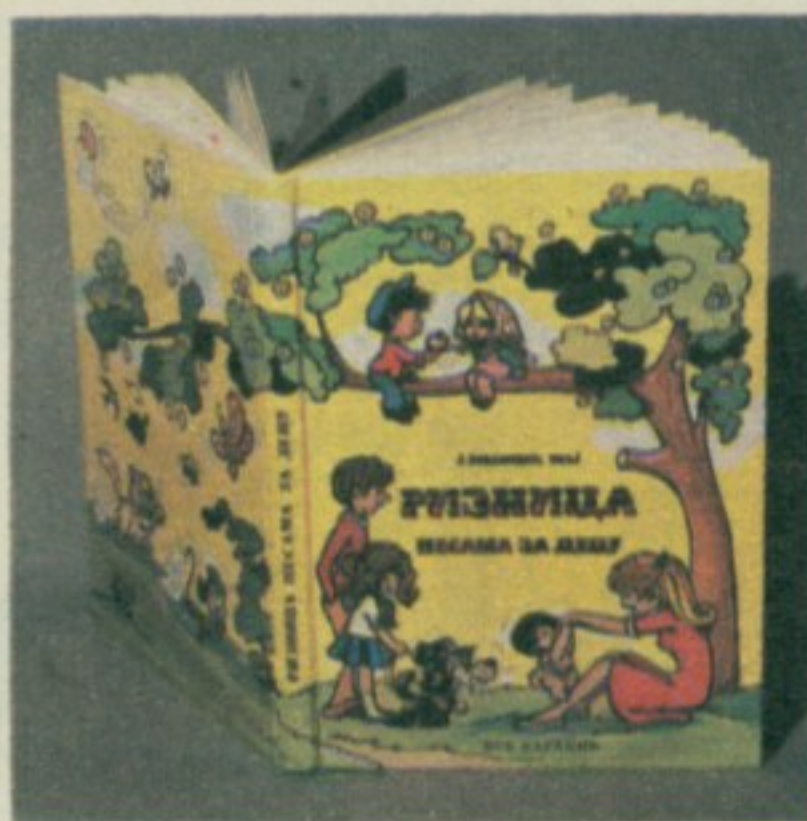
Цена књиге 400.— дин.

2. ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО

Богата ризница одговора на многобројна дечја питања. Ова дивна књига потребна је сваком ученику јер пружа читав низ неопходних знања о свету који нас окружује. Књига је писана популарним начином, на 483 стране, формата 28,5x20,5 см, луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Цена књиге 200.— дин.

3. ЗМАЈЕВА РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

Избор најлепших песама најомиљенијег дечјег песника — Јована Јовановића Змаја. У песмама чика Јове Змаја генерације девојчица и дечака налазиле су свој свет, јер је песник умео да им се приближи и да их с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо. Избор песама Мире Алечковић.

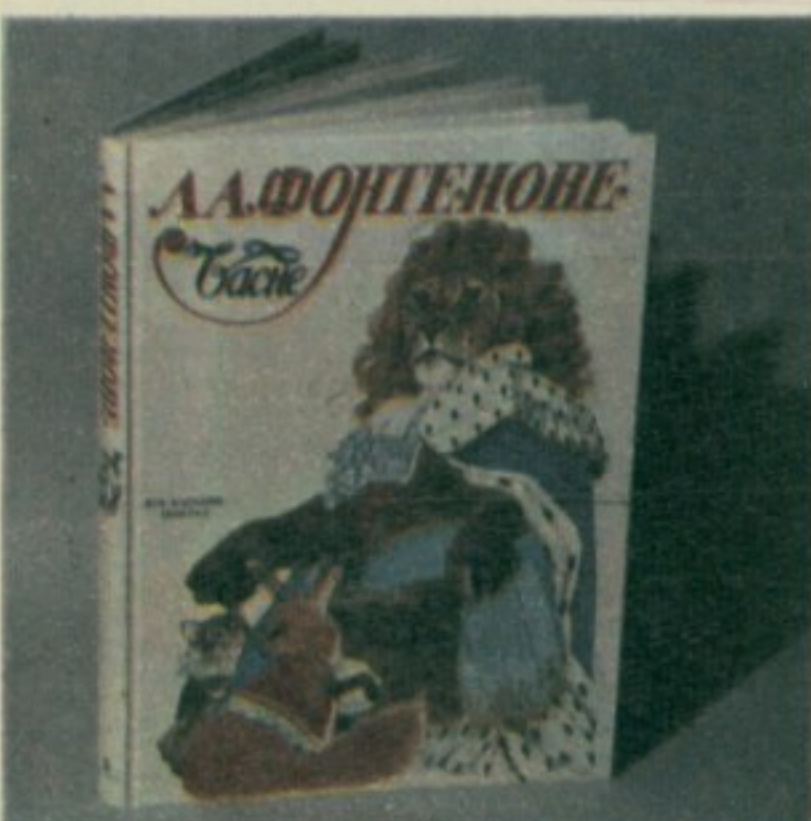
Цена књиге 120.— дин.

4. ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА

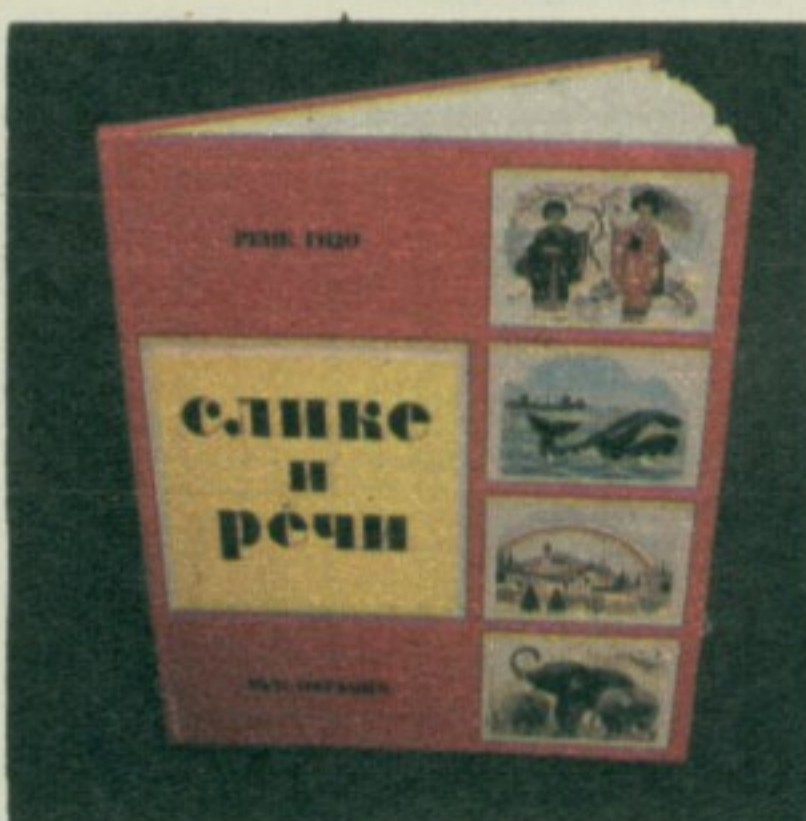
Јединствена збирка од 15 сликовница за најмлађе читаоце у укусно опремљеној и оригиналној кутији. Комплет садржи следеће књиге: Храбри Кекец, Принцеа на зрну грашка, Успавана лепотица, Снежана, Сунцобран-Балончић, Гаров у зоолошком врту, Ко је направио Воји коњушницу, Мишуленце, Пепељуга, Црвенкапа, Неваљали зечић, Златна птица, Ивица и Марица, Папучица-маца и Кројач Боцко.

Цена комплета 300.— дин.

9. ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ — књига коју читају све генерације и парте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и поучава. Књига је штампана ћирилицом, луксузно је опремљена у првокласној вишебојној техници, с пластифицираним корицама.

Цена књиге 100.— дин.

10. СЛИКЕ И РЕЧИ

Помозите малишанима да обогате свој речник док се забављају гледајући дивне илустрације, јер у безбрижном периоду, када почињу да схватају свет око себе, деца од 4 до 6 година потврђују своју личност кроз разговор. Помозите им да нађу праве речи! Књига је штампана ћирилицом и латиницом, у вишебојној техници, великог формата у тврдом повезу с пластифицираним корицама.

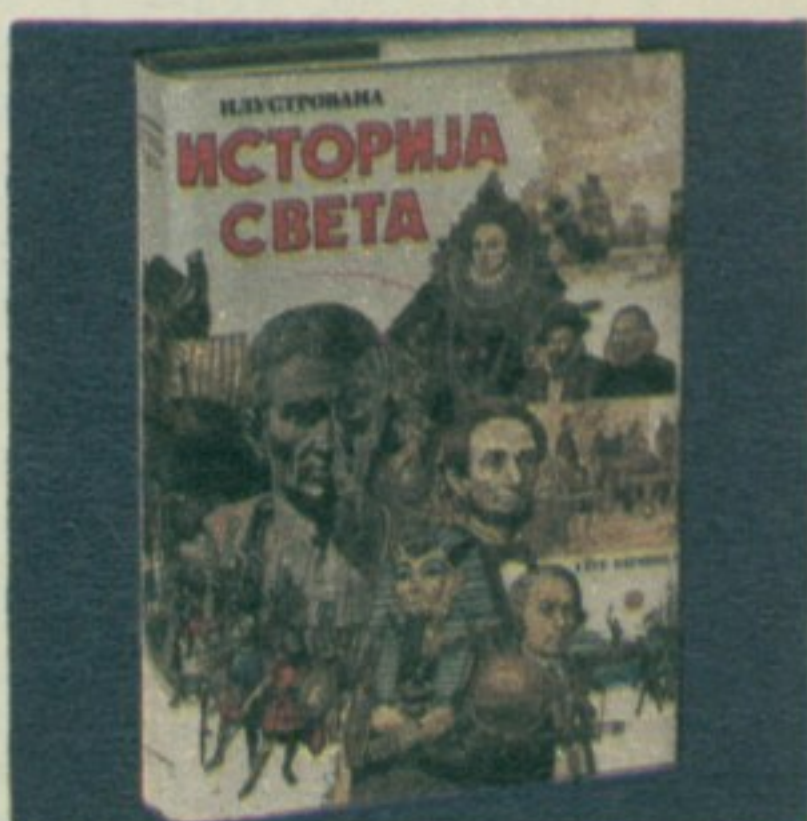
Цена књиге 60.— дин.

11. МАТЕМАТИКА — енциклопедијска математика

Ова књига омогућава свим ученицима, студентима, наставницима и професорима да лако и брзо савладају све тешкоће из области математике. У преводу наших познатих математичара она представља математички део „Опште енциклопедије Ларус“. Књига је штампана латиницом, формата 23x30 см, у тврдом повезу са пластифицираним омотом.

Цена књиге 300.— дин.

12. ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА —

у 70 поглавља обрађује целокупан развој цивилизације од почетка до наших дана. Писана једноставно и популарно, плени пажњу читалаца и остаје драгоцен извор података. Књига која доказује да чињенице могу бити много узбудљивије од фантастике и да историја изложена на занимљив и маштовит начин буди интересовање и љубав према знању наше прошлости.

Цена књиге 300.— дин.

за ваше најмилије

5. ПИОНИРСКА ТРОЈКА

Три књиге прича о тројици пионира (аутор С. Зоркић) који пролазе пут Револуције од Устанка до Слободе. Пратићете узбудљиве доживљаје храбрих курира који учествују у борбама за коначно ослобођење земље. Илустрације: Ж. Батинић.

Цена комплекта 120.— дин.

6. ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Нова библиотека за најмлађе. Шест познатих бајки и прича које је Дизни учинио незаборавним. ДАМБО, СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА, УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА, МАЗА И ЛУЊА, ПИНОКИО и РОБИН ХУД у богато опремљеном ковчежићу.

Цена комплекта 120.— дин.

7. ПУТОВАЊА МИША МИЈЕ

Доживљаје неуморног путника и радозналца у стиху је испричао Лаза Лазић. Изванредне илустрације у боји и стихови који се лако читају и памте — то је најлепши начин да упознате Француску, Енглеску, Холандију, Белгију, Шпанију и Немачку.

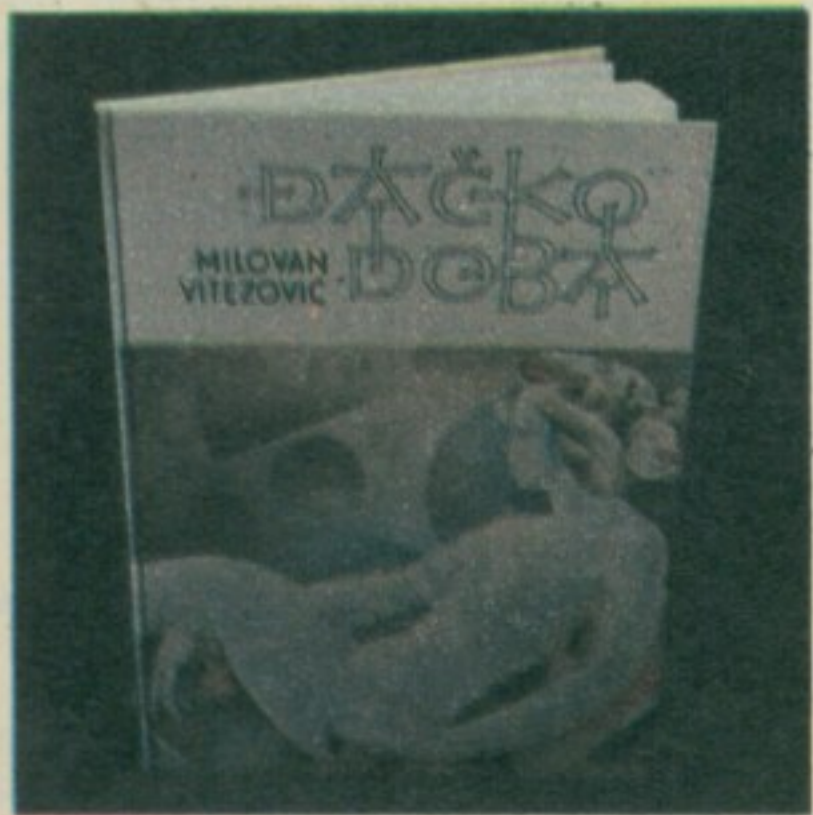
Цена књиге 100.— дин.

8. БИЛБОКЕ

Џон Бакенховен је написао МАТЕМАТИЧКУ БАЈКУ. Кроз наштовиту причу и изванредне илустрације једног од најбољих илустратора у Европи, К. Холендера, лако се уче прве рачунске радње и већ на самом почетку заувек заволимо ту „страшну“ математику.

Цена књиге 120.— дин.

13. БАЧКО ДОБА

— Милан Витезовић

Књига у којој има свега више него што се очекује:

Четири поеме, стотинак песама и седамдесетак најљубавнијих афоризама. Књига у којој је сликар Радмир Стевић-Рас приредио праву изложбу акварела саткану од сна и младалачког надахнућа, лирских, нежних поетских распеваних, чулних и невиних у свом еротизму. Латиница, 128 страна, формат 20,5 x 26,5 cm тврди повез и са прекрасним илустрацијама у боји.

ЦЕНА КЊИГЕ 180.— динара.

14. ДЕВЕТАЦИ

Бранко В. Радичевић написао је најновију књигу за децу и одрасле јер то су приче ведре и ситне, подругљиве и нежне несташне и поучне приче које се само на уво шапућу приче „Бранковске“ ругалице полагице свакојаке згоде.

Тирилица 108 страна тврди повез формат 18x20 cm велики број дивних илустрација.

ЦЕНА КЊИГЕ 80.— динара.

Политикин забавник

(Место и датум)

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9
НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручужен.

ЗА ГОТОВО — КЊИГЕ ПОД БРОЈЕВИМА: _____

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару када ми уручи књиге, умањену за 10% попушта.

НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима: _____

за укупну суму од динара _____ коју ћу платити у _____ месечних рата.

Најмањи износ наручбине на отплату је 300.—динара, с тим, што месечна рата не може бити мања од 100.—динара.

Камата у износу од 6% зарачунава се само на износ отплате преко 6 месеци. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, име и очево име _____

Занимање _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

Бр. л. к. _____

издате од Суп-а _____

Купац

Овера о запослењу за купце на отплату _____

Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

Накотуриман није узео
у обзир рутке, мале
чупаве животињице
које ми од четрнаесте
године носимо у џепу.

НИКТОН ЛЕКТРИНС

Страна летелица појавила се изнад наше планете у три после подне, баш кад сам са Слатком Вузом испробавао собни бестежински апарат који смо добили на поклон од Министарства здравља. Потврдих пријем узбуне, набих на главу троспратну надмаршалску капу и утрчах у штаб у суседној згради где су ме чекали команданти.

Велики подмаршал, командант севера Јокун, већ је био наредио да пси-сателити ухвате брод.

— Биће то — рече — још један аутоматски шпијун са Грума.

Грум је суседна планета на којој живе Груми. На свих осталих седамнаест планета нашег система нема разумних бића. Слали смо сонде (а и Груми су их слали) у осам других сунчевих система али нигде никога. Многи се питају да ли су и Груми разумни. Они су другачија раса, имају мање длака и лепе жуте очи, бучни су и весели. Највише нам, међутим, код њих смета што су ужасно надути. Због претераног поноса се чак и међусобно убијају. Уместо да буду срећни што можемо да једни другима правимо друштво и смањимо горчину космичке усамљености, они, ево, већ две хиљаде година по кушавају да освоје нашу планету, и то само зато да и нама наметну своје одвратне законе којима се не престано хвале.

Званично ми са Грумима не ратујемо, чак и тргујемо, али они нас једном у двадесет година нападу.

Куџија из Града сенки

Кад су пси-сателити довели страну летелицу било је јасно да није са Грума. Шпијун са Грума има 832.000 делова, бешуман је, а захваљујући СУН-систему за апсорбовање светлости (који су нам украли) може да буде и невидљив. Непознати брод био је гломазан, пун неких жица, кад је летео рикао је као вулкан, имао се ути-

сак да га је створила нека примитивна цивилизација.

Робот који је претресао брод нашао је у њему само један метални диск величине два педља. Запитах робота шта је то и он ми одговори: „Кутије из Града сенки“.

Град сенки је наш планетарни центар за производњу филмова и друге забаве. Нисмо поверовали да се у оваквом броду може наћи њихов филм. Робот је сигурно погрешно. Сви смо у штабу помислили исто: можда нам је примитивна летелица донела поруку непознатог света? Можда и други траже нас?

Чекајући да робот донесе са писте касету, били смо веома узбуђени. Свако је у џепу нервозно трљао своју рутку, чупаву животињицу која благим електрицитетом смирује живце, или их раздражује, како кад; нико у ствари није открио тајну дејства ових животињица на човеков организам. Ја рутку нисам имао и помало сам завидео другима.

Штета! Робот није погрешно. Донео нам је баш обичну касету из Града сенки. Имала је уобичајен знак, број и не много оригиналан назив: „Истина“. Извукли смо из кутије реп филмске траке, на квадратима су се видели фигурице глумаца.

Подмаршал Јокун предложи да видимо какав је то филм али ја се успротивих. Рекох да би било боље да о овоме нејасном случају обавестимо Дворац стараца. Остали рекоше да нема смисла узнемиравати старце због неке глупости из Града сенки. Смејаће нам се. Поколебао сам се и... страшно погрешно.

Крвојролиће

Неко убади филм у апаратуру. Био је то, одмах се видело, грандиозан спектакл. Бар 30.000 људи, неки на коњима неки пешице, кретало се у нискојрави вишући и ударајући у таламбасе. Режиер је, вероватно, снимио нешто из прошлости наше планете јер су глумци били обучени као наши преци пре двадесет хиљада година. У рукама су имали

ПСИХООРУ

дуге ножеве, штитове и копља као да су кренули у хајку на групу крволочних гмизаваца. сангара који су били страх и трепет праисторијског доба. Видели смо и лоша филмска измишљања. Режиер је тако измислио неке непостојеће животиње с носевима дутим као омање стабло. И на њима су хајкачи јахали, по двојица, тројица. Али кад је већ био ред да камера покаже и сангаре, на екрану се појави маса људи слична оној првој. То није био филм о хајци на сангаре! Две гомиле људи ударише једна на другу и поче општи покољ! Пробадање копљима, распољивање глава, просипање црева. Све је било веома уверљиво, верно. Крв, одсечене руке и главе, страшне ране. Ужас! Какав је то филм? Ово није имало никакве везе са историјом наше планете. Ни наши преци се нису никад међусобно убијали и, према томе, никад се у нашим филмовима нису могла приказати убиства.

Док се на екрану одигравало филмско крвопролиће, одједном сви гледаоци — подмаршали, команданти девет родова оружја, штабски официри, секретари и техничари, — устадоше и урлајући нељудски почеше да насрћу једни на друге као звери. Гушали су се и ударади песницама, столицама и

металним шипкама ишчупаним из разних уређаја за везу. Искежен и са пеном на устима подмаршал Јокун устреми се на мене и тешким службеним штапом удари ме по глави. Троспратна надмаршалска капа ублажила је ударац па се само затетурах, а кад је замахнуо други пут измакох се, он изгуби равнотежу, разби стакло и излети крози прозор са петог спрата. Нисам имао времена за чуђење и страх јер ми се, скакућући, примаиче командант треће ракетне базе Шокон са намером да ме осакати тешким светлоскопом за читање космичких карата. Од њега сам некако побегао, одвојио се од главне гужве и истрчао у ходник.

Неравнојравни рај

Збуњен, а ипак осећајући да се дотађа нешто веома опасно, спустих се брзо лифтом у подземни ратни штаб. Моје предосећање било је оправдано. Овде су већ орбитални откривачи упозоравали да се група страних летелица приближава нашој планети.

На лицу места сам унапредио десетак нижих команданата на више

ЖЖЕ

дужности и образовао нов штаб за одбрану планете. Истовремено сам обавестио Дворац старца о свему што се догодило и укључио га ве-зама директно у све акције које предузимам. Јавио се лично Велики ум Кантал. Рекао је да одо брва мој досадашњи рад, само је додао да из разлога предострожности блокирам просторије штаба број 1 где се одиграло необјашњиво крвопролиће. То сам одмах учинио. Што се тиче анализе самог случаја, Кантал ми ускоро јави да су из Града сенки добили негативан извештај: никад тамо није снимљен филм са називом „Истина“ и са садржајем који сам описао.

Целу ноћ смо хватали стране летелице. Али у свакој од њих налазила се, као и у оној првој, само касета са копијом филма „Истина“.

Тек ујутру било је јасно да су досадашњи догађаји само предигра за оно главно: преко три хиљаде грумских и десантних бродова приближавало се нашој планети. Имао сам два и по часа времена до њиховог доласка, а то је било довољно. Дао сам знак за глобални рат и са наша три месеца полетели су у сусрет грумској флоти непогрешиви пројектили Уби-1 и Уби-2. Груми као да их нису очекивали и тек кад су наши пројектили почели да им експлодирају пред носом распоредише се у борбене групе. Сукоб је био неравноправан. Наши пројектили пролазили су кроз њихова одбрамбена поља не оштећени захваљујући рефракторима који делују на принципу гравитационих огледала за које Груми никад ни слутили нису да постоје. Веома ретко и више случајно понека њихова вакумска ракета успевала је да онеспособи наш пројектил.

Пребрај на Груму

Док смо таманили Груме којима није било спаса, на видеофонима сам истовремено пратио успостављање везе између Дворца старца и Диктаторске палате на Груму. Велики ум Кантал поставио је питање Величанственом диктатору Грума, суровом Накотуриману.

— Где сте снимили филм „Истина“?

Чудно, Кантал га није питао за рат који је почео, већ за филм. Прошло је неколико минута, због удаљености планете, до одговора са Грума. Питање као да је разбеснело диктатора и он заурла:

— Капитулирајте или ћете сви бити уништени!

Али Кантал је био миран:

— Ваше лукавство није успело. Прекини рат! Кажи где сте снимили филм!

Екран за везу са Грумом се замрачи. Тек после два часа поново засветли, али овог пута се на њему није појавило Накотуриманово лице већ неко друго, не много лепше. Грум проговори:

— Кантале, говори ти Салуканиман, нови Величанствени диктатор Грума. Прекидам рат који је започео мој лакомислени претходник. Он је мртав. Ми желимо хиљаду-

годишњи мир са вама. Надокнадићемо штету.

— Добро, прекидамо рат — рече Кантал — али ја сам питао где сте снимили филм који сте нам послали.

— Не знамо! — одговори нови диктатор Грума. — Дођите, уверите се и сами да не знамо.

Тајанствени филм давно се био извртео у просторијама штаба број 1; сви су тамо били мртви или тешико рањени. Послао сам филм у Дворац старца на анализу која је потврдила оно што су старци погодили: није био снимљен на нашој планети, а убиства у њему нису била филмска већ права.

Морамо их њрбу наћи

На челу комисије за потписивање мира отпутовао сам на Грум. Тамо су нам показали своју истраживачку сонду Косма-83 која се пре годину дана вратила из непознатог дела галаксије. На једној планети ова сонда је открила интелигентна бића и регистровала неку њихову битку. На повратку за Грум метеорит је оштетио апарат за бележење пређене путање и више се није могло знати, осим отприлике, где су у галаксији откривена та интелигентна бића. Груми су, разгледајући снимљени материјал, видели да су бића са непознате планете у свему слична нама, осим што се међусобно убијају. Синула им је идеја: како би деловало на нас гледање битке људи са друге планете?! На групи наших трговаца коју су заробили направили су пробу. Сви су се трговци међусобно поубијали. Направили су још три овакве пробе са нашим људима и резултат је увек био исти. Покојни диктатор био је одушевљен. Наредио је да се снимљени материјал пренесе на филмску траку какву употребљава наш Град сенки, а да неутралише нашу опрезност слао нам је филм у примитивно начињеним бродовима. Рачунао је да ће наш Планетарни штаб кад добије филм и види га — сам себе ликвидирати — после чега ће нас они напасти и лако освојити нашу планету.

Нокатуриман је ипак направио грешку. Није узео у обзир рутке, мале чупаве животињце које ми од четрнаесте године носимо у џепу као неку дрогу. У мени филм није изазвао убилачке нагоне зато што ја никад у животу нисам пипнуо једну рутку, био сам неруткаш, што је збиља велика реткост (један на сто милиона). Диктатор Грума није знао да је само са рутком у џепу филм за нас био опасан.

Али све то сад није више важно. Остаје чињеница да негде у неком делу галаксије постоје људи слични нама. Ми их овога пута морамо наћи пре Грума јер ако их они први нађу, тим људима неће се писати добро...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Ништа на свету није тако добро расподељено као здрав разум, јер свако мисли да га има довољно. (Денарт)

укрштене речи

НАЈВИШИ СИСАРИ — МАЈМУНИ:

1. Мајмун који воли воду и ретко живи далеко од ње. Редовно се купа;
2. Мајмуни из западне и источне Африке, добро се пендрају;
3. Највећи од свих репатих мајмуна;
4. Вижљаст мајмун са веома дугим репом. Живи на дрвећу.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	САГРАДИТИ, САЗИДАТИ	2	БЕЛЕЖИТИ ПРИЧА У СЛИКАМА	ВРСТА ВИНОВЕ ЛОЗЕ	ИВАН ПАВЛОВ	ПРИСТА- ЛИЦА ЦАРИЗ- МА	ПОСТУПАК УСЛАВЉА- ВАЊА ЗА ОПЕРА- ЦИЈУ
ПОШТАН- СКА КАРТА								
КОЈИ СЕ ПОЧАС- ЈОА								
МУЗИЧКИ ИНСТРУ- МЕНТ							ЗНАК РЕ- НИЗУМА ДРЖАВА У САД	
ИЗДАТИ						„КРАЈИЦА ЛЕПОТЕ“ ЗНАНОСТ		
РАСПИ- НИШТВО								
				ЛОВИНА	3			
ПЕВАЧИ- ЦА ОУР- КОВИК			УПУТ- СТВО				„ЗАПАД“ „ТОНА“	
3, 14			МОДАР					
СВЕЗА		РИДАТИ ПРИТОКА ЛОЊЕ						
НАШ ВОДИТЕЛ ИЛИФ							ЈОА ЧЕСТИЦА ПРАШИНЕ	
						ОТАЦ (СЛОВ.) СТАРИ СЛОВЕН		
ДРЖАВА У АФРИЦИ				ЛИЧНА ЗА- МЕНИЦА ЗНАК ЛАНТАНА			ИМЕ МОПА- САНА	АУТО- ОЗНАКА РИЈЕКЕ
ВРСТА, ОБЛИК			4					
ОНОМА- ТОПЕЈА ЛАВЕ- ЈКА								
УСТАНОВЕ ЗА ИЗОМ- ЊИЈУ БО- ЛЕСТИКА								

ВОДОРАВНО:

ХЕРЦИГОВА, еритроцит, кос, алева, тиковина, Ока, аја, к, Гранада, пр, Б, три, срс, Етна, кмет, труо, крема, лр, кратер, истровати, кока, канат, застирачи.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нуриџана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се поре.

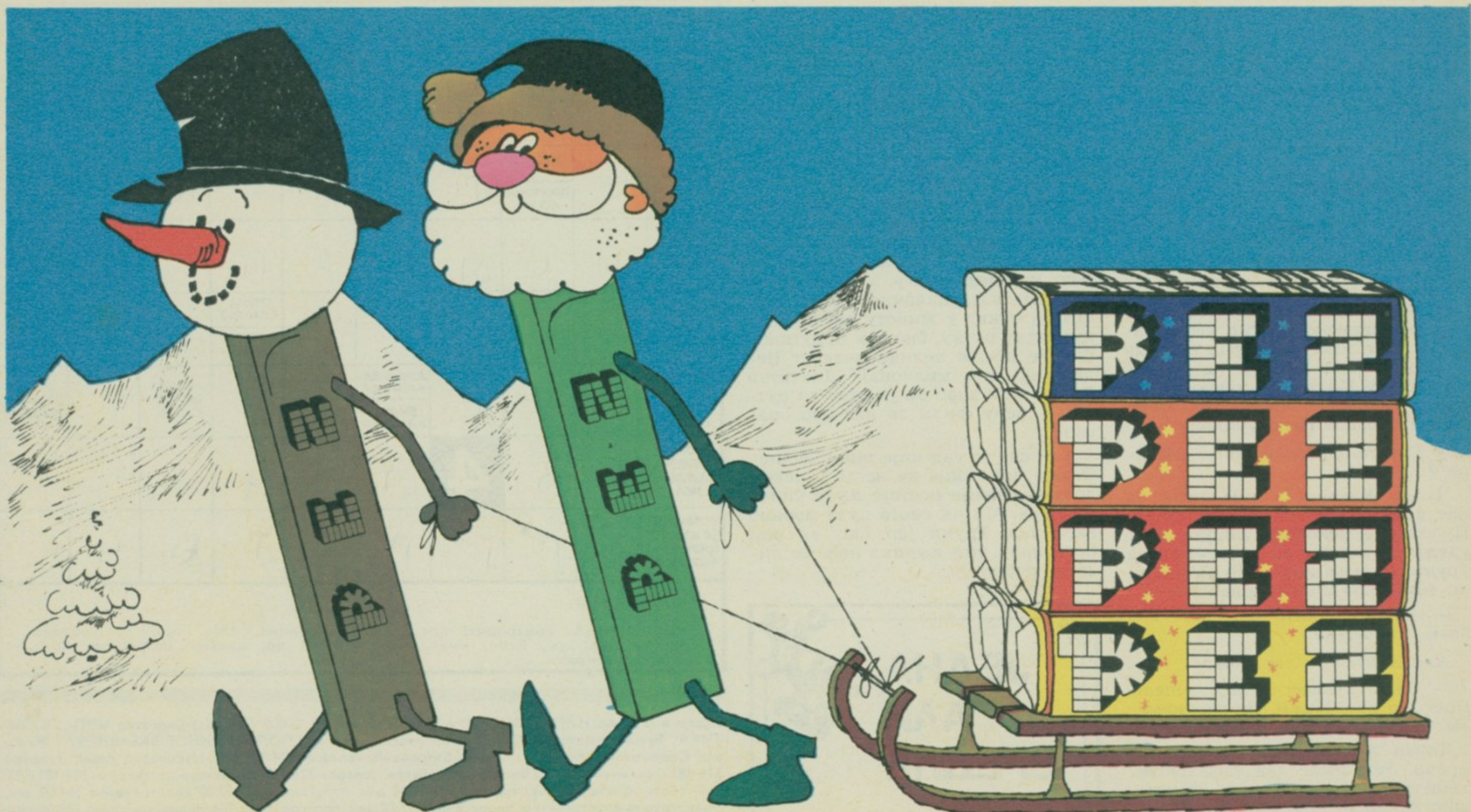

MOTO-START

гума за жвакање са наградама без извлачења

Серија садржи 81 самолепљиву налепницу најмодернијих светских типова мотора. Налепите 10 купона из врећице »МОТО-СТАРТА« на дописну карту и пошаљите на: »ЈОСИП КРАШ«, Бранимирова 29, 41000 Загреб — добићете бесплатно велики постер за лепљење налепница.

Налазник наградне слике добија без извлачења једну од 6.503 награде: значку клуба »МОТО-СТАРТ«, спортске наочаре, во-зачку нацигу, и мотоцикл ТОМОС АУТОМАТИК.

Играјте се **PEZ** фигурама
Сладијте се **PEZ** бонбонама

У СУСРЕТ НОВОЈ ГОДИНИ
ДОНОСИМО ВАМ НОВЕ PEZ ФИГУРЕ

Потражите их код свог трговца

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

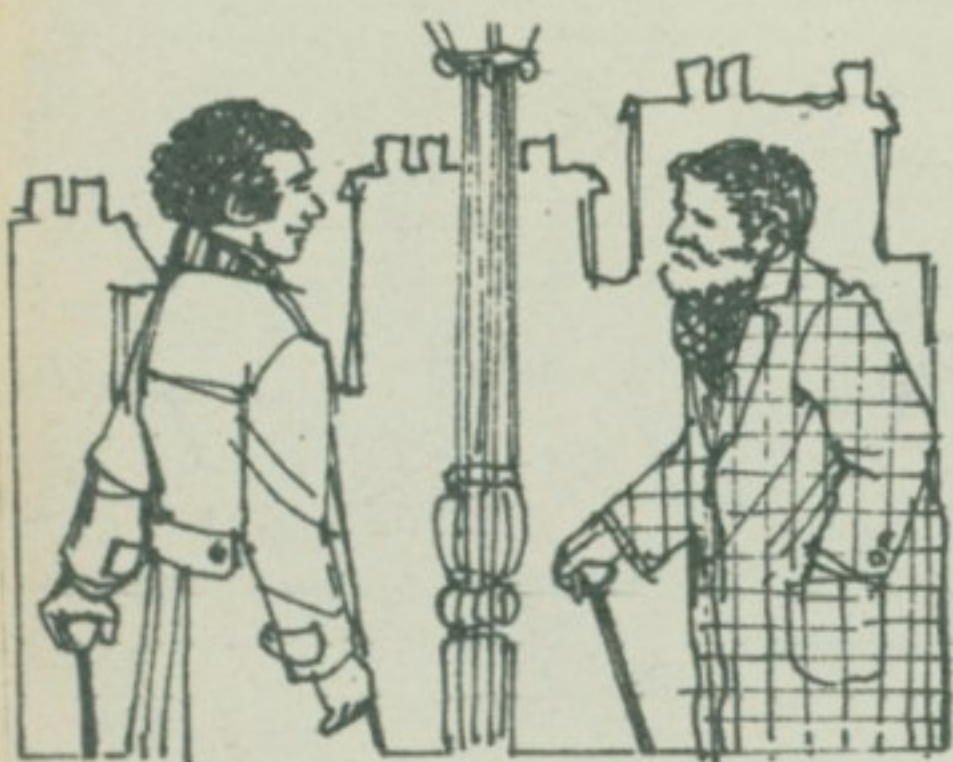
Драги Забавнице,

И ОТАЦ И СИН — ИСТИ ГЛУМАЦ

Помно сам пратила серију „Дикенс у Лондону“, па бих волела да знам име и презиме глумца који је играо Чарлса Дикенса.

Наташа Динковић,
Куманово

Чарлс Дикенс у дечачким годинама играо је дечак-гумац Сајмон Бел. Улогу славног енглеског писца у младићком и позном добу сјајно је одиграо Рој Дотрис. Оно што највише публика можда није успела да примети је да је и пишчевог оца, Џона Дикенса — одиграо исти гумац. Ако га нисте препознали, није ни чудо. Изврсна маска и велика глумачка уметност Дотриса који је за потребе ове друге улоге изменио не само лик већ и глас, умногоме су допринели томе.

ЈАПАНСКА ВАЗА

Недавно сам у вашем листу прочитао рубрику „Сведоци стари хиљадама година“ која описује настанак и развој керамике и порцулана. Читајући овај веома занимљив чланак, пало ми је на памет да бисте можда могли да ми помогнете у следећем: коме да се обратим ради експертизе старе, порцуланске вазе, јапанске израде, коју је моја мама добила пре много година?

Бура Антић, Београд

Обрати се Народном музеју на Тргу Републике бр. 1, Београд.

КАКО НАУЧИТИ АБРАКАДАБРУ

Много бих желио да postanем мађионичар, али још не знам ниједан трик. Молим те да ми помогнеш и упутиш како и одакле да почнем учење мађионичарских вештина.

Селим Мујбеговић
Нови Травник

Сви славни мађионичари прво су научили лаке и једноставне трикове који се често изводе у већем друштву. Касније су или сами измишљали нове варке или их куповали од других мајстора трика и илузије. Наравно, за све ово потребно је много часова вежбања, упорност па и таленат.

Не само код нас, већ и у целом свету, о мађионичарским вештинама има мало литературе; сваки добар трик је истовремено и велика тајна која се скупо продаје. Али, ако се науче неки трикови, могу се „трампити“ са другим мађионичарима, чиме се обогаћује „репертоар“, стиче ново знање и искуство. „Политикин забавник“ је често објављивао и објављиваће текстове и слике мађионичарских трикова, па ти може помоћи и то. Само, запамти да се увек, а нарочито у мађионичарству, почиње од — почетка!

ЧУВАЈ МЛАДЕЖЕ!

Како настају младежи и чиме могу да их скинем?

Драган Ђорић, Ваљево

Младежи представљају јаче пигментисана места на кожи са којим се човек рађа, а некада могу да се јаве и у каснијим годинама живота. Веома је опасно скидати их, јер могу да се претворе у злоћудне туморе. Ако ти баш толико сметају, саветујемо те да се обратиш лекару у свом месту, где могу да их уклоне хируршком интервенцијом. Ипак, они некада могу да изгледају веома шармантно. Тако

се италијанска глумица Вирна Лизи никада не би одрекла свог младежа изнад усне, а и велики римски говорник Цицерон се поносио оним који је имао — на врху носа. Сем тога, педесетих година овог века настала је мода цртања црних и браон младежа по лицу. Зато, сачувај своје, јер — никад се не зна!

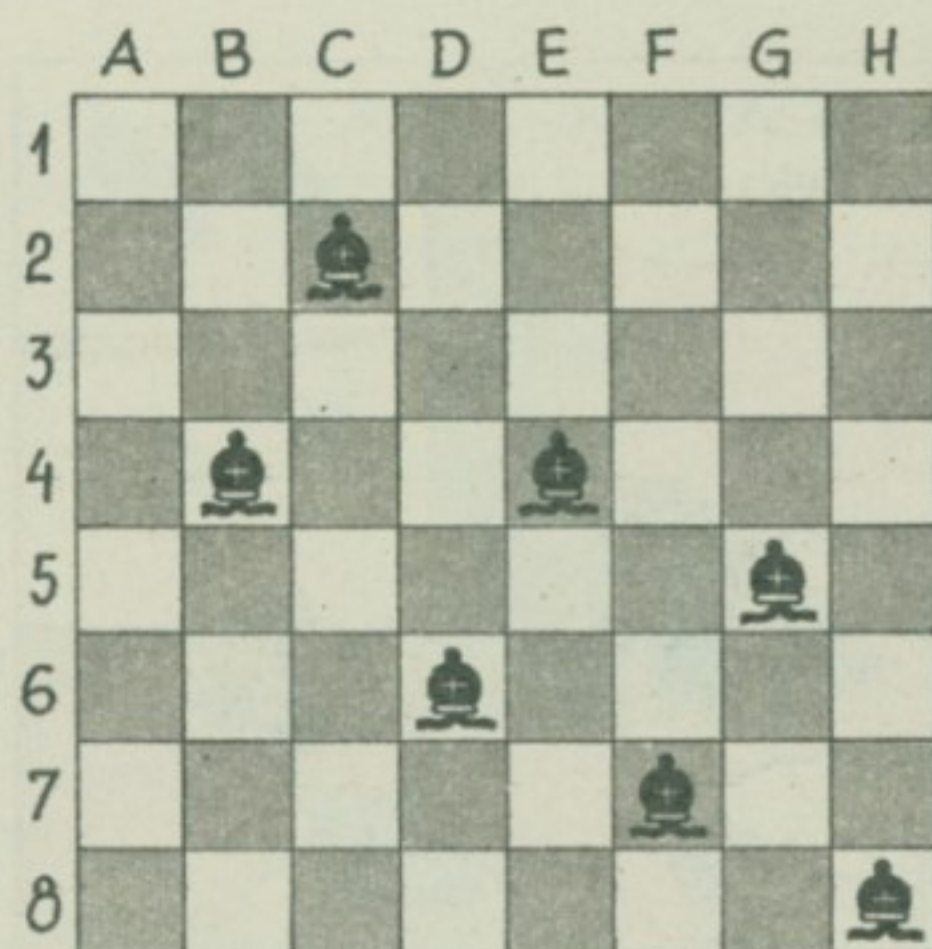
ГДЕ С ОСМОМ КРАЉИЦОМ

Молим вас да ми помогнете да решим следећи шаховски проблем: како да на табли распоредим 8 краљица, али тако да ниједна од њих не „бије“ неку другу?

Миољуб Трумпић,
Светозарево

Миољуб нам је послао скицу табле на којој је успешно распоредио 7 краљица. Шта мислите, драги читаоци, да ли је могуће ставити на неко од 64 поља осму краљицу али тако да се она не нађе на удару неке друге?

Редакција

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

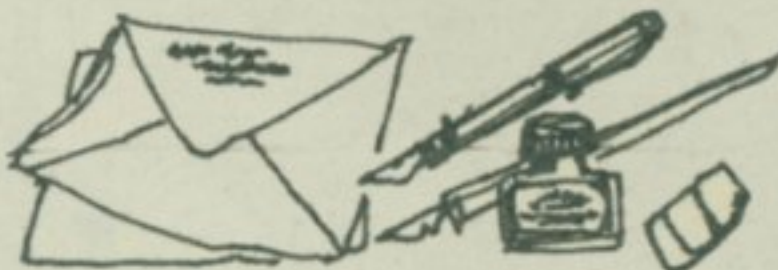
Желела бих да ми неко поклони старије бројеве Забавника, оне прије 1974. Амира Бечић, 75213 Липница

За значку, разгледницу или маркицу шаљем цртане романе. Божо Хорват, 42350 Ђурђевац, А. Радића 21

Желео бих да се размењујем са филателистима. Стојан Арџина, 23270 Меленци, Браће Мијатов 45

Мењам разгледницу за разгледницу. Мухамеда Хаџић, 78212 Челинац, Маршала Тита 41

Била бих врло сретна кад би ми неко поклонио папирнату лутку. Соња Перић, 54520 Подравска Слатина, Иве Лоле Рибара 2/1

Молим читаоце који поседују Стрипотеку од броја 1 до 200 да ми их продају. Жељко Шоштар, 41000 Загреб, Трско 33Б

За металне значке дајем разгледнице, маркице, салвете. Нела Станојевић 12000 Пожаревац, Бориса Кидрича 13/2

Скупљам значке али никако не могу да нађем значку „Колинска“, па молим за помоћ. Бранка Штивчевић, 55000 Славонски Брод, 8. марта 19

За једну маркицу шаљем десет разгледница. Зоран Роловић, 11070 Нови Београд, Јурија Гагарина 49/39

Размењивала бих се за значке, маркице и салвете. Манијела Алексић, 19215 Злот

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 × 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

Ком

Формат: мини
(5 × 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изази ускоро

НАРУЧУЈЕМ

Ком

* СВЕ ФОРМУЛЕ *

из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

